

545170949

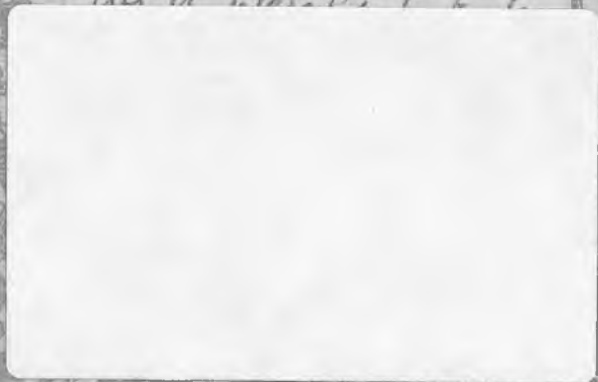
101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

99.4 Weyse, C. E. F. Tr

RHB

09 11 1955 655

CARL THRANE

WEYSES
MINDE

WEYSES MINDE

WEYSES MINDE

VÆSENTLIG EFTER
UTRYKTE BREVE

AF

CARL THRANE

KØBENHAVN
V. PIOS BOGHANDEL
— POVL BRANNER —
1916

99.4

We

E. Weyfe

I.

Ulykkelig Kjærlighed.

I Foraaret 1800 havde den 26aarige Weyse skaffet sig en Syngespiltext, nemlig Bretzners tyske „Sovedrikken“. Uden at skrive Musiken ned komponerede han den ene Halvdel og lidt til, og da Kapelmester Kunzen varmt approberede, hvad han spillede og sang for ham, skrev han det Færdige op, og henvendte sig til den 21aarige Oehlenschlæger, for at denne skulde oversætte det Fuldførte og gjøre Resten, hvormed han var utilfreds, som han vilde. Dertil havde Oehlenschlæger dog først liden Lyst, skjøndt han beundrede Weyse; men hvor fristende det kunde være for den begyndende Digter at gjøre sin Debut paa Theatret som saadan og det ovenikjøbet med den ligeledes paa Theatret debuterende Weyse under Armen, har Arbeidet mulig forekommet ham noget uanseligt. Afslag gav han dog ikke, men først efter halvandet Aars Forløb meldte han sig til Tjeneste og gjorde Stykket istand. Da var det imidlertid paa en Maade bleven for sent.¹⁾

¹⁾ Weyses Selvbiografi af 1820.

Weyse var dødelig forelsket i den smukke og musikalske Grossererdatter Julie Tutein, og Alt tydede paa, at hun ganske delte hans Følelser. Han skulde kun erklære sig — og det gjorde han i fuld Fortrøstning til det gunstige Svar. Men hendes Fader havde haft let ved at komme under Veir med Forholdet, Partiet var den rige Mand altfor ringe, og han havde paa Forhaand dikteret Datteren Svaret. Knusende lød det for Elskerens Øren, da hun saa uventet fremmumlede Noget om, at hun vel ikke var nogen Prinsesse, men . . . Meningen var tydelig nok og han styrtede afsted. ¹⁾

Han havde faaet et Choc, som han aldrig helt forvandt. Han komponerede sin Elskovs Svanesang „Der Eichwald brauset — ich habe gelebt und geliebet“ og dermed var han, hvad Komposition angik, saa temmelig færdig for en Aarrække. Uheldigvis befandt han sig i en Alder, hvor Aarene sjældent ustraffet kastes bort. Født 5. Marts 1774 i Altona, i en Urtebod, som han sagde, var han i 15 Aars Alderen fader- og moderløs kommen til Kjøbenhavn.²⁾ Kapelmester Schulz tog sig faderligt af ham, underviste ham og lod ham i tre Aar være Medlem af sin Husstand. Han gav de største Løfter, komponerede Symfonier og Andet, men fremfor Alt glimrede han i det Private ved sine Klaverimprovisationer. Han maa efter Frieriet en Tid-

¹⁾ A. P. Berggreen: C. E. F. Weyses Biografi.

²⁾ Han havde en Stiffader ved Navn Weber, til hvem Forholdet var godt, og Halvbrødre.

lang have syntes tabt for Verden som Kunstner, om han end informerede og fortsatte sin Organistvirksomhed, der var begyndt 1792 ved reformerte Kirke, hvorfra han i 1805 forflyttedes til Frue Kirke. Sin Omgangskreds synes han ikke at have forsoget. Han har vel anvendt den Tid, der stod ham til Raadighed, til Studier i forskjellige Kunster og Videnskaber, der gjorde ham til en anseelig Polyhistor.

Da Oehlschlæger efter Katastrofen havde vist sig med sin Bearbejdelse af „Sovedrikken“, indlod Weyse sig dog saa meget derpaa, at han saae den igjennem, og hvem veed, om han ikke hurtigt var kommet ind paa Kompositionen igen, hvis han ikke havde fundet Adskilligt, der mishagede ham, uden at Oehlschlæger vilde forandre det. Saa blev det hele liggende. Lyst til Komposition syntes næsten kvalt hos ham, men den har vel skaffet sig Luft gjennem hans Improvisationer, ved hvilke han ogsaa kunde græde ud.

Paa denne besynderlige Maade henrandt det ene Aar efter det andet, indtil han i 1807, 6 Aar efter at han havde faaet Kurven, saae Mozarts „Don Juan“. Han opløftedes, henreves, pludselig var han genvunden for Kunsten og nu kom „Sovedrikken“ for en Dag igjen. Der blev nok for ham at gjøre, thi han instrumenterede den om, og samtidigt med at han komponerede den manglende anden Akt, skrev han den første om. Nu kom der rigtignok atter noget i Vejen. Englændernes Angreb standsede Arbejdet. Men da Bombardementet var forbi, tog han fat igjen, det Hele blev

færdigt sidst i Marts 1808, og Stykket opførtes det næste Aar med meget Bifald.

Digter og Komponist forenede sig atter og gav et Par Aar efter Syngespillet „Faruk“, der ikke opnaaede synderlig mere end en Succes d'estime. Nu var det Oehlenschlægers Tur at kritisere Komponisten. Oehlenschlæger kom altid tilbage til, at der i „Faruk“ var for lidt Melodi og for megen Harmoni, hvilket gjerne kan have været sandt, men Weyse vilde blot ikke indrømme det og ytrede, at han for 101te Gang havde gjentaget, hvad han 100 Gange havde sagt til Oehlenschlæger betræffende denne Indvending, og hver blev ved Sit.

Weyse skrantede dengang saa temmelig i Modsætning til en senere Tid og saae noget bleg og sygelig ud. Hans Læge Gulbrand gav ham en Recept. Weyse saae paa den med Kjædermine — thi Lægekunsten var et af hans kjæreste Domæner som Polyhistor — og sagde: „Men Herregud, jeg har jo ikke Modersyge!“ „Du har Fadersyge og er hysterisk,“ sagde Lægen. Weyse forstummede af Forbauselse over, at det med Fadersygen var en af hans egne Vitser, som Lægen havde tilegnet sig. Men det legemlige Befindende kom her mindre i Betragtning end det sjælelige.

Det hændtes, at han en Dag hos Maleren Kratzenstein Stub uformodet fik Juels Billede af hans Hjertes Dame at se. Det gjorde et besynderligt Indtryk paa ham, og først og fremmest forbausede det ham, at han ganske havde glemt, hvordan hun saae ud. Hun havde

forlængst været ude af hans Synskreds, da hun var bleven gift med en rig Amsterdamsk Kjøbmand. Han betragtede Billedet længe og opmærksomt og forundrede sig over, at dette Ansigt for Aaringer siden havde forekommet ham saa uudsigelig interessant. „Hm! — nu vilde jeg ikke forelske mig deri“, sagde han ved sig selv og gik kold sin Vei.

Dette betroede han i et Brev til sin 21aarige, højt-skattede Ven Johan Ludvig Heiberg, som i Efteraaret 1812 opholdt sig nogle Maaneder i Stockholm for sin Fornøielses Skyld.¹⁾

Da Weyse endnu havde megen Melankoli at kæmpe med, skulde man tro, at hin Begivenhed havde kunnet kurere ham. Men langt herfra! Ondet var der engang og var ganske uafhængigt af sin Oprindelse. Tanken om den høitbegavede, livsglade Ynglings fornøielige Færden i det fremmede Land bragte ham til at kaste Blikket paa sig selv. „Min egen glædeløse Ungdom traadte i hele sin Nøgenhed frem for mig og viste mig profetisk den tilbagestaaende Del af min Livsbane som en øde Ørken. Hvad har jeg endnu at vente af Livet? sagde jeg til mig selv; Gjenstanden for min varmeste Længsel, et elskende og elsket Væsen, finder jeg aldrig. Jeg nærmer mig mit Livs Efteraar og kjender intet til en Blomstringstid. For -11 Aar siden drømte jeg mig et Øjeblik lykkelig, med den første og eneste Kjærligheds hele Kraft omfattede mit Hjerte — en

¹⁾ A. D. Jørgensen: Brevvexling fra I. L. Heibergs Reise til Sverige i Efteraaret 1812. (Museum 1890). Heri findes 10 Breve fra Weyse.

Uværdig. Hun rev sig løs og mit hele Væsen blev for bestandig splittet“. I en saadan Stemning satte han sig ofte hos Gyllebourgs til Klaveret, og Heibergs Moder skrev til Sønnen: „Weyse sidder og spiller saa deiligt, at han er færdig at faa mig til at græde“. En anden Gang skrev hun: „Han spillede En Sjælen ud af Livet to hele Timer“. Men saadanne Sjælstilstande varede dog sjældent længe ved, og Weyse skrev til Heiberg: „Det var nu igaar, men idag er jeg munter og kvik, og ved at se mig selv i Speilet kan jeg ikke opdage en eneste mismodig Rynke“.

Brevvexlingen mellem Weyse og Heiberg førtes mærkeligt nok paa Tysk. Weyse ytrede, at det generede ham at skrive paa Dansk. Han var dog Sproget fuldkommen mægtig og i det Hele Sprogmand. At Heiberg ogsaa vilde svare paa Tysk, bragte ham ingen Laurbær. Weyse paaviste ham en Mængde grammatikal-ske Feil og sagde, at det var ubegribeligt, at han havde bestaaet ved Eksamen i Tysk. Det Brev, som var Gjenstand for denne Kritik, maatte Weyse læse op — ligesom alle de andre Breve til ham — for Moderen og Stiffaderen, og han sørgede da for at lade Bommerterne blive borte og sætte det rigtige i Stedet. Dette var ham ikke engang tilstrækkeligt. Han klippede nemlig bag-efter alle Ordene med Feil ud og sendte Heiberg en Tegning af det saaledes medtagne Brev. Han bad Heiberg skrive Dansk, da han ellers forekom ham helt fremmed.

Hos Gyllebourgs havde Weyse i denne Periode sit bedste Tilflugtssted. Han kom der næsten daglig, tidt

flere Aftener om Ugen. Med Fruen læste han Pulcis gammel-italienske Digt „Morgante maggiore“, og de morede sig ret over den pudsige Sammenstilling af det Religiøse og Burleske. Boston spillede han med de Andre om Aftenen. Han omfattedes med den største Sympathi og Forstaaelse. Fru Gyllembourg havde han kjendt i mange Aar og givet hende Undervisning i Sang. Husets høitelskede Søns Fraværelse fæstnede yderligere Baandet, da han var nærved at savne ham ligesaa meget som Moderen, hvilket rigtignok vil sige meget. „Weyses gamle Kjærlighed for Dig“, skrev Fru Gyllembourg til Sønnen, „er nu steget 20 Grader paa hans Hjertes Thermometer“. Da Moderen rent tabte Balancen, fordi Sønnen fik antydet, at han nok kunde ønske at blive i Stockholm Julen over, og i den Anledning foreholdt ham hans Løfte om at komme til Julen og lagde hele sin Indignation for Dagen, tog Weyse Moderens Parti og tilkendegav i stærke Udtryk, at han saae Sagen i samme Lys som hun. Mange Berøringspunkter havde den unge og den ældre Ven med hinanden: Musik og Poesi, Beundring for Goethe, og adskilligt af, hvad der ialfald kom til at opfylde Heiberg, f. Ex. Astronomi, laa ogsaa indenfor Weyses Interessesfære. Dennes humoristiske Opfattelse og Sprog har ogsaa fundet Gjenklang, og forekom i rigt Maal i Brevene. Weyse inddelte Breve i historiske og hysteriske, han gav Prøver paa begge Dele.

Paa Adspredelse og Underholdning havde han aldeles ingen Mangel. Hertil kan vel ikke henregnes hans In-

formation af Prinsesse Caroline. Om Lørdagen blev han „i jævn Skridtgang kjørt frem og tilbage i en „kongelig-smudsig“ Vogn som en i Bly indfattet Diamant“, og han udførte sit „kjedsommelige Arbeide“ som den, der „med blid Stemme behersker en hel Hær af plumpe, tykhovede og langhalsede Mohrer“. Men han kunde ellers godt lide samme Kongedatter, og bragte hende den Compliment at tilegne hende Klaverudtoget af „Sovedrikken“. Han saae ofte Casorti som Pjerrot, som ogsaa Heiberg beundrede, og mente, at naar Bøger var En imod, Musik forhadt og Mennesker utaalelige, havde man kun Casorti at holde sig til. Han kjørte ud til Sofienholm med Konferensraad Brun, i hvis Hus han fra tidligst Tid var kommen ligesom hos Kirsteins.

Et nyt Bekjendtskab gjorde han, ret efter sit Sind, med Kuhlau. Denne hørte han spille ved en Koncert, og han var ganske med, helt begeistret. „Kuhlau“, skrev han til Heiberg, „er en af de faa Kunstnere, som med Bach, Haydn, Mozart, Gluck, Schulz og — med ganske smaa Bogstaver — Weyse har udvalgt sig til Symbolum: tragt først efter Gemyttet, saa kommer Effekten af sig selv“.

Om sligt skrev han til sin unge Ven i Stockholm, som en Dag overraskede ham ved et Brev, der fremkaldte en Strøm af Henrykkelse og Glæde. Weyse havde ligesom Fru Gyllembourg savnet Varme i Ludvigs Skrivelser, der var dem for kolde. „En saadan Varme havde jeg ikke tiltroet dit Hjerte“, skrev Weyse tilbage. „Men har Du, som din Moder siger, altid i Hjertets

Grund været saa varm og følelsesfuld og kun ikke ytret noget deraf ved en særegen Art af Tilbageholdenhed; o, saa læg denne af og skjul ikke en saa skøn Flamme, men lad den lyse klart og varmt til Glæde for dine Venner. Kjærlighedens Flamme er det jo, som ene oplyser denne Nattens og Dødens Dal og aabner os Udsigt til et andet skjønnere Land, hvor den straalere evig i herligere Glans. Den er det, som forbinder begge Verdener; i den udfolder Psyche som i sit Element glad sine Vinger og tænker paa et skjønnere Hjem. Uden den staa Menneskene kolde og døde ved Siden af hinanden som Marmorstøtterne i Kunstnerens Sal; den ene veed intet om den anden. Ingen bekymrer sig om den anden. Den, der med et Hjerte fuldt af Længsel vanker om blandt disse Skikkelser og strækker Armene imod dem, o, han støder kun, hvorhen han vender sig, paa den kolde haarde Sten uden Haab om at se Pygmalion-Underet fornyet. Dette har hidtil saa temmelig været Tilfældet med mig, og jeg er næsten selv bleven til Sten derved. Idag er Stenen, dette være sagt til din Trøst, dog bleven temmelig blød og varm og kun modtagelig for muntre Indtryk . . .

E. Skr. Bliv kun ved at skrive Tysk, jeg kjender Intet mere til Grammatik“.

Heiberg kaldte sig senere en Gang for hans Pleiesøn.

II.

Roskilde og Kronprinsessegade.

DER havde været Tale om, at Weyse skulde gjøre en Udenlandsrejse, navnlig til Wien, men rimeligvis har han stemt i med ganske paa Skrømt, da Rejser var ham forhadte, og han aldrig, efter at have sat Foden paa Sjælland og lært Søsytgens Kvaler at kjende, kom udenfor denne Ø. Dyrtiden kom ham tilpas som ypperlig Undskyldning, og han sagde, at naar en Fjerding Smør kostede 96 Rdl., kunde man virkelig ikke tænke paa at reise. En bedre Lykke var ham forbeholdt. Thi selv om han havde haft Lyst, blev der efter hans Individualitet givet ham tusindfold Vederlag.

I det Gyllembourgske Hus færdedes en ung theologisk Student af Familien, Hans Hertz, Søn af Domprovsten i Roskilde. Han var et Par Aar yngre end J. L. Heiberg, kæn, spillede Klaver og saae naturligvis op til Weyse. I Domprovstegaarden ytrede Hans Hertz et levende Ønske om at føre Weyse derhen. Moderen var noget betænkelig, da hun havde hørt, han var en Pernittengryn og kiggede i Potter og Pander, men

Domprovsten var for Invitationen. Weyse debuterede med i Gaarden at foranstalte en infernalsk Høns- og Kalkunkonzert. Han efterlignede Fjerkræets Lyde og Stemmer og bragte derved Dyrene, der samlede sig om ham, i Raseri. Snart sad han ved det gamle Klaver, der foryngedes som ved et Trylleslag. Hele Provstefamilien med Provsten i Spidsen hyldede ham jublende. Sympathien var gjensidig, og Weyse havde i faa Timer vandet, hvad der skulde blive den bedste Balsam for hans Hjerte — Roskilde.

Her var Ungdom og stort Rykind. Foruden en Datter fulgte fire Sønner efter Hans, alle paa een nær gik den studerende Vei og kom saaledes ogsaa til Kjøbenhavn. Weyse kunde dyrke botaniske Interesser. En Dag kom han kørende fra Kjøbenhavn med et Læs unge Træer, som han plantede i Haven og som voxede op til en Lund. Roskilde ved Fjorden er et Pragt-billede af en Idyl, men hvad der giver den sin høje Poesi er den lige ved Domprovstegaarden liggende Domkirke. Den betog Weyse som en Skjønhedsaa-benbaring af høieste Art. Han formaaede at give Stemningen Udtryk ved sit herlige Spil paa Orgelet, han gav tilbage, hvad han havde faaet, og Arkitektur og Toner smeltede betagende sammen. I og udenfor Domkirken sværmede han med en Elskers Kjærlighed. Saaledes har en af Domprovstegaardens unge Gjæster i hine Aar, H. N. Clausen, sagt. Selv ved Nattetide bragte han flere Gange Liv derind. Der var Bal i Domprovstegaarden, og Maanen skinnede klart. Selskabet fulgte

med ham i Kirken, og han lod Orgelets Toner lyde. Koldt har der været, da det var Vinter, men de i varmende Tøj indhyllede Balgjæster har set desto forunderligere ud i Maaneskinnets usikre Belysning, og Scenen var sælsom og uforglemmelig.

Kom han hjem til Byen, droges han tilbage. Med Provstens Søn Herman var han engang reist til Kjøbenhavn, og de tænkte for ramme Alvor paa straks den næste Morgen Kl. 4 at vandre paa deres Fod tilbage igjen, hvilket ogsaa var bleven iværksat, hvis de ikke havde indset Umuligheden af at komme tilbage til Kjøbenhavn samme Dag.

I 1815 flyttede han tilligemed sin Kontubernal, hvem han havde boet sammen med i nogle Aar, den fire Aar yngre G. H. Stein, en „bekjendt og dygtig Musiklærer“ ifølge hvad der stod i en Avis, fra Store Kirkestræde til en meget rummelig Lejlighed i Kronprinsessegade Nr. 386, nu Nr. 8, nær ved Gothersgade. Et Par Huse derfra boede Digteren Baggesen. Med ham traadte Weyse, helt bortkastende sin tidligere Betænkelighed ved at skrive Dansk, i den Forbindelse, at han i Baggesens Maanedsskrift „Danfana“, første Hefte, mødte op med en filosofisk Ballade „Jo“, der var et Forsøg paa at løse Baggesens Gaade „Det evige Sindbillede“ og begyndte:

Immanuel Jens Baggesen
Nys digtet har en Gaade
Og æsket hver en Gaades Ven
Den, om han kan, at raade.

Saa vil jeg da beskeden her
Forsøge det paa min Maner.
Apollo, skjænk mig Evne!

Weyse havde imidlertid for tredie og sidste Gang indgaaet en dramatisk Alliance med Oehlenschläger og Resultatet blev „Ludlams Hule“, som Baggesen af alle Kræfter søgte at demolere ved Viddets og den skarpeste Kritiks Vaaben ligesom tidligere Oehlenschlägers og Kuhlaus „Røverborgen“. Man morede sig ganske vist overordentlig ved disse Baggesenske Mesterstykker og glemte aldrig hans Fortolkning af „Hjem gik den tapre Peter“, men Stykkerne gik deres Gang, om end „Ludlams Hule“s Held ikke var saa stort. Det gik flere Gange og nød hen i Tiden Æren af Repriser, saaledes en høist vellykket under Heibergs Direktorat. Saavel til „Faruk“ som til „Ludlams Hule“ havde Weyse paa sin Komponist-Aften hele Familien fra Roskilde i sin Loge. De holdt mest af „Ludlams Hule“, og hvem kunde modstaa det rige Romancevæld, som Digteren, der kjendte sin Komponists særlige Styrke, havde ladet sprudle? Dette har vel Weyse ikke tilstrækkelig paaskjønnet, især da han havde adskilligt at indvende mod Stykket. Han hældede i den store Baggesen-Oehlenschlägerske Strid nærmest til den Førstes Side.

I Nr. 386 florerede de Weyseske Aftenselskaber, som med Glæde mindedes af de deltagende unge Her-
rer, efterat de vare blevne gamle Herrer. Han selv betegnede dem som de Weyse-Hertzske Aftenselskaber, hvorved maa være tænkt paa, at Brødrene Hertz, hvoraf

En og Anden maaske af og til boede hos ham, tog en meget aktiv Del deri og ofte ligesom andre af Stamgæsterne bragte Venner og Bekjendte med. Den Ældste af disse Unge maa Heiberg have været, den Yngste var Just Thiele, der kom, allerede inden han var bleven Student. Mange andre, senere bekjendte Mænd dukkede op her, saaledes H. N. Clausen, Haagen (Bankdirektør), Carl Kirstein (Theaterdirektør), Neergaard (Amtmand). Det kan næppe have feilet, at cand. jur. Bluhme (Minister), som boede i Huset og var med Weyse og flere Andre paa en Tur til Nysø, har givet Møde. Baron Hendrik Stampe, den senere Besidder af Nysø, en underlig Fyr med stor Interesse for Musik og Botanik, var vel introduceret af sin gode Ven Thiele.

Opvartningen besørgedes af den tunghøre Bolette, Husholdersken, som Weyse kaldte sin „Ugle“. Traktementet bestod i The med Smørrebrød og Drikkevarer, som krævede Sukker. Dette vilde han i dyre Tider nødig, at der ødsledes med. Han prædikede derfor om, hvorledes Hollænderne brugte at fæstne et Stykke Sukkerkandis i en fra Loftet nedhængende Snor og tog sig et Slik, naar Drikken skulde forsødes. Men denne Tale gjorde en Virkning, modsat den tilsigtede. Naar han vendte Ryggen til, saae Gæsterne deres Snit og hældte alt det Sukker i deres Glas og Kopper, der kunde rummes. Naar Weyse kom tilbage, var alt Sukkeret borte. „Har I hørt“, udbød En, „at Edvard Kirstein er faldet gennem Isen paa Kastelsgraven, da han løb paa Skøjter? En Flok Skøjteløbere af hans Bekjendte

løb ham mir nichts Dir nichts forbi, En raabte: „Ih Guds Død og Pine! Se endelig, at Du snart kommer op igjen“ og fløi videre“. Det humane Ønske gik dog i Opfyldelse. Gjæsterne drev Sporten med bout-rimés, Sonetter, der lavedes efter opgivne Enderim. Weyse og Heiberg forsøgte sig paa Enderim, givne af Thiele, men uden at man kunde faa høie Tanker om deres poetiske Gaver. Weyse skrev til Thiele:

Jeg faar da vel lægge mit Hoved i Blød
Og røre omkring i min Hjernes Grød
Indtil med Forstandens herlige Lim
Jeg haver forbundet de gale Rim.
Thi galere Rim end Mære og O,
Molière og Blære og fro
Og Ko og beskjære og Pak og Blik
Og Ven og Tobak og The og Tieck
Vel næppe før man paa Jorden fandt
I de mange Aar, den om Solen randt.

Der arrangeredes Spilleborde, men Weyse spillede ikke med. Han morede Gjæsterne ved at lave de snur-rigste Recitationer over Repliker, der faldt, men frem-for Alt, naar han var i Humør, ved at fantasere paa Klaveret, og han kunde da ledsage Spillet med Forklaringer af, hvad der skildredes, og ende med, at en Hare kom paa Spiddet, dryp! dryp! Ogsaa sang han efter Katte eller parodierede Rossinis „Di tanti palpiti“, der dog forfeilede sin Hensigt, da Tilhørerne var nær-ved at blive Rossinister.

Sommeren 1819 tilbragte han i filosofisk Ensomhed

i Kronprinsessegade paa et Par Roskildereiser nær. Heiberg var reist for flere Aar til sin Fader i Paris. Ogsaa Stein var borte paa Lysttour med „Dampbaaden“ til Doberan og flere Steder. „Jeg derimod“, skrev han til Thiele, som tilligemed to andre Weyse bekendte Reisefæller var paa Udenlandsreise, „har som i de sidste 30 Aar ogsaa i Sommer lykkelig overvundet min Reiselyst og ikke engang været paa Dampbaaden, men spadserer derimod hver Aften en Time i Kongens Have, hvor jeg særdeles fornøier mig over den fortræffelige musikalske Exekution (Henrettelse) af „De klare Bølger rulled“ og „Vil Du være stærk og fri“ etc.“ Mest havde det moret ham at betragte paa sin Væg flere Prospekter af Egne i Udlandet, som de tre Reisende havde set og omtalt. Han var en ivrig Kobberstiksamler, havde mange Stik, og flere og flere kom til.

Til denne Sommerstilhed passede godt Hvilen i Literaturen, efter at den rasende Kamp var forbi. „Paa Baggesen“, skrev Weyse, „ist Hopfen und Maltz verloren. Thi nu driver han aldeles ørkesløs omkring og bestiller ikke det Allermindste. Gud veed, hvordan han har det. Alle hans Møbler er solgte og han eier ingen Ting. Oehlenschläger har udgivet en versificeret Edda, hvori det gamle Digt „Thors Reise til Jotunheim“ er det bedste, dog lader ogsaa det øvrige sig ganske godt læse“.

Men denne Stilhed og Ro svarede kun slet til Tilstanden i hans Indre, som var i Oprør ved Tanken

om, at Domprovsten skulde forflyttes som Biskop til Ribe. „Med min Hjertens Glæde er det imidlertid nok snart forbi, thi Provsten bliver formodentlig Bisp!“

Og kan jeg ei reise til Roskilde mer,
Da bliver jeg i min Stue, spaziere vergnøgt und froh umher
Og monne mine Vægge beskue,
Hvorhen jeg mig vender er allevegne
Sveitzer og italienske Egne,
Skjønne Marier og Magdalener,
Yndige Skove og vilde Hyæner,
Fingal Aander i Maaneskin,
Tabte Sønner med Graad paa Kind,
Karper og Gjedder, Kalkuner og Gjæs,
Medicis Venus og aux belles fesses,
Kirker og Klostre, Hav og Land,
Alt fra min Sofa jeg skue kan.
Ergo behøver vist ei at reise
Votre très humble

C. E. F. Weyse.

I Virkeligheden formaaede disse Herligheder Intet til at dulme Sorgen, som fik sære Udslag. Ensomheden vilde ellers paa den behageligste Maade være bleven afbrudt ved Besøg af Domprovsten. Nu kom han, men Weyse undgik ham og nægtede sig hjemme; han syntes ikke at have kunnet udholde at tale med ham i Enrum, da Talen vilde være kommen til at dreie sig om Forflyttelsen. Brødrene Hans og Herman Hertz holdt forinden Bryllup i Roskilde paa samme Dag; han mødte vel til Festen, men hans Stemning var saa desperat, at han ikke vilde tjene sine Venner paa

deres Bryllupsdag med Musik; efter indtrængende Anmodninger gav han en intetsigende Grund til Afslaget.

I den paafølgende Efteraars- eller Vintertid dukkede der en 14—15aarig opløben Dreng, daarlig klædt, op i Kongens Have. Af og til havde han Hvedebrød med, som han fortærede paa en Bænk som sin Middagsmad. Det var H. C. Andersen, der rimeligvis hver Maanedag kunde forsyne sig lidt rigeligere end ellers. Thi da gav han Møde hos Weyse, der udbetalte ham en lille Sum af, hvad der ved Indsamling var indkommet til ham.

Efter „Ludlams Hule“ var Schillers Bearbejdelse af „Macbeth“ bleven opført med Weyses Musik, hvoraf Borgvægterens Sang og Hexenes Scener gjorde stor Virkning. Saa fik han endelig atter fat paa en Operatext, „Floribella“ af Bøye. Den skulde opføres paa Kongens Fødselsdag 1825, og Siboni, der stod for Sangen, sagde et halvt Aar iforveien til ham: „le roi ne manquera pas de vous prouver sa reconnaissance!“ Weyse priste ved sig selv ironisk Siboni lykkelig, at han stod paa en saa fortrolig Fod med Majestæten, at han saa længe iforveien blev betroet saa vigtige Hemmeligheder. Belønningen udeblev rimeligvis ikke, men Stykket gjorde ikke videre Lykke. Her som i „Faruk“ blev Alfescenerne det Bedste.

Saa havde Kuhlau kort iforveien bedre Held med sin „Lulu“. Weyse sendte til kgl. dansk Chargé d'affaires, Geheimelegationsraad v. Irgens-Bergh i Dredsden et Brev, hvori han udtalte sin Dom om „Lulu“. „Det har

gjort Furore, skjøndt alle Mennesker finder Stykket kjedeligt og Musiken for langtrukken og støierende, hvilket ogsaa er min Mening. Der er mange smukke Ting i Musiken, men den vilde betydeligt vinde ved Afkortning, hvortil Komponisten imidlertid ikke vil bekvemme sig. Ak! de Komponister ere nogle egen-sindige Kreaturer excepté Organisten og Komponisten i Kronprinsessegade.“

Dette Brev var foranlediget ved, at Irgens-Bergh ogsaa var bleven chargeret paa Weyses Vegne med en — iøvrigt ganske dunkel — Forretning med Carl Maria Weber om Opførelse af nogle Weyseske Operaer, som vare blevne sendte i Partitur, uden at være sendte tilbage, skjøndt der var givet afslaaende Svar. „Je vous rends gráce de tout mon coeur, at De saa lykkelig har tilendebragt min ennuyante Historie med Weber. Nu kan den friherrelige Kapelmester, om han saa behager, sælge mine Partiturer til en Spækhøker eller Fyrværker, det skal være mig ligemeget, thi den Idé at sanke Laurbær udenlands har jeg for længe siden opgivet. De nordiske Graner ere ogsaa velskikkede til Kranse“. Weyse havde tidligere sat sig i Forbindelse med Kapelmester Winter i München med samme Resultat.

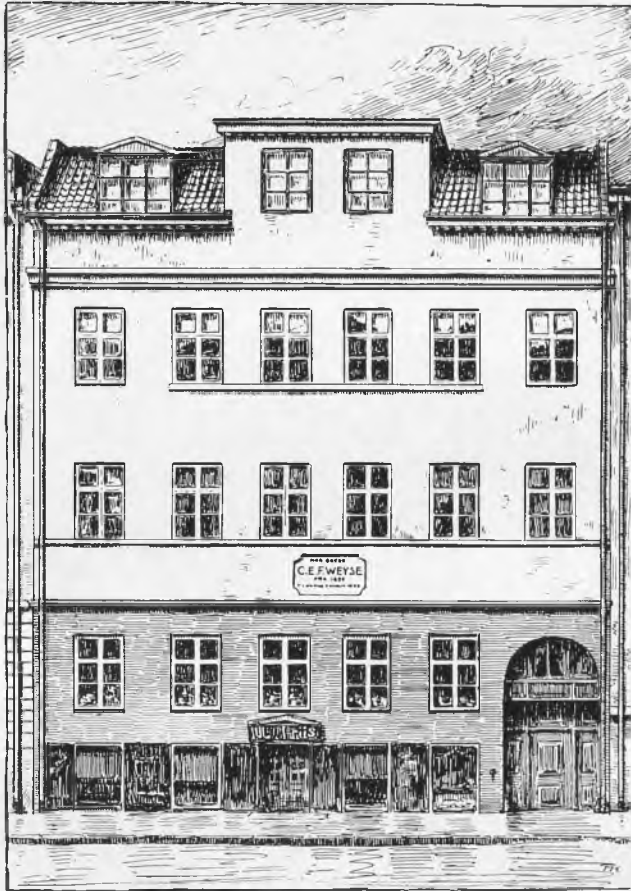
At flytte var Weyse „mere forhadet end Pesten“, men han maatte forlade No. 386, dog ikke hans „elskede Kronprinsessegade“, og flyttede med Stein og det Hele til en omtrent ligesaa stor Leilighed længere nede i Gaden No. 392²⁾ (nu No. 36) ligeved Dronningens Tværgade.

2) Bergmannskirke 399.

Gaarden hedder, hvad gyldne Bogstaver paa Façaden
forkynde:

Weyses Minde.

Og en Inskription paa en Marmortavle underneden si-
ger: Her boede C. E. F. WEYSE fra 1825 til sin
Dødsdag 8 Oktober 1842.

III.

Nyt Liv.

I Kronprinsessegade er der jo flere Stadsgaarde. Til dem kan „Weyses Minde“ næppe henregnes, men den er pæn og ret anseelig ved sin Port. Indskrifterne har dog hævet det høiere i Rangen og til yderligere Glans har en Vinhandler etableret sig i Kjælderen med en lille Bakkant, der leger med Drueklaser, som modelleret Skilt. Det passer som Symbol for poetisk Begeistring. Paa Weyses Tid var Kjælderen ikke poetisk stemt, thi da boede snart en Høker snart en Værts-husholder her. I Stuen tronede selve Eieren, Vicebrandmajor og Murmester Blom med Frue og 7 Børn, af hvilke Datteren Ida voxede op til en Skjønhed; Familien holdt 5 Tjenestefolk, til hvilke Christen Gravesen hørte, der tillige blev Weyses Tjener eller Karl. Paa første Sal traf man det fineste Selskab: Kammerherre Fr. Hoppe med Datter og Søn. Steg man op til 2den og sidste Etage, befandt man sig paa Weyses Ene-mærker.

Til at detaillere Leiligheden med Indhold i Lighed med Holbergs Beskrivelse af hans Residens i Fiolstræde

føle vi os ikke kaldede, dog Et og Andet bør maaske bemærkes. Et lille Billardværelse vidnede om Leierens Omhu for sine Gjæsters Underholdning. Og saa var der et ganske lille Hummer, der kaldtes det elektriske Kammer. Dette Ord vilde nutildags ikke vække Opmærksomhed. Men dengang var det mærkeligt nok, og Weyses Polyhistori gav sig ogsaa tilkjende der. Det elektriske Kammer rummede en spiralformigt med Staniol belagt Glaskugle paa en Træfod og en dito Glas-Cylinder paa dito samt tilhørende Trælaag med en Messingknop i. Hvis det skulde forekomme Nogen, at det ikke var meget, henvises kun til, at disse Apparater havde kostet 400 Rdl. og en Gang nød den store Ære at blive udlante til den militære Høiskole. Fra disse smaa Rum se vi ind i det største, Salen, som ingen ordentlig Familie kunde undvære i hine Tider, skjøndt den i Reglen kun brugtes en eller to Gange om Aaret til Selskaber. Weyse havde ikke engang denne Undskyldning, thi hans Aftenselskaber faldt bort, og andre Selskaber havde han aldrig gjort. Dog maa man indrømme, at Salen gjorde Fyldest som et Slags Udstillingslokale, thi her kunde hans Kobberstik komme til deres Ret. Og trængte man til et rekreerende Intermezzo, kunde man ty til Weyses „lille Familie“, Smaafigurer, der var opstillede paa et dobbelt Skakbrædt. Der var maaske dem, der fandt „Familien“ interessantere end Kobberstikkene. Man saae Jøder, Riddere, en vrikkende Sangerinde med dito Mand og Abekat, en Violoncelspiller, en Jøde, der

klattrer op ad et Træ for at faa Visitbilletkasser med Inskription: Guerre, Finances, Interieur. Last not least var der Ryge som Saft i „Sovedrikken“, strikkende paa en stor Bomuldsstrømpe, hvilken Figur havde gjort Lykke og saaes hos adskillige Familier i Byen.

Endnu maa blot nævnes den vigtigste Inventargjenstand i hele Huset: Klaveret, som stod i Dagligstuen. Ingen vidste Andet at sige til dets Roes end, at det var fra Lübeck, men det kunde glæde sig over sin Eiers urokkelige Venskab.

Indvielsen af den nye Leilighed kunde ikke feires paa en bedre Maade end ved Kompositionen af „Et Eventyr i Rosenborg Have“. Heiberg var kommen tilbage fra sit Lektorat i Kiel, opfyldt af sin Vaudeville-Idé og kæmpende for Vaudevillens Seir, som han saa glimrende vandt. I den Grad var han optagen af Vaudevillen, at et Øiebliks Tanke om, at „Elverhøi“ egentlig kunde opfattes som en Kæmpevaudeville, morede ham. Forinden havde han en ægte Vaudevilletext i Hovedet, „Et Eventyr i Rosenborg Have“, men det faldt ham straks ind, at Haven og Weyse hørte sammen, og at ene denne burde skildre den i Toner. Vaudeville-Idéen maatte saa indskrænkes, saa at original Musik traadte istedetfor en laant. Den Heibergske Gnist fængede øieblikkelig hos Weyse, og en tæt Forening af Ord og Toner beredte Publikum stor og vedvarende Glæde. Det varede ikke længe, saa kunde man høre Ouverturen, udført af Hoboisterne i Kongens Have. Her kunde man ret faa Overblikket over, hvad

Herlighed Haven rummede for Store og Smaa. Nu var det paa dobbelt Vis Sommer i Kongens Have.

Som en Husnisse var stud. jur. Johannes Jacob Buntzen fulgt med fra den gamle Leilighed i Kronprinsessegade til den nye. Han boede formodentlig en Tid hos Weyse, ialfald kom han meget til ham og gjorde Udflugter med ham. Det var paa Tiden, mente Weyse, at se, hvorledes Hans Hertz skikkede sig i det Præsteembede i Kirke-Hvalsø, han havde faaet. Efter et kort Ægteskab havde han giftet sig igjen med Bolette Borch, en meget elskværdig Dame fra Roskilde. I Forening med Prokurator Haagen og Frue drog Weyse derud, tagende den „lange, ganske skikkelige Studenter-Laban Buntzen“ med, som Hertz allerede et Par Aar tidligere havde set sammen med Weyse i Roskilde. Turen var vel fornøielig nok og især har et Fremtidsmaleri, som Hertz nok har givet, om en senere, mulig Ansættelse i Roskilde henrevet ham. Det skete i 1829. Hertz blev Sognepræst til Frue Menighed detseds. Saaledes aabnede Byen sig atter for sin entusiastiske Ven, der ikke tøvede med at tage den i Besiddelse. Buntzen tog sin Examen og kom til Helsingør som Fuldmægtig, hvilket gav Anledning til en fornøielig Korrespondance med Weyse, som først og fremmest skildrede et Besøg i Roskilde ved et Landemode. Han saae saa mange Provster og Præster, at det sortnede for hans Øjne. En Dag var han med hele Landemodet i Boserup Skov. „Næste Dag kjørte vi til Lethrabort, hvor vi paa det Nøieste undersøgte den gamle Herthadal

i Haab om at finde et eller andet Guld-Ofkerkar, men vi fandt intet. Da vi kom til den saakaldte Withesø, som formodentlig har faaet sit Navn af Svantevit, og tænkte paa de mange stakkels Slaver, der fordums er druknede i samme, følte vi einen heiligen Schauer. Derefter beskuede vi Slottet indvendig. Kappellet er ret smukt, men det var fuldt af Sengklæder til andægtige Sjæles Bekvæmmelighed, naar de ville blunde lidt under Prædiken“.

Denne Forandring for Weyse kunde vel vanskeligt finde et Sidestykke, og dog havde han næsten samtidigt oplevet en saadan i sit Hjem, der i al sin Konservatisme ligesom blev omkalfatret og bygget paa et nyt Grundlag. At Stein efter et Par Aars Forløb forlod ham, gav Anledning til, at han maatte tage Logerende i Stedet, 3—4, unge Herrer, gjerne theologiske Studenter. Kneb det med Pladsen, havde han det saakaldte „Gjæsteværelse“ i Baghaanden, et Kvistkammer, hvor Ingemann ganske korrekt indkvarterede „Landsbybørnens“ Anton. Men Alt dette betydede dog mindre mod den Nyhed, at han fik sig en Pleiesøn, Ferdinand Schauenburg-Müller (Familien skriver sig nu Schaumburg-Müller), født 1810. Weyse tog ham i Huset et Aarstid eller lidt før han i 1830 blev Student.

Hans Forældre var af Handelsstanden og havde været meget rige, men ved forskellige Omstændigheder mistede de næsten Alt, og Faderen sank da rent sammen. Moderen var myndig og selvsikker. Den lille Ferdinands bedste Glæde var at følge om Søndagen med Moderen

i Kirke, og fra hans tidligste Barndom vandt han Kirkeluften kjær, især tiltrak ham de mange Lys ved Aftensangen i Adventstiden, Orglet, Salmesangen og Messen. Endel af hans Leg, naar han var ene, bestod i at messe og synge Salmer. Hans Stemme var smuk, blev det ialfald, da han voxede til, ligesom hans Person. Ni Aar gammel kom han i Skole hos en meget strix Skolelærer Balte, hvor han gik sammen med de senere Komponister Fröhlich og Hornemann. Fröhlich spillede med Schall og skulde snarest muligt ind paa Kapellet's Violinskole. Han kom jævnlig med sin Violin, og da vidste man, han vilde se at slippe fri under Foregivende af, at han skulde til en eller anden Prøve. Han maatte saa meget mere interessere den lille Müller, som dennes Moder havde tænkt paa at faa ham ind i Kapellet, da han spillede lidt Violin med en Gjenbo, men Schall forklarede hende, at det vilde vare 20 Aar, inden han kunde fortjene en Skilling.

Fra denne Skole kom han i v. Westens Institut og 1824 i Metropolitanskolen. Her var han i Klasse med Johannes Oehlenschläger, som han dog ikke satte syn-derlig Pris paa; han fandt ikke, der var noget videre tiltalende ved Johannes, som ganske vist til Alles store Morskab kunde skjære Ansigter og tale efter Folk, men var doven og uartig.

For at bøde paa Dovenskabten faldt det Fru Christiane Oehlenschläger ind at bede Müller, der med andre Drengene legede i Bispegaarden, hvor Oehlenschlägers boede, om at læse Johannes Lektier igjennem med

ham om Morgenen inden Skoletid. Det vilde han gjerne, men den tilsigtede Nytte for Johannes blev til meget Lidt.

Det var Vinter, og Müller mødte regelmæssigt om Morgenen Kl. 7 i Mulm og Mørke, men Johannes lod sig aldrig se før Kl. 8½. Savnet var dog ikke stort for Müller, der befandt sig vel i den meget smukke og hyggelige Dagligstue, især da Johannes blev mere end erstattet af et kvindeligt Væsen, der ligesom mødte for ham og aldeles regelmæssigt, Digterens Datter Charlotte, der var et Aar yngre end han. Han troede dog, hun var ældre. De underholdt sig ypperligt med hinanden, halvt voxne og halvt Børn som de var. Snart læste hun af Faderens Digte for ham, snart legede de, saa Stole og Borde dansede i Stuen, og under disse Optøier gik mangen Gang Maskinen af Kog til den gamle Tjenestepiges store Vrede. Naar saa endelig Johannes kom, maatte Lektierne naturligvis jages igjennem. Müller fik et overordentlig sympathetisk Indtryk af Fru Oehlschlæger, hvis ufortrødne Opoffrelse for sine Nærmeste aldeles ikke syntes ham at blive paa-skjønnet; Faderen glemte hende over Børnene, som han forgudede, og tog ved hver given Leilighed deres Parti mod Moderen.

Bekjendtskabet med Oehlschlægers Værker gjorde ham meget modtagelig for den Digter-Epidemi, der greb hans Kammerater, og han gav sig hen i Tiden af med Leilighedsdigtning. Skuespillerraseriet undgik han heller ikke; han spillede meget hos en Kammerat paa et Theater, oprettet i dennes Hjem.

Men saa fornøieligt dette var, led han meget under de hjemlige Forholds haarde Tryk. Ved hans Legekammerat, den sorte Bulbider, Azors Hoved græd han mange Taarer. En Dag havde Azor, inden han kom hjem, bemægtiget sig hans Middagsmad, som bestod i Smørrebrød. Moderen græd bitterlig, da hun ikke kunde give ham Noget istedet. Med et følte han sig omfavnet paa Ryggen af to velkjendte Arme. Det var Azor, som ikke havde været til at drive ud fra Pladsen under Sofaen, og som nu meldte sig med Smørrebrødet, hvoraf Intet var fortæret, i sin Mund. De delte det ærligt. Han følte en Bæven, hvergang han nærmede sig sit Hjem, hvis Sønderrevethed han efterhaanden var bleven sig fuldt bevidst. De huslige Uenigheder mellem Forældrene gik aldrig ud over ham, men fyldte ham med skjærende Smerte. En egen Overtro forbandt sig med Nervøsitet. Han gik hjem paa en vis Maade, traadte paa visse Sten, havde et eget Tag, naar han aabnede Døren, bad visse Gange Fader Vor, Alt for mulig at afværge, hvad der kunde komme.

Weyse lærte han personlig at kjende ved, at han under sin flittige Kirkegang i Trinitatis Kirke, der under Frue Kirkes Ombygning efter Branden benyttedes af dennes Menighed, holdt af at staa ved Orgelet og synge.

At det var et stort Gode for ham at blive udkaaret til Pleiesøn af Weyse, er klart. Denne vilde have adopteret ham, men han ønskede det ikke af Hensyn til

Forældrene, for hvem dette syntes at betyde en fuldstændig Løsrivelse fra dem.

Ikke nok med en Pleiesøn. Han fik meget snart en tilkommende Svigerdatter. Nogle Uger efter at være bleven Student forlovede Müller sig med Actonia Hass, en 17aarig smuk og elskværdig Pige, som han havde kjendt fra Barndommen, da Begges Forældre omgikkes. Da Müller præsenterede hende for Weyse, var denne høilig bevæget. Han gav grædende hver af dem et Kys og sagde: „gid mere Lykke og Velsignelse maa blive Jer til Del end jeg nogensinde har haft.“

Actonia fik han saare kjær. Hun var utrættelig i at vise ham smaa Opmærksomheder, som han altid meget paaskjønnede, broderede Forskjelligt til ham, som en Sovestol, en Pung med en Vægter til Portnøglen, som altid generede ham ved at ligge løs i Lommen. Han sendte Bud til hende, at hun skulde komme inden en Time, hvis hun vilde med til Roskilde, for nu var Jordbærrene — Hertz's kolossale Jordbær — modne eller Roserne udsprungne. Stolt var han ogsaa ved saaledes at være bleven Fader til To, og han skrev til Hertz: „Vi indfinde os hos Dig, 3 Personer: le père et deux enfants“.

Man begyndte saa smaat at kalde Weyse den Gamle, og han stod ogsaa nu i en yngre Slægt. Kunde han næsten være Fader til Heiberg, nærmede han sig Bedstefaderen i Forhold til Müller. Med Heiberg var der længe ikke foregaaet nogen stor Forandring, forsaavidt som han havde hyldet den ugifte Stand. Men Amor gjorde

tilsidst sin Ret gjældende. „Den Stumme i Portici“, skrev Weyse til Buntzen, „gjør alle Mennesker forrykte undtagen din Ven W., der ikke har hørt og ikke vil høre hende, fordi hun tromler, triangulerer og flautopiccoliserer fra Begyndelsen til Enden. Da jeg erfoer dette, saa havde jeg nok. Forresten skal Pätges være overmaade deilig stum. Godt for J. L. Heiberg, om hun konserverer denne Egenskab til Ægtstanden, thi á la fin des fins tager han hende dog tilsidst til sin Gemalinde, thi han er saa forlibt, at han ikke bestiller Andet end elske. Langt om længe er han dog bleven færdig med „Bruden“ — til Aubers Musik, thi nu regerer han —. Den blev givet igaar og — man hyssede, fordi man fandt Stykket altfor fransk. Men dansk med Liv og Sjæl er og forbliver din hengivne

C. E. F. Weyse.

Brød han sig ikke om Auber, havde han destomere Udbytte af Klavervirtuosen og Komponisten Moscheles' Besøg et Par Aar tidligere, just som et Sammenstød af Omstændigheder løftede ham saa høit ud af den gamle Tummerumme. Moscheles stod paa den gamle Grund, men pegede fremad. De gjorde hinanden lange Besøg og drøftede interessante musikalske Spørgsmaal.

Men han kunde ikke ret faa Vind i Seilene og følte sig paa forskjellig Maade hæmmet. Dette fremgaar af Breve til Buntzen, som dog nok vare beregnede paa at faa Vennen til at smile ad alt for stærke Udtryk.

„Jeg bryder mig ikke engang om, hvem der efter

mit salige Endeligt skal blive kongelig privilegeret Kirke- og Theaterkomponist NB. en Titel, der ikke tilkommer mig, thi jeg er qvasi færdig og paa Sove-drikken nær gider næsten Ingen høre min Musik mere. Never mind! siger jeg: „har Folk saa slet en Smag, habeant sibi, jeg skal splintre mig ikke forstyrre dem deri“. Det var i 1830. Næste Aar skrev han følgende til Buntzen.

„Ikke noksom kan Du takke mig for de mange deilige Æggeblommer, hvormed jeg har trakteret Dig, deraf er Du bleven saa gammel. Den Artikel er endnu meget gjængse hos mig, og alle Høns bande det Hus i Kronprinsessegade No. 392. Kort forinden Paaske fik jeg af en gammel Ungdomsven, der nu lever i Nexø, Studenterkaptain O. Voigt, fire Snese sendende og inden Paaske var rigtig forbi, var samtlige Æg opslugte. Og det er den behageligste Nyhed, der er passeret mig i lang Tid. Thi ellers gaar Alting i sin gamle vanlige Slendrian, med daglige Fataliteter og fattige Moneter. Jeg har Ingenting at bestille. Overkammerherren svarede mig ifjor, da jeg forespurgte mig hos ham, om jeg ikke snart skulde komponere en geistlig Musik: de kongelige Herskaber ynde ikke geistlig Musik. Ergo laver jeg ad interim 24 Klaver-Exerciser, som Lose skal udgive, NB. ifald han vil. Stakkels Kuhlau har ved en Ildebrand i Lyngby mistet alt, hvad han eier, ja saagar alle hans Manuskripter, hvoraf en Del ikke var trykte“.

Kuhlau døde efter et Aarstid. Det store Modsætnings-

forhold mellem de to Komponister havde vel bevirket, at der dannede sig Partier om dem, men havde igrun- den kun tjent til, at de belyste og supplerede hinan- den desto stærkere. Weyse skrev Musiken til en Sang ved hans Bisættelse i Petri Kirke. Ved denne Leilig- hed var han meget utilfreds med Sibonis Optræden. „Siboni, der var med i Ligfølget“, skrev han til Bunt- zen, „udmærkede sig ved for sig selv at slaa Takt til Sangen og til alle Omkringstaaendes særdeles Opbyg- gelse høit at tælle Eins, zwei, drei, vier, uagtet han stod nær ved Kapellet og Sangerne ved Altret. O du Blase! Det fortrød ham maaske, at han ikke var ble- ven anmodet om at komponere noget. Ved Mantheys Begravelse havde han makket en meget lystig Musik, fuld af de deiligste Tremulanter, der blev udført af hans Konservatorium“.

Det Resultat, han var kommen til, var altsaa dette: vil I ikke hjælpe mig, saa hjælper jeg mig selv. Et saa energisk Sprog synes at have været ganske frem- med for ham i hine Gyllembourgske Tider. Han skrev Klaverexercises, og de udkom under det heldigere Navn „Etuder“. Hermed indledede han en Periode, hans sidste, der blev rig og for flere Kompositioners Ved- kommende meget betydningsfuld.

„Den Gamle“ var paa forskjellig Maade bleven foryn- get, som Menneske og som Kunstner. Han hørte mere end nogensinde hjemme i de Unges Kreds, hvor han og- saahelst færdedes. Han var med at feire Studenterforenin- gens Stiftelsesdag paa dens „Landsted paa Frederiksberg-

vejen“ (1831). Buntzen fik naturligvis Beskrivelsen. „Man havde indrettet en stor Løvhytte, som var forenet med et Telt for Honoratiores, der, som bekjendt, ikke godt kunne taale Træk, og i samme var et Bord dækket til 86 Personer. Af Mad, Vin, Taffelmusik, Sange og Skaaler var der Guds Velsignelse, dog — paa lidt uskyldig Fuldskab nær — gik alting meget honnet og anstændig muntert til, og vi kom ikke hjem førend henimod 3. Ved en Extrabetaling blev Musikanterne formaaede til at ledsage vores Marsch til Byen, igjennem Frederiksbergs Allee, Værnedamsveien, gamle Kongevei og Kjærlighedsstien til Nørreport med fuld Musik til alle Mødendes og særdeles Vægternes og Skildvagternes største Forbauselse. Ind ad Porten gik det i Stilhed, men i Byen begyndte Musiken igjen, hvorpaa jeg skyndte mig hjem ad Gothersgade, men de Andre marcherede til Nørregade, hvor de paa deres Samlingsplads ved Frue Kirke have bragt Studenterforeningen et tredobbelt Hurra. Hvad Vægterne have syntes derom, fortæller Historien ikke“.

IV.

Hjemlige Forhold.

Studenterne af Artiumsholdet 1828 var et poetisk Folkefærd. Man regnede ud, at der fandtes 4 store Poeter og 12 smaa, og det slog forbausende til, at man satte H. C. Andersen i den første Gruppe, derimod ikke, at Fr. Paludan-Müller kom i den anden. Heller ikke var det egentlig profetisk, at Frantz Johannes Hansen stod i den første Gruppe ved Siden af Andersen, men han fik dog et vist Digternavn, medens de to andre store Poeter saa temmelig forduftede, ja aldeles sikker paa, hvem det var, er man nok ikke. Frantz Hansen begyndte med at udgive Læsning for den fine Verden, hvilket skaffede ham Navnet Fine Hansen, senere skrev han bl. a. Noveller, af hvilke „Let Sind og Letsind“ gjorde særlig Lykke og fandt megen Anerkendelse. Han tog juridisk Examen og ansattes i et af Kancelliets Arkivkontorer, en Stilling, som han ikke formaaede at afvinde den mindste Inter-

esse og som kjedede ham gudsjammerligt. Men kom han blot udenfor Arkivet, svingede han Munterhedens Fane, gjorde Løier for Ti og spiste for Ti, ialfald hos Weyse.

Da han havde hørt til det Müllerske Skuespillerselskab, er det rimeligt, at han har gjort Weyses Bekjendtskab gennem Müller. Men uden denne havde han vel nok fundet derhen, da han elskede Musik og gav sig saameget af dermed, at han, vistnok under Weyses Veiledning, saa smaat blev Komponist. Det maa formodes, at han en Tidlang har været Logerende hos Weyse, men han vedblev at høre til Husets faste Stok, baade som Middags- og Aftengjæst.

Han havde sine Skavanker, og de kunde være ret irriterende, saa hvis Weyse ikke havde holdt saa meget af ham, som han aabenbart gjorde, vilde Venskabet ikke have været saa længe. Hans Upræcisitet var konstant. „Jeg har min store Ærgrelse“, skrev Weyse til Hertz, „over Personer som Digteren og Kancellisten Frantz Hansen, der aldrig kan være til rette Tid paa Pletten. Naar han spiser hos mig, venter jeg heller aldrig med Maden, men lader ham spise den bag efter. Da jeg spiste Kl. 2, indfandt han sig aldrig før end $2\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$; nu spiser jeg Kl. 3 og han kommer rigtigt henimod 4. Naar det bliver saaledes ved med Middagsmadens Uorden, saa tænker jeg, at det snart vil gaa Solen her, som det efter amerikanske Blade gik i Amerika, hvor der nemlig var en Mand, der saa nøiagtigt kunde eftergjøre Hanegal, at Solen blev narret derved og stod adskillige Gange for tidlig op.“

Hans Forslugenhed eller Graadighed stødte Weyse ide-
lig, hvorfor han i sin Korrespondance gav sig Luft i
talrige Exempler derpaa. „Han er“, sagde han, „lige-
som Manden med de tre Ønsker: først saa megen
Beefsteak, han kunde spise, dernæst saa megen Porter,
han kunde drikke, og endelig tilsidst endnu mere Beef-
steak og Porter“. Stole paa Aftaler med ham kunde
man ikke. Weyse saae en stor Parade paa Slotspladsen
fra Møntens Vinduer. „Frantz Hansen, den uefterrette-
ligste Blære omnium Blærorum, tilbød mig igaar at
tage mig med Kl. 10¹/₄ til Kancelli-Arkivet, men hvo-
der blev borte, det var den fortræffelige Yngling“.

Weyse havde faaet Lyst til at skrive en Opera til
Text efter Walter Scotts berømte Roman „Kenilworth“
og henvendte sig først til Heiberg, der som sædvan-
lig sagde Pas, og derefter til H. C. Andersen, som
iforveien havde dramatiseret Walter Scotts „Bruden fra
Lammermoor“ for Bredal og som hjertens gjerne vilde
gøre dette Arbeide for sin Velgjører, som han „be-
undrede og elskede“. Weyse havde uheldigvis tænkt
sig, at det mest mulige skulde presses af Romanen
ind i Texten, blot med en lykkelig Udgang. Andersen
havde dog sat sig for at imødekomme Weyse i Et og
Alt, og førend han gjorde sin første store Udenlands-
reise, gav han ham den fuldførte Text. Weyse, der
var født Kritiker, fik Noget at spekulere paa, thi der
var mangfoldige Ting, han vilde have ændrede eller
forandrede. Han tog sin „Hjælpedigter“ Frantz Han-
sen paa Raad, og den Munterhed, som ledsagede disse

Konferencer, vilde maaske have gjort en Opera buffe udødelig. Om det saa var lige til Andersens Ortografi, fandtes der Anledning til Bemærkninger, skjøndt disse Feil, som utvivlsomt har været til Stede, ikke kom Stykket ved. „Tænk, han skriver: det er vidst og sant!“ En Sang indignerede Weyse meget, nemlig i Haven, hvor Folk spadserer omkring og standser og synger følgende Kor til Dronningens Ære:

Jægerhornet toner høit fra Skoven,
Folket danser paa den grønne Vang,
Sole flamme, Stjerner staa foroven,
Og fra Voven
Toner Havfru-Sang.
Harpetoner, Fløitemelodier
Hjertet til sin Drømme-Verden vier.

„Der har vi de forbandede Drømme igjen!“ udbød Weyse til sin Korrespondent, Chr. Wulff. „Qu'en dites vous? er det ikke rare Reflexioner? og særdeles poetisk sande!“ Mangen Komponist vilde vist have været særdeles tilfreds med dette Kor. Men Weyse bad Frantz Hansen om at lade Folket synge noget mere fornuftigt, „og han gav mig følgende ubetalelige Kor“.

Haven er af Mennesker saa propfuld,
Saa det er forskrækkeligt at se.
Det er næppe, man kan faa en Kopfuld
Daarligt Mælkevand, som kaldes The.
Og man er genert af alle disse,
Der er knap en Krog, hvor man kan

Nok sagt, de morede sig bedre, end man egentlig kunde ønske for Stykkets sande Trivsel. Weyse fandt det dog rettest at bemærke, at han havde et andet Kor i Baghaanden, hvis det ikke skulde lykkes ham at sætte dette i Musik. Tredie Akt kom Hansen sérieusement til at lave mest om paa, hvilket just ikke opbyggede Andersen ved hans Hjemkomst, men han blev sin Bestemmelse tro: at lade Weyse raade.

Af en helt anden Art, dog ogsaa meget musikalsk, var Christian Wulff, en ung, smuk, ligesaa elskværdig som beskeden Søofficer, Søn af Admiral Wulff, i hvis Familie Weyse i mange Aar var kommen meget. Christian Wulff gav sig i den Grad af med Musik, at han, forenende Sømandens Patriotisme med Kunstnerens Aspirationer, fik H. C. Andersen til at skrive sig en lille Operatext, „Den anden April“, som han satte Musik til. Den kom dog uden Lovord tilbage fra Theatrets Censur. Senere udgav han 9 Sange af Oehlen-schlægers „Helge“. Han var selvfølgelig meget fraværende, snart laa han i længere Tid paa Vagtskibe, snart seilede han. Dette gav Anledning til Korrespondance. Weyse behandlede ham ligefrem som Musiker og skrev hjerteligt til ham. „Du behøver ikke at undskylde Dig at have tilskrevet mig et Brev, hvori der staar Ingenting; disse Breve holder jeg mere af end af mange andre med et stort og vidtløftigt historisk, geografisk og statistisk Indhold. Naar to Venner komme sammen, saa behøves der ikke meget mere end deres Venskab. Forresten forekommer det mig nachgerade upassende,

at jeg siger Du til en fornem Premierlieutenant og han siger De til mig. Altsaa dekretes herved: at han ligeledes „duer“ mig fremdeles“.

Ogsaa i Marinen, men rigtignok langt nede, hørte en anden meget hyppig Besøgende, ja Ven hjemme, der stak af mod alle de andre Logerende og Venner ved, at hans Ydre var den simple Mands. Didrik Svendsen. Han var Søn af en Matros og havde kun lært i Søetatens Drengeskole. Müllers Bekjendtskab havde han gjort ved Drengetheatret, hvor han, der var meget ældre, fungerede som Maskinmester. De sluttede sig da til hinanden og forelæste hinanden deres Digte. Han maa være bleven introduceret hos Weyse af Müller, der vedblivende satte megen Pris paa ham. Han var et godt Hoved og havde paa egen Haand erhvervet sig mange gode Kundskaber især matematiske. Disse havde beredt ham, der var indrulleret i Holmens faste Mandskab, en Plads som Assistent ved Dreierværkstedet — han havde Talent som Dreier — og snart blev han brugt som Arrangeur og Hjælper ved alle nye mekaniske Arbejder, indtil han blev Mester ved Dreieriet med Premierlieutenants Rang. Det kan vel være, at han har søgt Weyses Bekjendtskab for at fremme sine Avancementer, da denne var en god Ven af Departementsdirektør i Marinen Viborg, og mulig er han i saa Henseende virkelig bleven støttet betydeligt af Weyse. Denne satte stor Pris paa ham og hans Dreier-talent, og da hans Aftener i denne Periode aldrig var optagne af Selskabelighed, forkortede Svendsen ham

ofte Tiden ved sin Nærværelse og hjælp til ved praktiske Ting — Weyse kaldte ham Adjutanten. Folk kunde ikke begribe denne Skikkelses hyppige Tilsynkomst og Ligestillethed med de Andre, saa der var dem, der greb til den Udvei at mene, at han var en Søn af Weyse.

Den senere bekendte Præst og talentfulde Forfatter à la Søren Kierkegaard, Hans Peter Kofoed-Hansen eller, som Weyse kaldte ham: pied-de-vache-Hansen hørte i nogle eller flere Aar til de Logerende.¹⁾ Weyse oplevede hans under Navnet Jean Pierre udgivne „Dialoger og Skitser af en Fysiognoms efterladte Papirer“, maaske ogsaa Novellen „Liv af Død“. En anden senere Præst og Forfatter, L. R. Tuxen, der var en nær Ven af Müller, hørte ogsaa i nogen Tid til de Logerende.

Weyses Helbred havde forandret sig meget til dets Fordel. Foruden af at have været fri for Gigt, Podagra og andre deslige kroniske Infirmiteter roste han sig af, at han aldrig var forkjølet, havde næsten Intet paa Kroppen „og Vinduerne er aabne hos mig paa begge Sider, saa jeg lever i en evig Træk“. Det var da en Doktor, som kunde kurere sig selv, om han end til eget og Andres Bedste flittig konsulerede nogle tykke Lægefolianter, han eiede. Men der er ingen Regel uden Undtagelse. Vi gribe ham i at have faaet en stærk Upasselighedsattaque sidst i Aaret 1834, hvorfor han maatte

¹⁾ Han opførtes i Folketællingslisten for 1834 — der findes kun denne Liste og en for 1840 i denne Periode — tilligemed Studenterne Frederik Bjerring og Christian Harder som Logerende hos Weyse.

holde sig inde og specielt, skjøndt fremskridende Rekonvalescent, blive hjemme Nytaarsaften. Müller holdt ham ved Selskab og har skildret Aftenen i nogle Dagbogsoptegnelser.

„Vi spillede et Parti Piquet, men det interesserede Ingen af os stort. Talen dreiede sig blandt Andet om Livet i gamle Dage og nu. Da samledes man hos Konferensraad Brun Nytaarsaften, og naar det betydningsfulde Slag lød, der indviede det nye Aar, da gjenkaldte man i sin Erindring det svundne Aars Glæder og Sorger ved at afsynge Voss' fortrinlige Nytaarssang med Schulz' deilige Melodi. Jeg bad ham om at synge den for mig; vi satte os hen til Pianofortet og sang den begge. Da vi kom til det skjønne Vers:

Sind wir noch alle lebend,
Wer heute vor dem Jahr . . .

da brast Taarer ud af Weyses Øine, han mindedes gamle Konferensraad Kirstein, hvem Aaret havde bortrevet, denne herlige patriarkalske Olding, stor selv i sin Svaghed. Weyse tabte i ham meget; han var den sidste af den gamle Skole, med ham brast det sidste Led af Kjæden, der engang saa yndigt snoede sig i hans Livs Forhold, nu staar han ene. Ogsaa jeg tabte meget ved Kirsteins Død — Samkvemmet med den højere dannede Verden. Ogsaa Lyngby¹⁾ mindedes vi, stakkels Fyr — Du satte næppe Munden til Glædens Bæger, før det faldt Dig af Haanden. Hvil sødt og i

¹⁾ Komponist, død ung som Kantor i Vallø Stift.

Fred! Og da vi nu kom til dette følgende Vers:

Wer weiss, wie mancher wandert,
Das Jahr versänkt, ins Grab;

hvor rystede mig da ikke Tanken om Muligheden af en Adskillelse, Gud forunde mig, at ingen finder Sted i det mindste i Aar. Rørte omfavnede vi hinanden, takkede hinanden for det svundne Aar og begav os til Hvile“.

Nytaarsdag var Müller endnu i en bevæget Sindsstemning ved at tænke paa, hvad Aaret vilde bringe. Han tænkte paa, at Examen forestod. Hans første Gang var til hans Forældre. „Skal hvad jeg traf der være Forbud paa det nye Aar! Gode Gud, hvilke bedrøvelige Udsigter!“ Saa gik han med Actonia i Kirke.

„Den forestaaende Examen“ var dog langtfra saa nær ved Haanden som han tænkte sig. Han studerede Theologi og havde desuden Frue Dagskole at passe, hvor han informerede, og Bierhverv, som da han i Peter Rørdams Fraværelse overtog Opsynet med Børneasylet i Kronprinsessegade; ogsaa faldt Ordningen af et større Bibliothek i hans Lod. Da Præsteembedet i Frue Kloster blev ledigt, bad Priorinden ham i alle Konventualinders Navn om at søge Pladsen, hvad han gjorde, og han prædikede efter Ordre fra Magistraten paa Valg, men en Anden blev den Lykkelige. Som forlovet Student, der skulde passe Kjæresten, Forældre, Svigerforældre og Pleiefader var han meget paafærde, og han deltog en hel Del i det selskabelige Liv. Som

musikalsk interesserede han sig meget for Koncerter. I Frue Kirke hørte han en „stor og kjedelig Messe af Cherubini“ og derefter „Weyses sidste henrivende Musik“. I Theatret kom han naturligvis af og til, og han var opfyldt af Paludan-Müllers „Danserinden“. I et Selskab hos Justitsraad Holm, Historikerens Fader, med Thiele, Freund, Høyen, Troels Lund var han luttet Øre og følte sig henflyttet til vore „uforklarlige Længsels Egne“. Paa Bal kom han naturligvis ogsaa, som en Gang hos Bloms endog uden Actonia. Naar han ret skulde til at læse en Aften, kunde det hænde, at medstuderende Venner besøgte ham, og de fik sig da en L'hombre med Tobak, hvilken sidste ikke tydede paa Weyses Nærhed.

Heller ikke forsømte han Udflugter. Weyse var ganske enig med ham i, at da Dampskibet „Caledonia“ gik til Helsingør, burde man dog seile derved og bese Byen, men da det kom til Stykket, mente han dog, at Pungen sagde nei, mulig var den bange for Søen, og han lod sig nøie med at lade Müller seile og sendte i den Anledning en varm anbefaling for ham til Buntzen, som han for gammelt Venskabs og Bekjendtskabs Skyld bad om at tage sig af den i Verdens Ondskab uerfarne Yngling, der let kunde geraade i Fare og Fristelse. Disse Dampbaade gav Anledning til adskillig Farten. Med fire Bekjendte drog Müller til Sverige og saae Landskrona, Lund og dens Domkirke, der, hvad Weyse ikke kunde undlade at bemærke til Hertz, ikke kan maale sig med Roskildes; men det svimlede for

Weyse ved at høre om Tilbageturen i aaben Baad og i Storm. Det kunde ogsaa ske, at Müller med Actonia rullede til Fredensborg, hvor hun havde Familie eller Bekjendte, og blev borte flere Dage over den fastsatte Tid, saa Weyse hverken vidste ud eller ind og tilsidst tænkte paa at tage en Vogn og faa Frantz Hansen med og hente ham, hvori dog atter Pungen hindrede ham. De faderlige Bekymringer udeblev ikke, og den største af dem dreiede sig om Examen. Hjemkommen fra Sverigesturen (1836) syntes Müller at have faaet Kraft. „Nu læser han igjen“, skrev Weyse til Hertz, „paa Liv og Død Kirkehistorie og Hebraisk og siger stolt: so ein Mann bin ich!“ Men Examen stod alligevel endnu ikke for Døren.

Han var en æstetisk Natur, et rart Menneske, men indolent. Og hvor mange Grunde han havde til at mande sig op, dannede det theologiske Studium selv en mægtig Hindring for ham. „Naturlig Theologi“, skrev han i sit Dagbogsfragment, „er noget skammeligt Tøieri, især naar man ikke ret er inde i Psykologien“. Weyse maatte for Alvor se at faa ham til at lægge sig i Selen. Selve Actonias Fremtid syntes truet, og hvad tænkte hendes Forældre?

Müller og Actonia egnede sig godt til at hjælpe ham med at gjøre Honneurs ved Formiddagschokoladen paa hans Fødselsdag, da der altid samledes en Del Gratulanter; det var en beskeden Fest, men den eneste, som blev fejret hos ham. Ofte kom de ikke tomhændede. Madam Hass havde gjerne et røget Gaasebryst med,

og Madam Müller „medbragte en god Appetit“. Floras og Pomonas kjønneste Gaver blev ham paa denne Dag altid til Del i Overflødighed ved Rosenborg-Slotsgartnerens Venskab. Han var egentlig bleven dennes Gjenbo, da Slotsgartnerboligen var ved Indgangen ud mod Volden. Først var der Lindegaard, om hvem et lille nydeligt Relief i Hovedgangen lige ved Gartnerboligen erindrer, hvor hans Fortjenester af Vinstokkens Behandling er symboliseret. Lindegaards Søn, der blev Præst i Slaglille ved Sorø, besøgte ham altid, naar han kom til Byen, og Weyse benyttede sig gjerne af hans Vogn for paa Hjemturen at gjøre en „Vips“ til Roskilde. Til Slaglille naaede han ikke at komme, skjøndt han tænkte paa det, men i Sorø havde han mærkeligt nok i tidlig Tid været, før Ingemann slog sig ned der, og var meget tiltalt af Kirken. Den gamle Lindegaards Svigersøn og Efterfølger Peter Petersen optog Weyse som en høist kjærkommen Arv. Denne tilegnede ham en Fløitesolo og sagde ikke Nei til en Middag hos ham, hvor Aarstidens nyeste og bedste Frembringelser serveredes. Han sendte Weyse Jordbær, og vilde man regne op alle de fine Potteplanter, Hyacinter og Frugter, han sendte Weyse paa Fødselsdagene, blev man aldrig færdig, skjøndt Weyse kunde dem med alle botaniske Navne udenad paa sine Fingre.

En Fødselsdags-Chokolade, han aldrig glemte, var, da han blev 62 Aar. Thi skjøndt Aviserne dengang ikke var saa stærke i at meddele Verden Folks Fødselsdag, var det dog sivet ud, at 5. Marts 1836 skulde

der være stor Stads i Theatret ved den 5te Opførelse af „Festen paa Kenilworth“, og det maatte derfor meddeles Publikum, hvad Dag den 5te Marts var. Følgen blev, at Weyses Bekjendte kom paa Benene, saa han blev „overløben i Skokketal, og at der konsumeredes en Snes Potter Chokolade“, et Tal, han senere fæstnede til 16. Han beundrede Kofoed-Hansens Appetit, der holdt ud med alle Partier.

Dagen blev unægtelig anstrængende for ham, men at den skulde blive saa betydningsfuld, som Tilfældet blev, kunde hverken han eller nogen Anden ane. Huset havde været godt besøgt de første fire Aftener og Bifaldet levende, den femte Aften var der propfuldt. „Festen paa Kenilworth“ blev Festen for Weyse. Publikum greb Leiligheden til at vise, hvor høit det satte ham. Hvert Nummer blev applauderet. H. C. Andersen tænkte kun i sit stille Sind paa, hvor mærkeligt det var, at de Steder, hvor Weyse og hans „Versifex“ havde grebet ind, gjorde mindst Effekt, men iøvrigt var han fuld af Glæde og beundrede den store Melodiøsitet. To Duetter mellem Leicester og Emmy, Alasco og Leicester gjorde Furore. Efter Stykkets Slutning blev der fra Parterret afsunget en Sang af Overskou til Melodi af „Ludlams Hule“, „Hr. Oberst, en Skotte maa slaa for sit Land“, hvorpaa fulgte et enthusiastisk Hurra for Komponisten.

Det var Parterrets gyldne Tider, her var Stamkvarter for de Herrer i Aandernes Rige, for de Musikbegeistrede og fremfor Alt den Aften for Weysebegeist-

rede. Det gik som en Løbeild mellem dem, at der burde stiftes en Forening til Udgivelse og Udbredelse af større danske Musikværker, der maatte ligge hen som uudgivne. Et Forslag formuleredes, og man ilede hen i Studenterforeningen, hvor endnu samme Aften en halv Snes tegnede sig som Medlemmer af den paa-tænkte Forening. Ved E. Collins og I. H. Loreks ihærdige Bestræbelser voxede Antallet de følgende Dage betydeligt, og et Udkast til Love blev en Aften forfattet af de to Herrer og Søren Kierkegaard. Elleve Dage efter Fødselsdagen var Foreningen, der ogsaa skulde omfatte Opførelser af gode Værker, stiftet. Det var unægtelig en storartet Virkning af Begejstringen for denne Kunstner, hvem man kun kunde have ønsket, at han havde forudset Betydningen af den ved Tanken om ham fremkaldte Institution — Musikforeningen.

Ved denne Tid var der foregaaet nogle Personalforandringer i Huset. To Sønner af Stiftskantor ved Domkirken i Roskilde, Johan Ernst Hartmann, flyttede ind som Logerende, nemlig Søren Hartmann, 21 Aar gammel, Musicus, og Niels Hartmann, 19 Aar, Elev ved Kunstakademiet, Fættene til I. P. E. Hartmann. De fik de to Værelser, der svarede til Porten, det ene mod Gaden var Dagligstue, det andet mod Gaarden Sovekammer. De blev boende hos Weyse de 7 sidste Aar af hans Levetid. Søren var Klaverspiller og Fagottist. i hvilken sidste Egenskab han stillede mod Kapellet; men efter flere Aars Venten skete der en Reduktion, saa at der for 4 Fagottister blev 3, og han opgav

Haabet. Hans fine og elskværdige Personlighed paa-skjønnedes meget af Weyse, der karakteriserede ham som den altid aktive, vaagende og flittige i Modsætning til Niels som en umaadelig Dovenlars, der laa i Sengen til Kl. 11. Sørensen Øvelser og Undervisningstimer generede aldeles ikke Weyse, der ofte lod ham gennemse Partiturer af unge Komponister og rettede sig efter hans Censur. Han informerede blandt mange Andre Slotsgartner Petersens Børn. Niels var en lidt vild Krabat, men han lod sig sige af sin ældre Broder og var vist ganske godmodig. „Quoad Sundhedstilstanden“, skrev Weyse engang, „da haaber Niels snart at blive saa vel, at han kan arbeide paa at blive syg igjen.“

Til at forestaa Huset havde han som før en Husholderske, der tog en ganske ung Pige eller et Vaisenhusbarn til Hjælp. Saaledes Enken Christine Elbke, der assisteredes af sin Datter, og hvis mange Børn ofte dukkede op. Christine døde i Tjenesten og fik en rigtig pæn Begravelse. Høitideligheden foregik først i Hjemmet, hvorpaa Husets unge Herrer og andre Besøgende fulgte efter Ligvognen i Kareter. Weyse betragtede Toget fra Vinduet og sagde: „Christine vilde glæde sig i sin Grav, hvis hun kunde se al den Stads, der bliver gjort af hende“.¹⁾ Efter hende kom, omtrent samtidigt med Brødrene Hartmann, Karen Koefoed. Hun allierede sig efter nogle Aars Forløb med Tjeneren

¹⁾ Meddelelser af Pleiesønnens Datter, Frøken Ernesta Schaumburg-Müller. Andre Meddelelser af dennes Brødre, særlig afd. Ritmester P. Schaumburg-Müller og afd. Rentier W. Schaumburg-Müller.

Christen Gravesen, og de holdt Bryllup, men vedblev at fungere i deres Stillinger i Huset. Weyse gjorde sig megen Umage for at skaffe Christen Gravesen en eller anden bedre Bestilling, hvad denne ivrigt ønskede, saaledes som Bedemand ved Universitetet, men uden Resultat. Karen var, ligesom før Christine, hvad Middagsmaden angik, at betragte som Restauratrice. Hun leverede efter Akkord Mad til de unge Herrer og tillige til deres Bekjendte. De kaldtes hendes Spisegjæster og tillige efter den, der havde indført dem, som Søren's Spisegjæster. Naar Weyse var hjemme, spiste han og Müller med dem, ellers sørgede Müller for sig selv.

Disse Bordscener kunde være gemytlige og rigtig fornøielige. Havde Weyse faaet en eller anden lækker Foræring, nød Alle godt deraf. Heller ikke nægtede han sig engang imellem at traktere med Skildpadde fra Burmeister. Skildpaddesuppe var hans Livret, og overhovedet holdt han meget af Suppe og ansaa det for en Defekt, naar den ikke forekom paa en finere Menu. I Anledning af en Middag hos Carl Kirstein udbød han: „Han har arvet 100,000 Rdl. og har 3000 Rdl. om Aaret — og ingen Suppe!“

Man talte ved det hjemlige Bord om lærde og kuriøse Materier. Især maatte Studenterne rykke frem med deres latinske Kundskaber, da Latinen, som han var inde i, altid laa ham meget paa Hjerte. Engang forelagde han dem det Spørgsmaal, hvad „tage til Takke“ hed paa Latin, men Ingen kunde besvare det. I Lighed med Andre morede det ham i Konversation at tale

Latin paa den Maade, at naar et Ord paa Dansk havde to forskjellige Betydninger, greb han den Betydning, som gav en forstyrret Mening, og gjengav Ordet ved den latinske Glose, som svarede dertil. Ikke for meget Godt vilde han vise sig som en daarlig Latiner. Og saa arriverede det, at han ved en ren Skrivefeil kom til at begaa en stor Bommert, hvilket faldt ham ind, efter at Brevet, hvori den stod, var sendt afsted. „Fy, hvad har han gjort? skammer han sig ikke gamle Professor! at have gjort en latinsk Bommert, der ikke kan tilgives den yngste Student!“ „Deficientis poetis“ havde han skrevet for „Deficientibus poetis“. „Til Ablativus Pluralis i Substantiv har han sat Genitivus singularis i Adjektiv! Tilvisse mærker man, at Hakon bliver stedse gamlere, og at det Bedste, han ved denne sørgelige Begivenhed kan gjøre, turde vel være, at han adresserede sig til den unge Einar Tambeskjelver med Bøn om at rette denne Feil i Epistlen, at den ikke som en Ulfeldts Støtte skal staa der til Professorens evige Skam og Skjændsel“. Uheldigvis var det ikke den rette Einar Tambeskjelver, han henvendte sig til. Bommeren stod i et Brev til en anden.

„Jeg gjør brillante Progresser“, skrev han i sit 66de Aar, „i mit latinske Studium og har alt arbeidet mig igjennem en Snes Oder tildels uden Hjælp“. Ved denne Tid komponerede han Horats' Ode „Integer vitæ“ ifølge Anmodning af en af Studenterforeningens musikalske Koryfæer, Edv. Smidt, firstemmigt til Studenterforeningen eller den nye Sangforening.

Fra den Tid, han begyndte at skrive sine Etuder, vidste han altid at skaffe sig Arbeide. Han arrangerede Klaverudtog af forskjellige af sine Kirkekantater, og saa saare „Musikbefordringselskabet“, som han kaldte Musikforeningen, var dannet, gjorde han Klaverudtog af sin „Floribella“ for denne Forening. Men det var det Mindste endda. At han efter Theatrets Opfordring satte ny Musik til Ewalds „Balder“, havde han rigtig nok ingen Fornøielse af. Desto mere af forskjellige andre Ting. Til Ingemann skrev han 1838, at han havde i den senere Tid været usædvanlig flittig og komponeret en hel Mængde, saasom 4 nye Fortepiano-Etuder, 11 Sange, en hel ny firstemmig Koralbog for den kristelige Menighed og et nyt af Biskoppen digtet Litanien, og endelig en stor Symfoni, 42 Aar gammel, men nu aldeles ny etc. etc. „Siden min Natur har saaledes forandret sig, skulde jeg næsten tro, at det var Skaberens uransagelige Villie, at jeg snart skulde sige denne Verden Farvel“.

Til Ingemann skrev han altsaa, vel sagtens for første Gang, og Anledningen var, at Digteren havde udtalt sin store Glæde over Weyses Melodier til Morgensangene (1837). „Jeg kan ogsaa forsikre Dem“, skrev Weyse, „at jeg har tillavet Melodierne ret con amore, da jeg fandt, at De havde været saa særdeles heldig i at udtrykke den Barnet særegne Inderlighed og ukunstlede Hjertelighed“. Han tilbød fremdeles sin Tjeneste, hvis Ingemann skulde digte flere Sange af den Art, maaske Aften- eller Bordsan-

ge“. Aftensangene kom sidst i 1838, og da Ingemann paany udtalte sin Glæde, svarede Weyse: „slige smukke Digte komponere sig selv; ergo er det Spørgsmaalet, om det er mig, der har komponeret dem“. Med disse Sange kunde Weyse altsaa supplere sin lange Flidliste, og det var Perlerne.

Han meddelte Ingemann, at med disse Sange havde han, „der ellers er vant til at blive dygtig gennemheglet og nedrevet af det ærede kunstkjenderiske Publikum“, haft den sjældne Lykke at vinde Bifald, saa Sangene blev flittigt sungne baade af Unge og Gamle. Og han gjorde Ingemann opmærksom paa, at han kunde faa dem at høre i Vaisenhuset og Nyboders Skoler, hvor Børnene, der undervistes af Musiklærer C. Borchorst, sang dem firstemmigt.¹⁾

Musiklærer Borchorst skattedes høit af Weyse. „Det Menneske“, sagde han, „har virkelig et eget Talent til at faa Børnene i Gang, men han selv gaar tilgrunde derved, — han har faaet Blodspytning — hvis han ikke snart ved Gagetillæg bliver sat i Stand til at holde sig en Medhjælper; hvortil der trods Autoriteternes Tilfredshed med ham kun er ringe Udsigt“. Han var en enthusiastisk Natur. Paa Weyse satte han den største Pris, og han havde den Tilfredsstillelse i hins sidste Leveaar at foranledige flere Kompositioner, navnlig et Paternoster og 12 trestemmige Sange af høit Værd. Læremesteren og den poetiske Komponist havde fundet hinanden.

¹⁾ Breve til og fra B. S. Ingemann ved V. Heise.

Ogsaa ved Heiberg forøgedes den Weyseske Frugtbarhed: Tycho Brahes Farvel, Kantaterne (1839) ved Kongens Fødselsdag og Reformationskantaten. Den sidste var, som Weyse sagde, af en Hegelsk-filosofisk bleven forvandlet til en Lutherisk-kristelig. Han gjorde den færdig paa en halv Snes Dage efter Modtagelsen. „Det gaar, naar det kniber, som om det var smurt“. Ofte hændte det ham dog, maaske især ved Smaasang, at han maatte gjøre en kortere eller længere Pause, indtil Aanden kom over ham.

De fattige Moneter, som han havde klaget over til Buntzen, spillede unægtelig en stor og temmelig traurig Rolle i hans Liv. Han havde fra 1819 500 Rd. om Aaret som Kirke- og Theaterkomponist, desuden hvad han som Organist tog ind samt adskillige Extraintægter. Men Gjæld, som det var ham meget magtpaaliggende at faa betalt, trykkede ham svært. Han fik af Baron Nolcken i Sverige tilsendt 100 hollandske Dukater, og Buntzen mente, at nu maatte han foreløbig være ovenpaa. „Nei“, svarede han, „denne Sum er hos mig en Draabe Vand paa en glødende Kugle, der behøves Strømme til at afkøle samme. Ved den glødende Kugle forstaas her de forbandede Nytaarsregninger“. Mest var Indkjøbet af Vinter-Brænde ham forhadet. Det kom altid paa Tapetet, endogsaa Diplomaten Irgens-Bergh i Dresden fik i en Efterskrift at vide, hvormeget Favnen kostede. Ved Dag og i Drømme stod Klasse- og Tallotteriet ham for Hovedet. Han drømte Nummere over en lav Sko og maa have været

en af de største Lotteridrømmere i Kjøbenhavn. Men uheldigvis efterkom han ikke altid Drømmegudens Befalinger, da han ømmede sig ved at udrede de mange Penge; kom saa Tallene, trøstede han sig med, at havde han taget Numrene, var de ikke bleven trukne, „thi jeg tror ikke, at det er Skæbnens Villie, at jeg skal faa Extrapenge, ellers havde jeg dog vel engang vundet Noget i Klasselotteriet i de 40 Aar, jeg har spillet deri“. Sætningen, at den, der er tilfreds, er rig, anerkjendte han ikke. Det er meget bedre at være rig, sagde han, saa kan man meget lettere være tilfreds. Hans Breve vrimle af Tale om Lotteriet. Han fortabte sig i Betragtninger over, at den gamle Kirstein havde drømt sig til 28,000 Specier i Tallotteriet, men dog givet raisonnable Douceur, medens en Anden, som ogsaa havde vundet hos Eichel, ikke havde givet en Skilling af sine 10,600 Rd. „Til slige Asner arriverer sligt! Og de skikkelige Folk, selv i Kronprinsessens egen Gade, faa aldrig fat paa noget klækkeligt. Jeg maa dog se, om jeg ikke som ifjor kan faa fat paa nogle indbringende Nummere“. Han havde virkelig et Par Gange vundet nogle Smaasummer. „Vil man se, nu kommer Lykken“. Men han erkjendte dog, at Madam Fortuna ikke vidste rigtig at bedømme sand Fortjeneste.

Samme Dame synes dog i hans sidste Leveaar at have haft noget særdeles Godt i Sinde med ham. Hun lod ham drømme, at han traf paa en gammel Bekjendt, han ikke havde set i mange Aar, — Stadtbygmester Malling — og samme Dags Eftermiddag stødte de sam-

men i Farvergade. Ved at høre om Drømmen raadede Malling ham strax til at sætte paa sin Alder og Dagens Datum i Talloetteriet; han var født 82, altsaa 60 Aar. De rimeligste Nummere var altsaa: 60,82 (og efter Dagen 16. Marts og Aarstallet) 16, 3, 42. Uheldigvis vilde Weyse ikke spendere saa mange Nummere, bestemte sig for 3, 16, 60 og lod de to andre blive borte, hvilke begge udkom tilligemed 3, saa istedetfor 500 Rdl. vandt han kun 12½ Rdl. „Der Mensch wird so alt wie eine Kuh und wird noch immer dummer dazu“, sagde han.

Et Jubilæum kunde mulig ogsaa indbringe Noget, og han havde i sin Tid regnet et Jubilæum ud for „Sovedrikkens“ sceniske Existens i 20 Aar. Men da han søgte at „plade“ Theatret for et Gratiale, fik han kun „en omvendt fornem Engelskmand“. I 1839 var der mere Raison i det Jubilæum, der randt ham i Hu: 30. Oktober var 50 Aarsdagen for hans Ankomst til Kjøbenhavn.

Ved Moscheles' første Optræden i Hamborg var man saa henrykt over hans Talent, at Kjøbmandsskabet paa hans Geburtsdag gav ham en Diner, ved hvilken der under hans Couvert laa 500 hollandske Dukater. „Det danske Kjøbmandsskab“, sagde Weyse, „spenderer saamænd ikke 50 Regnepenge paa mig, om man endda hundrede Gange fortalte dem om Jubilæet“.

Men man havde jo set, at Folk betænkttes ved Testament, og han havde een gammel Bekjendt, der var rig nok og gammel nok til, at et svagt Haab kunde

dæmre — Konferensraad Brun. Han havde kjendt Brun, ligesaa længe som han havde været i Byen, havde hørt til Husets hyppigste Gjæster og i lange Tider kastet Glans over dets Salonliv ved sit Spil. Han havde informeret Datteren, den berømte Ida, havde akkompagneret hendes plastiske Attituder, Dans og Sang og derved haft den rigeste Leilighed til at udfolde sit improvisatoriske Talent paa Klaveret. Dette hans Talent paaskjønnede Fru Frederikke Brun i høieste Grad; alle hans nedskrevne Kompositioner, mente hun, kom ikke hans Fantasier nær. Hun stillede dog Hummel ved Siden af ham i saa Henseende. Den bundprosaiske Brun synes at have været meget vel stemt mod Weyse, men til at sværme for hans Kunst var han lidet anlagt, og Weyses Forhaabninger synes nærmest at have været byggede paa et fantastisk Grundlag.

Han aflagde Brun en Visit, hvis Forløb han rapporterede til Hertz. Brun var i Humør og viste ham alle sine Skatte: et Skab helt fuldt med Obligationer. Ved dette Syn udbrød Weyse: „hvad kan det hjælpe mig, da jeg ikke hører til Deres Familie!“ Men Fisken bed ikke paa Krogen, og Brun sagde: „hvorfor har De ikke taget en af mine Døtre? Jeg havde saamænd gjerne antaget Dem til Svigersøn, hvis De havde kunnet ernære en Kone“. Weyse undskyldte sig det Bedste, han kunde. „Jeg takker for Deres Artighed, men paa denne Maade er det nok bedst, at jeg ikke har beilet, thi selv med mine nærværende Indkomster vilde jeg ikke kunne føre en Husholdning, der nogenledes kunde

svare til den Overflødighed, der har omgivet Deres Døtres Ungdom“.

Han tvivlede nu stærkt paa, at han vilde faa Plads i Testamentet. „Das Hemd ist ihm doch näher als der Rock, cela veut dire: hans egen store Familie præfereres billigen for mig“.

Saa indtraf den sørgelige Ildebrand for Kuhlau, og Weyse kom i den største Bevægelse for at faa en Koncert istand for Kunstbroderen og skaffe Billetter solgte. Han maatte til Brun, men istedetfor blanke Dukater modtog han Grovheder. „I Særdeleshed“, skrev han til Buntzen, „har Konferensraad Brun været overmaade genereux. Efter dygtig at have udskjældt baade mig og Kuhlau, gik han til Chatollet og gav mig 2, skriver to Rigsbankdaler for 2 Billetter. O edler, edler Mann! Han bliver nok forresten med det første Excellence, fordi han har gjort en Stiftelse af 30 Senge i Almindeligt Hospital, som han tillige — i Schimmelmanns Navn — vil lade afpudse“.

Ikke destomindre vovede Weyse sig endnu engang hen til ham i velædigt Øjemed. „Det gamle gnieragtige Skarn, Hs. Excellence Hr. Geheimkonferensraad Brun“, skrev Weyse til Buntzen, „lever endnu bestandig sig selv og sin Familie til Byrde, uagtet han er 86 Aar gammel og har for 8 Maaneder siden knækket et Ben ved Hoften. Nu er det lægt igjen, og han bliver vist 100 Aar gammel. For nogle Maaneder siden var jeg dum nok til at blive rørt over hans daarlige Tilstand, og for at gjøre ham en Glæde dedicerede jeg

ham et af mine Værker. Men se, om jeg fik Andet derfor end Stank für Dank og da jeg for en 5-6 Uger siden bad ham om et Par Rigsdaler til Hjælp for en fattig Student af mit Bekjendtskab, der gjerne vilde indløse sine pantsatte Klæder, skjældte han mig læsterlig ud og gav mig ikke en Skilling. O Du Æsel af et gediegent Gnierbæst! Bi Du, til jeg kommer og ser til Dig igjen, og om Du 100 Gange døde, skal Du ikke en eneste Gang følges af din og din Gjerrigheds dødeligste og in secula seculorum uforsonligste Fjende“. Denne stilistiske Harangue har ikke undladt at oplive Brevmodtageren, hvilket sikkert ogsaa var Hensigten.

Han havde som saa Mange Lommen fuld af Historier om Bruns Gjerrighed. Saaledes gik Brun i Harmonien og spillede Kort under Fruens aarelange Fraværelse og døde der adskillige Ubekvemmeligheder istedetfor at invitere et Par Mennesker hjem. Men det vilde han ikke, da de saa skulde trakteres. „Die Dänen wollen immer fressen“, sagde han, „allenthalben wo etwas zu fressen giebt, ist Jedermann bei der Hand wie eine alte Schuhbürste“. I Lighed hermed fortalte Weyse ogsaa om en tysk Maler Strak, der hørte Frederiksberg kaldt Fressberre og sagde: sie nennen das mit Recht den Fressberg. Allenthalben sitzen Leute und fressen.

Müller kom endelig over Vanskelighedernes Bjerg og tog sin Examen i 1837 med Haud, Aaret efter fulgte den homiletiske Prøve. Nu gjaldt det om at faa et, om end nok saa lille Embede. Weyse tænkte lige-

frem at skaffe ham et Kald ved Hjælp af Baron Holsten til Hvidkilde. Men det slog feil, og der aabnede sig da Udsigt til Stiftskantorembedet ved Vallø, som snart ventedes ledigt. Da Actonia var godt bekendt med og omgikkes med Fru Dannemands Datter Louise, der var bleven forlovet med Lieutenant Zachariæ, henvendte Weyse sig til Fru Dannemand og bad hende lægge et godt Ord ind for Müller og tage sig af Sagen. Det gjorde hun meget beredvilligt. Og den 15. Juli 1838 tilskrev hun Weyse, at „Vedkommende“, som først mente ikke at kunne gaa ind derpaa, efter at have læst de fortræffelige Anbefalinger, som vandt meget Bifald, havde ytret, at han kunde ønske at se den unge Mand. En Dag blev fastsat til Audiensen, og Weyse iførte sig sit fineste Skrud med Knæbenklæder og kjørte til Slottet med Müller. Audiensen faldt ud efter Ønske. Müller udnævntes 21. Juli 1839 til Stiftskantor, og 3 Dage efter, den 24de, stod hans Bryllup med Actonia.

Da Parret havde været ganske kort i det nye Hjem, skrev Weyse til ham: „Jeg kjeder mig ellers dygtig og savner Dig, Laban, i alle Hjørner, thi hvem har jeg vel nu, som jeg kan skjænde paa?“ I et følgende Brev hed det: „jeg kjeder mig morderligt“. Han sendte ham som Present foruden en italiensk, fransk og engelsk Grammatik og en lille spansk dito en populær Astronomi og „Urvolk der Erde“, „for at Du dog kan vedblive i din afsides Bondekrog at formere dine Kundskaber. Lad mig nu se, at Du ordentlig lærer Navnet paa alle Stjerner og Adams Tilnavn, thi han

har dog vist ikke hedt Adam tout court. Derom kunde Du da skrive en Afhandling og komme i Klammeri med alle hellige Præster“.

Aftenen før den 4de Septemper, „høisalig Dronning Juliane Maries Fødselsdag“, kom han mod Sædvane først i Seng Kl. 12 „formedelst det mageløs deilige Nordlys“ — hvorover han gav en nøiagtig Beskrivelse — der straaledede fra den stjerneklare Himmel i næsten hele Havens Bredde fra Kl. 10 til over 12“. Han kaldte hele Bloms Familie op, der var ham meget taknemlig derfor.

En anden Scene oprulles af Frantz Hansen i et Brev, som ogsaa Weyse skulde skrive i.

„O Himmel! o hvad Plage
Mig Elskov kostet har!“

Med disse Ord, som maa tykkes helt forunderlige, ja fast ubegribelige for en legitime promotus Kantor, der sidder midt i ægteskabelig Lyksalighed til op over Ørene, ja over Hovedet, og i Grunden hører til den Klasse af Dødelige, som kunne sige: Vorherre maa gjerne beholde sin Himmel, naar jeg bare maa beholde mit Vallø eller rettere sagt: Vorherre maa gjerne beholde sit Vallø, naar jeg bare maa beholde min Himmel — enfin: med disse Ord har Undertegnede, en af Jordens største Skyldnere, der skylder sin Skrædder Penge, Vorherre Pligter, Pigerne Kys etc., den Ære at præsentere sig for Sangens og Sangerskabets Ven ude i Frøkendømmet — ikke Jomfrudømmet, meget mindre

Jomfrudommen — uh! Jeg staar i dette Øjeblik ved Weyses Pult og arbejder af alle Kræfter paa Brevet til Kantorens. Weyse sidder ved Lampeskin i Sofaen og piquetterer med Hansen junior, og Karen staar ved Siden af, natkappelig, og ser til af alle Kræfter. Det er livagtig Redtsch's berømte Staalstik: Mefistofeles, der spiller med Mennesket om hans Sjæl, medens Menneskets gode Genius staar ved Spillet og ser alvorligt til. Weyse er nemlig Mefistofeles, der med gjennemtrængende Blikke maaler sin Modstander, Hansen er Mennesket, Mennesket Hansen, der spiller om sin Sjæl, fordi han ligesom vi Andre ikke har Andet at spille om, og Karen er Menneskets Genius med Natkappe paa (NB. ikke aldeles ren), som staar eftertænkksom ved Siden og tænker paa ingen Verdens Ting. Saaledes er Scenen i dette hellige Øjeblik, da jeg slutter de min Ven Kantoren helligede Linier med Vægterens ophøiede Sang: „Nu er det paa de Tider“.

F. I. Hansen,

dansk Jurist

(Nu fulgte Weyses):

„O dirarum nugatoriarum ollarum nugatorissima!¹⁾
 Der har han tilsmurt mig begge Sider og en halv af mit uskyldige Papir, saa jeg nu er nødt til at lade mine Tanker gaa i sig selv eller ogsaa slaa en Konvolut om Brevet“

50 Aarsdagen for Ankomsten til Kjøbenhavn var han allerede et Aar forinden inviteret til Fru Danne-

¹⁾ O, hvilket Topmaal af afskyelige Narrestreger!

mand, med Søn og Svigerdatter. Disse kom fra Vallø og boede hos ham; Sengklæder havde han laant hos Bloms. Helst vilde han vel have feiret Dagen i Roskilde. Han skrev til Hertz: „Du kan gjerne med din Familie drikke min Skaal, hvortil Anders Borch nok maaske kunde spendere en Flaske Champagne“.

V.

Kongeskiftet.

Oehlenschläger og Weyse havde været saa temmelig adskilte siden „Ludlams Hule“, omend et Par mindre Leilighedsværker af dem vare blevne opførte. Endelig forenedes de atter i en stor Anledning, da det ved Frederik VI.s Død tilfaldt dem at overtage Kantaten ved Bisættelsen i Roskilde.

Saa saare Weyse hørte af Biskop Mynster, at Oehlenschläger var færdig med Texten, ilede han hen til denne og lod ham læse den for sig. Efter at han havde erklæret sig tilfreds, blev Oehlenschläger meget rørt, erindrede sig deres Samliv i de gamle Tider og omfavnede ham med Taarer i Øinene. Weyse blev ikke rørt, men lod sig „det gefalle“, bad ham pakke Kantaten ind og gik med den til Amalienborg, da den skulde censureres af Kongen og Kabinetssekretær Adler. Til denne kom Weyse, og det var ham da saameget lettere at tale med ham om „adskillige Oehlenschlägeriteter, som ikke kunde blive staaende“. Weyse saae endog sit Snit til i Hast at afskrive Kantaten, med hvis første Kor han snart blev færdig, „vel reusseret

siger Søren Hartmann og Borchorst“, medens det ikke gik slet saa glat med Bifaldet, da han spillede 5 Nummere for Fröhlich. „Det kom frem, ligesom det var hallet med Tænger, at han fandt dem smukke; det skal nu forestille noget Særdeles ikke at blive afficeret“. Oehlschlæger kom til Weyse og omfavnede ham atter med Taarer i Øinene. Han var i fuld Puds med de store Kors af begge Ordener og kom lige fra Kongen, der havde omfavnet ham og indbudt ham til The om Aftenen.

H. P. Holst høstede fortjent Anerkjendelse for „O Fædreland, hvad har Du tabt“, komponeret af Weyse, der ligeledes satte Musik til Holsts „Farvel“, sunget ved Vesterport, da Liget førtes derigjennem, og Folkevittigheden, der ikke kunde slumre, døbte Holst Peter Vesterportenskjold i Lighed med Admiral Wulff, der satte maadelige Vers til Katafalken ved Castrum doloris og kaldtes Casper dolorosus Katafalkenskjold. „Farvel“ kunde daarligt høres, da der var lidt tumultuarisk ved Ligtoget, som bevægede sig fremad med en overraskende Hurtighed.

Weyse kørte med sin gamle Ven, Organist Ludvig Zinck, til Roskilde, hvor begge boede hos Hertz. Fra Forstuen blev en Zinck tilhørende, lodden Reisetøve stjaalen, og Weyse mente, at Tyven formodentlig kun havde eet Ben. Ogsaa Violinisten Wexschall boede der. Han distingverede sig sikkert i Kirken, mindre i Huset, hvor han gav Pigerne, der to Nætter havde siddet oppe efter ham til Kl. 1, 24 Sk. og Karlen, der bar hans Tøi til Posten, 4 Sk.

Roskildenserne ærgrede sig svært over, at alle Kirkestolene uventet blev dem fratagne til Bedste for Prinsesserne med Hofdamer og 36 „Minister-Mennesker“. I Kirken var der foran det store Vindue bygget et terrasseformet Orkesterrum, og Weyse var meget tilfreds med Udførelsen og Virkningen.

Bisættelsen var den 16de Januar; den 28de fulgte Universitetshøitideligheden med Kantate af Heiberg og Weyse, og samme Dag holdt Studenterforeningen sin Sørgefest med Kantate af H. C. Andersen og I. P. E. Hartmann under Direktion af Fröhlich. Samtlige tre Weyseske Værker, Roskilde- og Universitetskantaterne og Farvel, opførtes ved en Koncert i Frue Kirke 30te Januar, for Kapellets Enkekasse. Weyse sagde, at saa fuld som Kirken var, havde han ved en Koncert næsten aldrig set den, og at hans tre Musiker fandt „gevaltig“ Bifald.

Den næste Dag var der en bestandig Ringen hos ham. Takbringende Gratulanter vrimlede ind. En bragte som Present Partituret af „Figaros Bryllup“. Fra Kapellet mødte Fröhlich, Wexschall og Brødrene Funck. Koncerten indbragte Enkekassen 1200 Rd.

Den skulde nu gjentages den 2den Februar i Slotskirken i Majestæternes Overværelse til Fordel for det nyoprettede Frederik VI.s Asyl, og der var den samme Rift om Billetter. Men en lille Vanskelighed mødte. Studenterne var henrykte over Hartmanns Kantate, og de syntes med den unge Læge Lorck i Spidsen, at det var Uret, at den ikke ogsaa skulde høres. De havde

derfor allerede ved den første Koncert, som Weyse sagde, nær gjort Oprør, fordi de ikke kunde sætte det igjennem, at den ogsaa kom med. For Undladelsen af at give den talte, at 3 Kantater blev for meget af det Gode, og at Meningen var, at kun Musiken fra de egentlige Hovedhøitideligheder skulde høres. Men da den anden Koncert skulde gaa for sig, blev Bevægelsen endnu stærkere. Studenterne erklærede rentud, at de ikke vilde synge i Weyses Kantater, hvis Hartmanns Kantate ikke kom med. Men alle Studenter var ikke enige, og der var Tale om at lade Kongen decide. Heraf blev der dog Intet. Weyse selv indtog en fuldkommen passiv Holdning, men han var yderst spændt paa Udfaldet og ønskede det Lorckske Partis Nederlag, da Kantaten ikke ret behagede ham. En Tidlang fattede han stort Haab, da Kantaten ikke var nævnt i Kongens Befaling til Kapellet. Men det viste sig at være uden Betydning. Det Lorckske Parti seirede, og paa Programmet blev Hartmanns Kantate sat øverst som indledende Nummer.

Saaledes ulmede der for Hartmann allerede dengang blandt Studenterne en Forstaaelse og Beundring, der i mere end et halvt Aarhundrede ved hver givne Leilighed slog ud i lyse Luer og gjorde dem til en Æresvagt om den store Kunstner.

„Jeg har hørt Kantaten“, sagde Weyse, „men endnu ikke rigtig fattet den, saa jeg fælder ingen afgjørende Dom derover. Det gaar mig med den, som det gik Admiral Holsten med Skuespillerne, og jeg siger som

han: Jeg ved Gud straffe mig ikke, hvad jeg skal sige; jeg maa først høre andre fornuftige Menneskers Dom. Smukke Enkeltheder fandt jeg, men det hele forekom mig mere curieux end smukt. Hans Parti opløfter den naturligtvis i den høieste Sky; for mig gjerne; jeg skal ikke modsige dem!“

Han blev tilsagt til Audiens hos Kongen, som gav ham en Gulddaase med 300 Daler i, „bevingede Dalere, thi de fløi ligesaa hurtigt som de vare komne“.

Kort efter Bisættelsen modtog han en meget zirlig Indbydelse fra Oehlenschläger til Middag, „da det var saa smukt at se Poesi, Musik og Skulptur (Thorvaldsen) forenede ved et Bord“. Tilstede var ogsaa Baronesse Stampe med Datter og Christian Wulff med sin Søster Henriette. „Det var aldeles ikke interessant ved Bordet“, skrev Weyse, „havde jeg ikke talt, var vi Alle faldne i Søvn. Thorvaldsen tav, Oehlenschläger sagde ikke meget, og begge Sønnerne spiste i Stilhed. Efter at have betalt min Mad paa et delabreret Fortepiano af 5 $\frac{1}{2}$ Oktaver, fik jeg Lov til at vandre hjem. Jeg takkede Gud, da jeg var hjemme og spillede Piquet med Søren“.

Hos Enkedronningen havde han en Audiens, som varede over en halv Time. Han overrakte hende et Exemplar af Sangen „O Fædreland“ og „Farvel“, som var hende tilegnede. Hun takkede flere Gange for Dedikationen og for, at han endnu ikke havde glemt hende, detaillerede udførligt det Hele om Kongens Sygdom og fandt, at Weyse aldeles ikke havde forandret sig, en

Kompliment, han ikke kunde gengjælde, da han fandt hende meget forandret siden 1829, da han sidst havde set hende. Dette var ved Prinsesse Carolines Formæling med Prins Ferdinand. Weyse skrev Formælingsmusikken. „Den duer ikke meget pro primo“, ytrede han dengang, „og skal pro secundo med halvanden Sangere og halvtredie Instrumentister opføres i Frederiksberg Slotskapel“.

Da Sørgehøitideligheden var forbi, begyndte man at forberede sig til den store Glædesfest, Kroningen i Frederiksborg. Den meget dygtige Violinist Pott, der var Kapelmester i Oldenburg, gav Møde med Frue. Han skjævede til den danske Kapelmesterplads, der var ubesat, idet Arbeidet udførtes af de 3 Koncertmestre P. Funck, Bredal og Fröhlich, af hvilke kun den sidste egnede sig til hin Plads, men hæmmedes af Sygelighed. Pott, der var meget yndet af Hoffet, havde Chancer, og han gjorde Sit for at vise sig som den myndige Dirigent ved Prøver paa Noget, han skulde lede. Han hersede med Kontrabassisten, der pizzikerede ham for stærkt, og fornærmede Violoncellisten Fr. Funck, der gik sin Vei. Tilsyne kom ogsaa den berømte danske Violoncellist Kellermann, der gjærne var paa Reise. Af de unge danske Komponister gav Baron Løvenskjold en Ouverture. Han havde allerede skrevet Adskilligt for Theatret, men han blev ikke altid taget for fulde i Aviserne, og hans Stilling var ikke grundfæstet. Forældrene tyede til Weyse, for at Sønnen kunde finde en Støtte, og da det tillige indtraf, at

Weyse ansaa ham for et virkeligt Talent og derfor lo-vede at staa ham bi, hvor han kunde, blev der det bedste Forhold mellem alle de Paagjældende. Kun var den gamle Barons lange Visitter ingenlunde tilpas. Han kaldte ham en gammel Vrøvlepotte. Baronnen forærede ham Bekkasiner, men spillede ham ved en Fødselsdagsvisit det Puds at komme for tidligt, just som Fødselsdagsbarnet havde faaet sig indsæbet til Barbering, og med et Brev fra Baronessen i Haanden. Høflighe-den krævede da, at Brevet maatte læses med Andagt, inden der kunde gaas videre med Forretningen. Til Baronessen skrev Weyse baade paa Vers og Prosa og om Sønnen de trøstende Ord: „Og vedbliver han at vandre frem paa den Bane, han har betraadt, da skal jeg vist ikke undlade fremdeles at forsvare ham, som Vægterne synger, med Tunge og Mund af Hjertensgrund, mod Uvidenhedens og Arrogancens Bagtalelser og Forfølgelser. Men det er jo en Skæbne, enhver Kunstner er udsat for i levende Live, og hvormed Under tegnede ogsaa har haft den Fornøielse at blive tilgavns bekjendt“.

Han holdt sig klogelig fra Kroningen og blev hjemme, tænkende paa, at der kom Flere end ved Kroningen i 1815, og da var Pladsen saa knap, at flere Excellencer maatte sove paa Gulvet. Han beklagede Sangpersonalet, thi det skulde synge Kirkemusiken, der bestod af 3 Koraler, en firstemmig Sang af 4 Strofer og et Kor samt hans ambrosianske Lovsang, som dog var noget bearbejdet og forkortet. Og desuden var der

ved Taffelet en Kantate af Oehlenschläger med Musik af Fröhlich. Den bestod af 12 Nummere, som Ingen kunde høre Noget af, samt nogle brillante italienske Scener. Endelig skulde Sangerne ligesom Kapellet gjøre Reisen frem og tilbage i 24 Timer og det uden at have faaet Vaadt eller Tørt, idetmindste var det kun miserabelt. Ovenikjøbet maatte de se paa, at de opvartende Officerer tre Gange blev trakterede kongeligt, endog med Champagne. Kun Dirigenten, P. Funck, regaleredes med en Tallerken salt Suppe og ellers Intet. Der taltes om, at de vilde indgive en Klage til Kongen.

Weyse havde gjort mere end sørge for den kirkelige Kroningsmusik. Han komponerede en Universitetskantate af O. Bang, thi Universitetet maatte sekundere med en Solennitet ved alle store Festligheder, sørgelige eller glædelige. Belønningen udeblev ikke. Han tilsagdes til Audiens tilligemed Oehlenschläger, Fröhlich og P. Funck. Oehlenschläger stod fornemt nedladende med sin store Vasaordens Kommandørstjerne paa Brystet og smilte huldsalig. Ved Tilbagekomsten fra Audiensen løb han, ytrede Weyse, som en gal Mand igjennem Forgemakket uden at se til Høire eller Venstre, saa det saae livagtig ud, som han var bleven stødt eller skuffet i sin Forventning. Kongen gav Weyse ikke, hvad han havde ventet, en Daase med 300 Daler, men en brillant Brystnaal med en stor Granat i Midten. Og saa overraskedes han endda bagefter med at faa 300 Rd. af Chatolkassen.

Festlighederne sluttedes ved Opførelsen af Heibergs og Hartmanns „Syvsoverdag“, hvis Ouverture og Slutningskor endnu ikke var færdige to Dage forinden. Begge udnævntes til Riddere. Weyse blev paa Gader og Stræder spurgt, hvorfor han ikke havde faaet Sølvkorset. Han svarede: „fordi det er Skæbnens allernaadigste Resolution, at mit Navn ikke ved slige Leiligheder skal genere Aviserne“.

VI.

Ønskers Opfyldelse.

DET næste Aar blev der igjen stor Bevægelse i Anledning af Kronprins Frederiks Formæling med Prinsesse Mariane af Mecklenburg-Strelitz. Denne Gang havde man tænkt sig Weyse som optrædende Theaterkomponist. Det dreiede sig om et melodramatisk Eventyr „Undine“ af C. Borgaard. Men Weyse betakkede sig for den Ære. Han kunde, sagde han, ikke have noget at gjøre med dette Maksammen i 5 Akter, fordi det syntes ham at være „le plus grand Skidt du monde“, og fordi Stykket ovenikjøbet rullerede paa, at Helten bliver skilt fra sin Kone og gifter sig med en Anden — „et meget passende Formælingsstykke“. En saadan Skræk havde han for at faa Noget med dette Stykke at gjøre, at han, ikke sikker paa, at han havde talt tydeligt nok, skrev til Heiberg og i de stærkeste Udtryk tilkjendegav sin Afsky for dette „fæle“ Stykke. Hertz gav Erstatning med „Svanehammen“, hvortil Henrik Rung satte Musik. Ellers skulde Heiberg og Frøhlich give en Kantate til Taffelet og Løvenskjold en Ouverture. „Til Kirkemusiken har vi jo Weyse“, sagde Kongen.

Han havde nok at gjøre, da han skulde skrive 2 Kantater, en til Universitetet og en til Kirken. Den første, til Text af Oehlenschläger, blev færdig i god Tid. Den anden, hvis Text Boye skulde skrive, lod vente paa sig. Han sendte dog en Skitze, og Weyse tog strax fat. Da han en Aften stod og komponerede ved aabent Vindue, dundrede de 60 Hoboister i Kongens Have løs med Ouverturen til „Zampa“ og siden med alleslags Marscher og Valse. „Jeg lod mig ikke forstyrre, men komponerede rask væk, tror heller ikke, man skal kunne mærke noget Straussisk deri“. Med Hoboisterne stod han paa en god Fod. Det forrige Efteraar, først i Oktober, havde han Besøg af Molt Wengel fra Roskilde Skole, der var oppe til Artium. De hørte Musikken trække op til Kongens Have, hvilket efter Aars-tiden var noget fremmed, og gik derover. Da Weyse kom tilsyne, spilledes „Hr. Oberst, en Skotte maa slaa for sit Land“.

I gamle Dage kaldtes Weyse efter sit eget Udsagn en frugtsommelig Prinsesse, og han erkendte vedblivende Ordets Berettigelse. Thi skjændt han nu omtrent var voxet ud over Frugtsommelighedens Alder, havde han dog bestandig endnu imellem alleslags kuriøse Lyster og Længsler. Navnlig stod Juveler og Smykker ham for Øje, og han besøgte jævnlig Juveler Henriques for at speide efter nye Herligheder. Ved hans Selskabs-toilette var det Gjenstand for Overveielse, hvilken Brystnaal og Ring han burde udvælge af sin Beholdning som den mest passende. „Tillykke“, sagde han

engang, „havde jeg mine bedste Klæder paa med Hyacinthbrystnaalen og Rubinringen, thi der var en meget rig Mand tilstede“. Særlig var hans Hu bleven rettet mod „den deilige Ring med en gul Brillant, som Admiral Wulff fik af Christian VIII.“ Samme Ring solgte Wulff tilbage til Kongen, og nu havde det den allerstørste Interesse at følge dens videre Skæbne. Kroningen var en farlig Periode, men den gjenngik den uden at forlade Jærnskrinet hos Andresen. Skulde det ikke kunne tænkes, at den havnede hos ham selv? Et Øjeblik saae det sort ud. Det hed sig, at den var givet til en Virtuos, men nei! Den laa hos Andresen.

Weyse blev efter Formælingen tilsagt til Audiens. Nødvendigvis maatte Sølvkorset staa ham for Tanke, da der havde været saa megen Tale derom. Men Sølvkorset var med Et blevet Intet for ham. Bort med Sølvkorset, tænkte han. Penge, Penge er det, som i Øjeblikket interesserer mig mere end alle Æresbevisninger! Han havde jo formelig skovlet Penge ind, og han vilde have mere for at klare sin Gæld. Siden 1. Januar 1840 havde han afdraget deraf 1100 Rd. Og Kongen gav ham, som han ønskede, ikke Sølvkorset, men Penge. Men hvad var det? Der var jo endnu mere! Han holdt Ringen med den gule Brillant i sin Haand! Den attraaede Skat var hans. „Og Professoren glædede sig som et Barn, der fik Julegave“.

VII.

Filosofi.

Oehlenschläger var en trofast Natur og det Syn, han i sin Ungdom havde faaet paa Weyse som den store Tonekunstner, blev bestandig det samme. Hvor glædede det ham ikke gjennem en Menneskealder at se „Sovedrikken“ og bestandig føle sig som Weyses Medarbejder. Ogsaa selv mente han at have Andel i Stykkets varige Lykke ved de naiv-morsomme Indfald og Karaktertegninger, og heri havde han næppe Uret. Men med Weyse maatte han vistnok sige, at med Frydendahls Død (Brause) var den halve Sovedrik færdig og med Ryges (Saft) den hele. Han holdt nu fast paa den gjenfundne Weyse og inviterede ham til Middag med „Ørsted“, men Weyse synes ikke at have været mere opbygget end sidst, skjøndt det gik til paa en anden façon. Fruen komplimenterede ham med, at det var en Fornøielse at have ham til Bords, da han var saa underholdende og kunde tale om Alting. Hvilket var et sandt Ord.

Der fandtes et talende og et tiende Parti, til hvilket sidste Fruen og Sønnerne hørte. Over den beskedne

Taushed kunde man ikke undre sig i dette Tilfælde, thi Samtalen var ikke saa let og springende som høi. Oehlenschläger var meget filosofisk stemt og holdt en lærd Tale om Forskjel mellem Sjæl og Aand. Sjælen, mente han, eiede Egenskaberne Moral, Dyd og Fromhed. Weyse derimod tænkte, at den besad vel flere end disse tre Alen af eet Stykke. „Men med en Digter maa man ikke tage det saa nøie. Der findes altid „Dichtung und Wahrheit“.

Med en Oehlenschlägerisk Filosofi kunde Weyse endda nok finde sig tilrette, men ingenlunde med den Hegelske, som han afskyede. At han vidste Besked med Filosofi, var ganske vist noget høist mærkeligt for en Musiker, men ingenlunde for en Polyhistor. Han kunde for den Sags Skyld ogsaa citere Kant! At Hegel trykkede ham svært, faldt af sig selv, da han saae, hvorledes Heiberg var behersket af ham, saa denne kunde hverken theologisere, æsthetisere eller endog digte, uden at Hegel var med i Spillet, ja bestemte Synspunktet.

Hos H. N. Clausen var han i Selskab med Heibergs intime Ven, den unge Universitetslærer i Theologi, Martensen, der ansaas for Hegelianer og til en vis Grad var det. Weyse benyttede Leiligheden til at komme ind paa Hegel og sagde, at han nærede Modbydelighed for den Hegelske upersonlige Gud, der, uden at vide hvorfor, havde skaffet sig Bevidsthed og siden den Tid var paa en Vei, der aldrig fik Ende, for at blive af med Bevidstheden igjen. „Jeg spurgte, hvad man egent-

lig skulde tænke ved en bevidstløs Gud, og han svarede, at Hegel kaldte det: „Substans“. Bravo! tænkte Weyse; der have vi et Navn og dermed kunne vi gaa hjem og lægge os. „Det fornuftige, paa det naturlige Standpunkt staaende Menneske“, vedblev han til Martensen, „burde omhyggelig vogte sig for Metafysikens Mikroskop, hvorved de fire Grundideer: Gud, Frihed, Udødelighed og det høieste Gode blev mærkeligt ukjendelige; ligervis som Ynglingen, der betragtede en ung Piges Ansigt gennem et Mikroskop og fandt det at være Intet mindre end smukt“. Martensen lo over Sammenligningen og mente, at det netop var Filosofi-ens Opgave at bevise disse Ideers Realitet. Enhver blev ved sin Mening. De adskiltes meget venskabeligt. „Men nu“, sagde Weyse, „efter at have gjort nærmere Bekjendtskab, kan jeg godt lide Manden“.

Hos Sibbern var han i stort Selskab, i Anledning af den gamle Ipsens Fødselsdag, hvor Fruens Broder, Theologen Harald Ipsen, ikke helt upaavirket af Punsch og Champagne, holdt en lang Oration, der dreiede sig om, at Weyse skulde forklare Heiberg Forskjellen mellem katolsk og protestantisk Kirkemusik, for at Heiberg siden, efter at have slaaet den behørige Hegelske Sauce derover, kunde beværte alle Hedninger dermed og udbrede vor fælles Roes. Tillige skulde Weyse studere Hegels Filosofi og høre Heiberg og Martensen. Han blev stødt, da Weyse protesterede derimod, og mente, at denne havde aldeles Uret, da man dog paa en eller anden Maade maatte søge at tilfredsstille sin

indvortes Længsel, og spurgte, om han da fandt sig aldeles tilfredsstillet ved Musiken? Nu reiste Weyse sig igjen og svarede, at sliĝ en Længsel hverken kunde tilfredsstilles ved Filosofi eller Musik, men at de fleste Ynglinge følte en Længsel, der tilsyneladende manglede en Gjenstand ligesaa vel som Heibergs Filosofi, men at denne Længsel efter det ubekjendte Noget vistnok paa bedste Maade fandt sin Tilfredsstillelse i Brudesengen, hvorfor han ogsaa fremdeles vilde være alvorlig betænkt paa at gifte sig. Nu opstod der en almindelig Latter, som gjorde Ende paa Striden.

Om det var Hegels Filosofi, han veirede, eller hvad der var Grunden, saa mishagede Heibergs „Nye Digte“ ham høilig. Han kunde ikke fatte, at Tryde havde skrevet en „hyperpanegyrisk“ Bedømmelse af dem. „Never mind! For mig længe nok! Jeg læser dem ikke oftere og fælder ingen fordelagtigere Dom over dem“. Selv om Heiberg kjendte Weyses ufordelagtige Dom over dette Værk, kunde dette ikke i mindste Maade rokke det gamle Venskab. Heiberg kjendte ham altfor godt og vidste, hvilke egne Meninger han kunde have. Meningsforskjellen om Hegel havde heller ikke den ringeste Betydning. Hans Filosofi eksisterede heller ikke i gamle Dage, da de havde det saa mageløst sammen, og Hegel kunde nu lades ude af Betragtning ved deres Samværen. Weyse kom naturligvis, naar et eller andet stort Selskab faldt af, og da maatte han med Forundring se de mange fine Vine, som marscherede

op fra Kjældereren. Ved hans Eftermiddagsbesøg havde de mest Fornøielse af ham.

„O! mindes Du, naar han kom i dit Hjem,
Det Smil, som alt han lokkede frøm
Ved ind ad Døren at træde?
Det Ord: det er Weyse! anelsesfuldt
Bebuded en munter Glæde“.

I Heibergs Hjem talte han med sin gamle trofaste Veninde Fru Gyllembourg. Til Fru Heiberg, hvem han tilegnede en lille Samling tyske Sange, ytrede han Ønsket om, at hun vilde optræde i en af ham for hende komponeret Opera, hvad hun dog ikke turde inlade sig paa. Den store Kunstnerinde fik senere hen i Tiden det Indfald, at Jenny Lind burde have populariseret Weyses Romancer ved at synge dem i den vide, vide Verden. Men Heiberg selv havde jo sunget, at de var en „Gaade for fremmede Zoner“.

VIII.

Klaver og Orgel.

Paa sine dramatiske Værker lagde Weyse stor Vægt, og det forekom ham, at Tyngdepunktet for hans Virksomhed var ved Theatret. Andre vilde maaske mene, at Kirken kunde gjøre Theatret Rangen stridig, alene naar henses til hans mange Kirkekompositioner, nemlig Kantaterne, skrevne til Aarets forskjellige Høitider, og ved hvilke han uafsladelig fik det brede Publikum i Tale. Oehlschlæger mente, at Schulz heri overgik Weyse ved en udpræget religiøs Følelse, men vist er det, at denne hellig glædede og opbyggede Folket, og det kan maaske antages, at hans store Stilling i den almindelige Bevidsthed tildels fremvoxede af hans Kirkeværker.

Klaver og Orgel var hans Liv og Lyst. Men da Orgelet, som vel stod hans Hjerte nærmest, ikke altid var til rede, holdt han sig til det i visse Maader beslægtede Instrument. Hans første Arbeide om Morgen var at øve sig en Time paa Klaveret. Og i Løbet af Formiddagen tyede han ofte til det. En og anden Komposition skulde prøves, og der kom musikalske

Besøgende. Tilreisende Kunstnere undlod sjældent at gjøre Visit, og Klaveret var Midtpunktet for Interessen. Der mødtes de to Virtuoser Vollweiler (Klaver) og Wagner (Klarinet), som reiste sammen og gav Koncert i Byen. Det blev saa fornøieligt, at Visitten maatte gjen- tages flere Gange. Weyse fandt, at Vollweiler spillede imellem „lidt haardt“. Da han saa ofte fremsatte den Anke mod Forskjellige, maa han dog have vænnet sig dertil, og Vollweiler sank heller ikke i hans Gunst derfor. Han priste hans Foredrag og især hans Talent til at fantasere over opgivne Themaer; da Weyse opgav et, spillede han „temmelig længe og virkelig interes- sant“. Saa maatte Weyse fantasere til Gjengjæld for dem, „nicht sonderlich, men de syntes at være godt tilfredse“. En anden Gang marcherede Berlinereren Chri- stian Willmers op; han boede i længere Tid i Kjøben- havn og var Klavervirtuos. Men han huggede i „som paa en Ambolt“, saa der, da han var gaaet, fremto- nede af Klaveret et „Te Deum laudamus“. Var haardt Spil ham slemt, saa var Huggeri ham frygteligt. Han kunde ellers godt lide Willmers, der kom engang imel- lem og mødte op til Fødselsdags-Chokoladen. Men da Skuespiller Nielsen førte en katholsk Kapelmester, for hvem han maatte spille, hen til ham, og han fik de sædvanlige intetsigende Komplimenter, sagde han til sig selv: „bare jeg maatte være fri for alle slige Besøg“.

Som Klaverimprovisator var Weyse forlængst i fuld Overensstemmelse med Tiden og alt Andet end et iso-

leret Fænomen. Koncertgivende vidste altfor godt, at Publikum helst vilde tage og føle paa deres Talent, og det skete lettest, naar de straks kunde behandle et opgivet Thema enten fantasimæssigt eller ved Variationer. Store Klaverspillere som Komponisterne Hummel og Moscheles havde gjerne et Nummer paa deres Program, reserveret Improvisation. En 11aarig Dreng, Theodor Stein, gav Koncert i Kjøbenhavn og fantaserede over ethvert Thema, man opgav ham. Han gjorde Lykke, ogsaa hos Weyse, der tog i Betragtning, at han hverken havde lært eller hørt meget. Kunde der ikke fantaseres, maatte man vise sine Færdigheder ved allerede komponerede Variationer. Valdhornist B. Andersen brillerede med Variationer over et efter Ordene høist besynderligt Thema „Ich bin liederlich, Du bist liederlich“ osv. Han spillede dem ved Hoffet og havde det Uheld, at Dronningen spurgte ham, hvad det var for et „Thema“. Hans Hoved var ikke helt til at stole paa, og han svarede allerunderdanigst: det var en gammel tysk Sang, „Ich bin liederlich — Ihre Majestät sind liederlich“. . . . Den Historie morede Weyse.

Kunde Nogen fantasere, var det ham, og da hans Færdighed var stor, formaaede han at tage Kampen op med Mange. Om Eftermiddagen havde han sin Virtuostid, at sige efter en bedre Middag i et eller andet af Byens velstillede Huse. Hans Bekjendtskab var meget stort og tog vist snarere til end af i Tidens Løb. Han kom ikke saadan ud i Ny og Næ, men i Sæsontiden mange Gange om Ugen, ja der var Uger, da

han var ude til Middag hver eneste Dag. Da han holdt af at leve godt og umaadelig gjerne, thi det var nok egentlig Sandheden, vilde spille, konvenerede dette Liv ham. Som rigtig Virtuos kunde han ogsaa betragte sig, forsaavidt det efter hans Mening ved Invitationen var en stiltiende Forudsætning, at han skulde betale sin Mad ved at spille efter Bordet. Efter et Selskab hed det derfor altid „Jeg betalte min Mad“ eller „Jeg betalte ikke min Mad“. Thi ogsaa det sidste fandt Sted, naar Humøret spillede ham selv, Værten og Selskabet et Puds. Nogle Exempler kunne gives paa det Ene og det Andet.

Medens Pott var i Byen, fik Christian Wulff Weyse overtalt til at høre ham spille hos sig; Kl. 9½ skulde Alt være forbi, da Pott allerede kom Kl. 7. „Jo Pyt! da jeg kom hjem, var Kl. 12, og Pott stod endnu og fantaserede paa Violinen. Han spillede ellers deiligt, og hans Kone med en rasende Færdighed Liszts og Thalbergs umulige Kompositioner for Pianoforte. Jeg maatte da ogsaa spille mig næsten ihjel, thi Kl. 10 kom Thorvaldsen og Fru Stampe fra Sorgenfri, og da maatte jeg begynde igen“.

Det var nu ikke Spil efter en Middag, men en ypperlig Soirée. Til sin Fødselsdag var han engang inviteret til Wulff med flere Rangspersoner som Kammerherre Levetzau. Ikkedestomindre gik Stemningens Bølger høit. Han sang ved Bordet nogle af sine „rare Viser“, som var Levetzau og Andre ubekjendte, formodentlig fordi de ikke havde færdedes i de Kredse, hvor

han, især i tidligere Tid, havde været rundhaandet med dem. Derpaa maatte han fantasere 3 Gange, da Bifaldet bestandig tvang ham frem paa Arenaen igjen. Efter at have spillet hos Rudolph Bay kom han engang „halv død“ hjem.

Mærkede han, at han skulde spille, fordi „Værten vilde blære sig med ham“, var der ingen Naade at vente hos ham. Ved egentlige „Affodringsselskaber“ faldt Spillet ofte bort af sig selv, og han holdt heller ikke af at spille, naar man havde været altfor god mod ham. Men undertiden laa Ondet dybere, saa man havde besværligt ved at finde det.

Hos Politidirektør Kjærulf var han engang inviteret tilligemed Thorvaldsen. Da han gjennem Spisestuen gik ind til Selskabet, saa han paa Bordet nogle Karaffer med en klar Vædske i. „Aha!“ tænkte han. „Punsch — Skildpadde“. Men han blev narret. Punschen faldt ud til Vand, og Skildpadden var forloren i dansk Oversættelse. Efter Bordet „snød“ han dem og spillede ikke. Kjærulfs Søster blev stødt og snakkede „vel quasi i Spas om Uartighed, men jeg blev end mere stødt og gik hjem. Dumbertler! med deres Pretention, at jeg immer skal betale min Mad. Kjærulf og hans Datter var meget artige og lod mig gaa, hvilket var meget af en Politichef“. Om dette Tilfælde skal henføres under Rubriken „Blære sig med“ eller under Rubriken „Skildpadde“, maa staa hen.

Han kjendte iøvrigt en Mellemsvei mellem Spil og Afslag. Det var næsten for grusomt! Han gav sig til

at spille en eller anden Fuga af Sebastian Bach og lignende Stykker, hvad der senere vil forekomme et Exempel paa. Men façil var han med Hensyn til Instrumentet. Man skulde ikke være bange for at byde ham et gammelt Klaver, naar det blot var i nogenlunde Stand. Han holdt nemlig af at spille paa de rigtige Klaverer, til hvilke hans Anslag oprindeligt passede, medens han møisommeligt havde vænnet sig til de nye Pianoforter.

Men sad han først ved Klaveret, var Nydelsen stor. Man førtes gennem Poussinske, Claude Lorrainske Egne, en Udømmelighed af skønne Motiver vædede frem. Allergladest var han, naar som i hans Hjem med Vollweiler eller hos Wulffs med Pott der fandt en Vexelvirkning Sted mellem ham og en anden Kunstner, saa de skiftedes til at spille. Saaledes traf han i et Selskab en ung Klaverspillerinde, der lige kom fra Kalkbrenners Skole i Paris. Hun spillede ham nok lidt haardt, men alligevel fortræffeligt, og de fornøiede sig begge over hinandens Spil. Hans Fantasier tog iøvrigt meget paa ham i Øjeblikket, og det viste sig deri, at hans Hænder bagefter var iskolde. Nachspillet kom tidt overraskende. Han vilde forebygge de obligate Komplimenter à la den katholske Kapelmester, og de blev grundigt forebyggede, naar han efter Spillet gav sig til at klaske paa Tangenterne eller gjorde noget lignende.

Spredte han sine Klaverideer ud for alle Vinde, blev dog ganske enkelte fastholdte, navnlig i hans Etuder.

Havde han blot ikke søgt et Skjul i Fingerøvelserne, for hvis Skyld de tilsyneladende er blevne til, men som dog ofte selv maa krybe i Skjul for Ideernes Poesi! De gjorde Lykke. En Dame lod sig male med Etuderne i Haanden og kom paa Udstillingen; kun sagde man, at hun kunde ikke spille dem. Vigtigere var det, at en Avis meldte, at Robert Schumann havde skrevet en „rasende“ Anmeldelse af Etuderne i „Neue Zeitschrift für Musik“. Det var en Trykfeil for rosende, og i Schumann fandt Weyse en Ridder paa tysk Grund. Schumann karakteriserede Etuderne enkeltvis træffende — det sidste Hæfte var endnu ikke udkommet — og sluttede: „med sand Høiagtelse slaa vi Etuderne op paa Klaveret og vederkvæger os ved dem“.

Vi have set Thorvaldsen Gang paa Gang i Selskab med Weyse. Han beundrede selvfølgelig den store, verdensberømte Mester og havde komponeret en Sang af Heiberg til en Fest for ham. Men just at have ham til Bordfælle i det Uendelige, hvor han pleiede at være ene Hane i Kurven, fandt han næppe saa morsomt, især da Thorvaldsen mere var til at se paa ved slige Leiligheder end at tale med. Han kaldte ham den „evige“ Thorvaldsen eller Thorvaldsen „eternus“, naar han fortalte, at han havde spist sammen med ham, og fulgte Folkevittigheden om ham og Baronesse Stampe ved at benævne dem Madam Klat og hendes Elefant. Han havde vedligeholdt nogen Forbindelse med Stampes fra den forrige Besidders Tid og gav f. Ex. ved Julebord hos Wulffs den ældste Søn en Present. Baro-

nessens Mand var hans egentlige Bekjendtskab, men dennes „musikalske Raseri“ bragte ham til Fortvivelse.

Baronen fik engang efter tre mislykkede Forsøg fat i ham og „i et Kvarter ødelagde mig saaledes med sin rædsomme musikalske Konversation, saa at jeg ikke er Menneske i et Aar“. Det gjaldt for Baronen om at faa ham til at komponere en firstemmig Sang til sin Stambog. Og det lykkedes, da Weyse skrev Goethes „Über allen Gipfeln ist Ruh“ til ham. Denne Stambog vilde han paa sin forestaaende Reise til Italien med Thorvaldsen og sin Familie føre med sig for at bringe alle Komponister, han traf paa, til at skrive en lignende Sang. I Leipzig maatte Mendelssohn, som næsten blev syg ved al den Snak, undgælde, saa det Berøringspunkt havde Weyse med Mendelssohn.

Schumann ytrede om Weyses Etuder, at de i Modsætning til de fleste stod fuldkommen selvstændigt og afsluttet for sig, kun var de maaske noget beslægtede med Beethovens Stil. Det var vel ikke rigtig Vand paa Weyses Mølle. Thi i Modsætning til Kuhlau forholdt han sig kjølig og kritisk overfor det store Geni. Han forærede sin sidste Juleaften hos Wulffs Christian en gammel Vals af Rossini med Paaskrift: „voici, mon cher ami, une petite pièce de musique, dont l'amitié seul fait le prix“. Paa en anden Pakke stod skrevet: „Orkesterstemmer til Valsen“ og deri var Beethovens Ouverture til „Egmont“ i Partitur. Hans Dom over denne Ouverture lød: „god, saalænge den er i Moll,

daarlig og triviell ved Slutningen i Dur“. Men Christian Wulff blev naturligvis meget glad ved denne Present.

1. Pinsedag 7. Juni 1829 indviedes den nyopbyggede Frue Kirke ved en stor Høitidelighed. Der udførtes en Kantate af Weyse til Text af Ove Malling af Theatrets Sangere og Sangerinder og af Kapellet. Af Kirkens Ydre har Weyse sikkert ikke været tilfredsstillet. Han var overhovedet ikke nogen Ynder af Bygmesterens Kirkestil og kaldte ham en antigotisk Barbar. Men det Indre tiltalte ham, og ham skyldtes et dengang meget bekjendt Vers.

Vel Orglet vil kun daarligt klinge,
Med Klokker tør man ikke ringe!
Men smuk er Kirken, og er man derinde,
Man mærker det ei, den er bygget af Pinde. ¹⁾

„Vel Orglet vil kun daarligt klinge“. Saa forholder det sig vel saa, hvad et Brev af 8. Oktober 1833 fra Weyse til Hertz lader bestemt formode, at det gamle Orgel ikke blev tilintetgjort ved Branden, men, rimeligvis høist beskadiget, er blevet reddet. Der staar: „Jens Møller (Professor, Rector magnificus) er endnu ei (rask?), ergo kan han ikke sige, hvordan det vil blive med vor gamle Frues Orgelværk“. Dette existerede altsaa. Foreløbig har det vel efter en Reparation fungeret i den nye Kirke, og dér har det skullet blive, til det nye Orgel, som var eller blev bestilt, blev færdigt. Det nye Orgel blev afleveret og indviet af Weyse i Juli 1836. Den 15. Juli s. A. spillede han paa Hellig-

¹⁾ H. N. Clausen: Optegnelser om mit Levneds og min Tids Historie.

geistes reparerede Orgel for den hele Magistrat. Det nye Instrument i Frue Kirke kaldte Weyse med god Føie for et Kæmpe-Orgel. Han spillede gjærne og længe derpaa, især efter Gudstjenesten. Menigheden lyttede andagtsfuld og dvælede, indtil den sidste Tone hendede. Kun et eneste lille Minde om disse Toner er blevet tilbage. Da Pleiesønnen skulde som Kantor til Vallø, skrev Weyse 25 lette Præludier for Orgel eller Harmonium til ham, for at han kunde have den Hjælp, naar han, som ikke var øvet i Orgelspil, skulde spille paa Stedets lille Orgel. Senere fœiede han 7 til. Müller udgav dem med et Forord Aaret efter hans Død, og ved denne Leilighed udtalte han, hvor stor Menighedens Interesse havde været for at høre ham spille.

Det var, som det synes, i Efteraaret 1839, at Weyse antog den unge N. W. Gade som sin Medhjælper ved Orglet med den ikke store Gage af 50 Rd. om Aaret. 1. Oktober 1839 skrev Weyse „igaar har Gade spillet til et Bryllup og idag skal jeg“. Gade var da Elev ved Violinskolen, og han blev i Forhold til Kapellet aldrig andet. Han havde lært hos Berggreen og var vel kjendt som meget lovende Violinist. Som Komponist bevægede han sig endnu langsomt fremad. Han skrev 1840 med Fröhlich den lille Festballet „Fædrelandets Muser“, det næste Aar blev i Roskildes musikalske Forening af Frøken Wimpfen sunget hans Barcarole og Spillemanden. Da han skulde vikariere ved et Bryllup, instruerede Weyse ham om visse Ting, han skulde iagttage ved Spillet, for at Folk ikke skulde mærke Pro-

fessorens Fraværelse. Ved en Præsteordination skulde Gade vikariere, men Weyse fik Lyst til at spille selv og kom just paa Orgelet, da dette var ved at gaa istaa paa Grund af, at Bælgetræderens Vikarius var forsvunden. Han agerede da Bælgetræder for Gade ved det første Præludium. Saa overtog Weyse Orgelet ved den første Salme og Gade Bælgetræderbestillingen, da den Paagjældende stadig ikke kom. Forholdet mellem de To var særdeles godt. Gade mødte ved Fødselsdagschokoladen, i det Mindste den sidste, med Helsted (Carl eller Edvard).

Gjæstespil paa Orgelet yndede Weyse ikke. En Hr. Vogel gav en lille Gratis-Koncert i Frue Kirke for en Del Liebhaber-Tilhørere. Paa hans Forlangende maatte Weyse opgive ham et Thema, og han valgte Händels Hallejuja. Men hans Fantasi herover var meget ensformig og varede „ti Evigheder“, saa de fleste Tilhørere løb deres Vei, da det Nummer var forbi. Kun Weyse og Fröhlich med en Del andre Musici maatte for Honneurs Skyld blive og høre „noget uklart Kram med mystisk ufattelige Harmonier, ledsaget af Torden“.

Ligesaa lidt opbyggedes han af sin „saakaldte Elev“, Domorganist i Roskilde Matthison-Hansen, som gav en Koncert i Frue Kirke, men det havde den særegne Aarsag, at hans Ømhed for sit Orgel kom med i Spillet, og det forekom ham, at Orgelet ikke kunde befinde sig vel ved den Behandling, der blev det til Del. Weyse paaskjønnede, at Koncertgiveren havde sendt 4 Billetter til hans hele Hus, ligesom Matthison-Hansen

havde ham at takke for sin Stilling i Roskilde, idet Weyses Anbefaling havde gjort Udslaget.

„Færdighed“, skrev Weyse til Müller, „har han nok af, ogsaa er der gode Ting i hans Komposition, men en Vindbeutel er han; hans Fingre løbe over Tangenterne, som om de var gloende, og det stakkels Orgel kunde kun meget sjældent faa Tid til at give en ordentlig Tone af sig. Det klang, som om det bestandig tremulerede og manglede Vind. Min Teint er bleven ganske fordærvet, ja næsten sort — af bare Ærgrelse“.

IX.

Kristian VIII.s Virtuoser.

For Musikens Vedkommende afsluttedes den ældre Tid ved Weyses Sørgemusik over Frederik VI. Fremførelsen af de hertil hørende Værker ved Koncerten i Frue Kirke blev hans pompøse Afskedsfest som Repræsentant for l'ancien régime. Paa samme Tid havde Danmarks store æsthetiske Periode naaet sin Høide ved Thorvaldsens Ankomst og Forbliven i Landet. Hans Nærværelse, Musæets Reisning, Frue Kirkes Udsmykning med hans herlige Værker kastede Glans over By og Land.

Men førte Danmark an i Skulptur, var det sakket agterud i Musik, hvilket var saare naturligt. Thi i Udlandet havde der lidt efter lidt, i Øjeblikket næppe mærkeligt, udviklet sig en ny Kunst af overvældende Kraft og Skjønhed. Denne Kunst tilegnede man sig ikke i en Haandevending, saameget mindre som den under et fælles Nyhedsmærke var saare forskjellig, om ikke i Værd, saa efter dens Karakter og Kompositionernes Individualitet.

Musikforeningen hjalp noget til for at sætte Publikum i Rapport med det hidtil ukjendte, hvilket dog først lykkedes ret, da den efter Aaringer fandt sin store Leder. Mærkeligt nok blev det Studentersangforeningen, som paa sin Debutaften i Hotel d'Angleterres Festsal 19. December 1840 formaaede at løfte Sløret, der skjulte anede Skatte, om det saa kun var ved Navn paa sit Program. Mendelssohn med fire Nummere, Schubert, Robert Schumann paa een Gang.¹⁾ En lille Omstændighed viste dog, hvor langt man endnu stod fra den store Skueplads. Goethes „Erlkönig“ blev sunget, ikke med Schuberts Komposition, der som hans opus 1 allerede var udkommen for næsten en Snes Aar siden, men med den allernyeste Musik, komponeret af Weyse 2 $\frac{1}{2}$ Aar før Opførelsen. Weyse har formodentlig ikke haft Anelse om Schuberts „Erlkönig“, Studentersangforeningen og Publikum ligesaalidt. Og dette er ikke at undres over, da det først mange Aar efter lykkedes en Sanger (Steenberg) og en Sangerinde (Fru Zinck) at gjøre Publikum bekjendt med de Schubertske Sange i større Omfang. Selv om „Erlkönig“ paa hin Tid havde været bekjendt, er det slet ikke sagt, at Sindene havde været modtagelige for den Schubertske Genialitet. Og Weyse vilde maaske alligevel ikke være vejet tilbage for at skrive sin „Erlkönig“. Forunderligt er det, saa Schubert ogsaa i selve Tyskland brugte Tid for at trænge igjennem, hvortil kom, at

¹⁾ Axel Sørensen: Studenter-Sangforeningen 1839—1889.

mange af hans Værker først fandtes og kom i Trykken efter hans Død.

Christian VIII.s Tid var Virtuoserne. Dette modsiges ikke ved den store Rolle, den italienske Opera kom til at spille, thi de italienske Sangere og Sangerinder var ogsaa eller skulde være Virtuoser. Fraset dette var Virtuoserne instrumentale og ovenikjøbet flere af allerførste Rang. Hermed, skulde man synes, var den nyklassiske eller opdukkende romantiske Musik kun slet hjulpen. Thi Italienerne dannede en Koloni for sig selv, og Virtuoser pleie sjældent at sørge for Andre end sig selv. Men det traf sig saa heldigt, at to af Virtuoserne vilde mere end brillere for egen Regning. Ganske vist kunde de kun blive som Stjerneskid, men hvad de pegede paa, fangede Opmærksomheden. Den første Virtuos, der dannede Ouverturen, gjorde ingen Undtagelse fra den almindelige Regel. Men han forstod den Kunst at glæde og underholde Publikum paa den behageligste Maade. Man kom slet ikke til at tænke paa klassisk eller ny-klassisk Musik ved at høre ham. Der-til var man for henrykt.

Den 25aarige Violinist François Prume, der spillede i Saisonen 1840—41, var født i Belgien. Det hed sig, sagde Weyse, at hans egentlige Navn var Prümeyer, at han var en Jøde, og at den jødiske Accent, naar han talte Tysk, røbede det, hvorfor han udelukkende talte Fransk. Men Fransk var jo hans Modersmaal, og det Hele havde Intet paa sig. Weyse sagde, at Mage til almindelig Furore, han opvakte, havde han endnu ikke

oplevet. Han sluttede sig til de Begeistrede og skrev, at dersom nogen i Roskilde havde Lyst til at høre Wundermanden Prume, saa spillede han den og den Dag i Hoftheatret, men Billetten til Parterret kostede en Specie. Ved at træffe sammen med Prume i Selskabslivet sank Thermometret en Smule. Hos Tuteins viste det sig, at han havde glemmt Weyses Navn. Hos I. P. E. Hartmann var de til Middag sammen. Prume sagde just ikke særdeles meget. „Naturligvis slap jeg ikke for at spille, hvilket ikke var de Pérou; men Fanden maa spille godt for en Tilhører, hvis halv tillukkede søvnige Øine vise luce clarius, at han ennyerer sig. Men saa blev jeg malicieux eg ennyerede ham endnu mere med Bachs Cismoll Fuga, Riis' Etude og et Præludium i $\frac{5}{4}$ Takt. Fiat justitia!“ Hans Præludier og Fantasier i $\frac{5}{4}$ Takt hørte ganske vist til hans sikreste Træffere, naar han vilde bringe Tilhørerne til Fortvivlelse, men han fandt dog Interesse i at kunne gjøre disse Kunststykker og spillede dem for Moscheles.

Da Prume gav Koncert i Ridehuset, vandrede han derhen med Svendsen og en af de Unge fra Huset. Da de kom en halv Time før Koncertens Begyndelse, var dette store Lokale, der rummede 4000 Mennesker, allerede saa opfyldt, at de kom til at staa „som paa Kongens Fødselsdag i Parterret“. „Aldrig“, sagde han, „har jeg før oplevet saadan almindelig og vedvarende Enthusiasme, som dette Menneske forstaar at sætte i Høie og Lave, Kjendere og Dilettanter. Da man staar der paa den bare Jord med Hatten paa Hovedet, var

det forbandet fodkoldt og fatiguant. Men da Damerne ved Siden af mig altid reiste sig, naar han spillede, benyttede jeg dette til saa længe at sætte mig ned, og saa kunde jeg holde ud at blive, til Koncerten var endt“.

I Ridehuset skulde man helst høre hans famøse Pastorale „La mélancolie“, idet ikke en eneste af de klare, klangfulde Toner gik tabt, selv under det svageste Pianissimo. Men hvor han saa spillede den, var Henrykkelsen umaadelig. Den blev omsat paa forskjellige Instrumenter og spillet paa Lirekasserne. I Kongens Have spillede „mélancolie sans mélancolie“, og endelig gled den smukt ind i den blaa Grotte i Balletten „Napoli“.

Han spillede paa en Amati, og hans Spil skal især have udmærket sig ved dets gennemgaaende Elegance. Tonen var rund og behagelig, Intonationen ren. Han spillede næsten udelukkende sine egne Kompositioner, der ikke sagdes at staa høit, og holdt sig altid indenfor Grænsen af, hvad han fuldkomment kunde magte. Det Følelsesfulde, til det Sentimentale Grænsende var hans rette Felt, hvorfor hans Foredrag af Masaniellos Slummerarie, der hørte til Lafonts Fantasier over „Den Stumme i Portici“, i sin Virkning kom „Melankolien“ nær.

Prunes Toner var næppe forstummede, saa kom i Sommeren 1841 den 30aarige Klavervirtuos Franz Liszt med alle den europæiske Berømmelses Insignier. Hvor ofte havde hans Navn ikke lydt i Hovedstaden. Dog sjældent uden at sættes i Forbindelse med Sigismund Thalbergs. Weyse hørte jo Fru Pott spille „Liszts og Thalbergs umulige Kompositioner“. Umulig var den

Ene, umulig den Anden. De lignede hinanden deri, at de havde ført Klavervirtuositeten til dens høieste Spids. Men forvexle dem var iøvrigt ikke gjørligt, hos Begge stod Personligheden i inderlig Forbindelse med Spillet. Som ung, smuk, ædel, elskelig betegnedes Thalberg af H. C. Andersen; „man fyldes af en Storhed, kvæges af en Ro og Ynde, føler sig glad i den frie Naturs hellige Kirke“. Uimodstaaeligt virkede Thalberg, naar han lod en dybere liggende Melodi ombølges af et Passagehav som af Harpetoner. At Liszt var smuk, var Damerne enige om, men det var en Skjønhed af karakteristisk Art og med spillende Aand, han lod sig betegne med eet Ord som genial. Gik Thalbergs Kunst mod det Rene og Skjønne, herskede der en vis Djævelskab i Liszts. Ved et Lykketræf havde han til nogle af sine vigtigste Fantasier Brug for Themaer af Meyerbeers Opera „Robert le diable“. Havde den som paa Dansk heddet Robert af Normandiet, vilde hele Effekten være tabt. Nu var det „diable“ først og sidst, allerede Plakaten meldte derom. Det var en Djævel eller Bakkant, noget Vildt, Uhyrligt, han førte i sit Skjold. Han havde ogsaa modtaget mægtige Indtryk fra den sælsomme, store Violinist Paganini, hvis troldomsagtige, vilde Spil og mysteriøse, næsten skrækindjagende Personlighed skabte egne Rygter om ham. Liszt tilhørte rigtignok Salonen, og for ham var Ingen bange, men han havde lært Paganini Kunsten af at lade sit Instrument lystre de utroligste Luner. Det var høist behageligt, at man kunde se saa roligt paa ham. Thi

det kunde ikke gaa an at lukke Øinene. Navnlig maatte Hænderne følges. Thi de gjorde ikke blot Kunster paa Klaveret. Naar Begeistringens kom over ham, foer de ud til Siderne eller høit op i Luften og de faldt — „næsten altid“, sagde den store, men ældre Pianist Moscheles — ned akkurat paa den Plet, de skulde. Ogsaa vakte han Opmærksomhed ved sin „ironiske Holdning“, som han hyppig sagdes at indtage.

Paganini havde nylig i Paris vakt Sensation ved trods sin meget omtalte Gjerrighed at tilstille Berlioz en Takkegave paa 20,000 francs i Anledning af dennes Harold Symphoni, som havde begeistret ham i allerhøieste Grad. Han havde hos Berlioz fundet det nye og Uhørte, som han selv stræbte efter.

Til disse gjærende Magter sluttede Liszt sig, og i alle hans Diablerier laa der Noget, der ligesom søgte ud i Fremtiden, noget Revolutionært, Noget, der bryder sig en Vei trods alle Vedtægter og Hindringer. Anelsesfuldt stod han foran Fremtidens endnu næsten lukkede Dør, hvad Samtiden havde en Følelse af.

Paa Klaverets eget Omraade traf Liszt den i Paris boende polske Komponist Chopin, den mest aristokratiske og mest melankolske af alle fremragende Komponister, hvis Værkers Poesi fik en saa sær, egen Farve ved, at hans ulykkelige Fædreland dannede Baggrund for saa mange af dem. Chopins Værker synes inspirede af, ja fremvoxede af selve Klaverklangen, og den nye Klavermelodi, der herved dannedes, fik sin store Betydning for Klaverspillet. Selv var Chopin Virtuos,

men han flyede for den profane Mængde. „Han fandt“, sagde Liszt i sin fortræffelige Bog om Chopin, „at han i Koncertsalen ikke blot blev lidt applauderet, men slet applauderet, og trak sig derfor tilbage“. Den nye syngende Klavermelodi med den zarteste Nuanceringskunst blev sikkert af stor Betydning for Liszts Foredrag, naar han gik udenfor det Orkestermæssige og Diablerierne. Et fransk Blad opstillede ved denne Tid Klaverets tre Stormænd med følgende Betegnelser: Thalberg var Konge, Liszt Profet, Chopin Digter.

Den 15. Juli, saa nær ved Hundedagene, kom Liszt til Staden, og samme Aften spillede han for Majestæterne ved Hoffet — eins, zwei, drei, sagde Weyse. Han foredrog Beethovens Pastoralsymfoni i sit Arrangement og Kreutzerersonaten. Kongen underholdt sig flere Gange med ham om den gamle og nye Musik. Den næste Dag kom den unge, danske Pianist Courlænder til Weyse og meldte, at den vidtberømte Klaverspiller Liszt vilde besøge ham Kl. 12. Courlænder forsvandt med Ordene: „han spiller enormt“. Weyse lod sig ikke imponere, men spillede sin Fmoll-Etude for Liszt, der aabenbart heller ikke blev imponeret. Om Aftenen skulde Weyse, der maatte spendere sine 16 Mark, høre ham ved hans første Koncert i Theatret.

Billetterne solgtes til dobbelte Theaterpriser, kun at Pladserne i Orkestret kostede 2 Rd. Liszt spillede nemlig fuldstændig solo uden Orkester, han var selv baade Solist og Orkester, og uden nogensomhelst Assistance. „Ligesom paa en ensom Klippe svævede hint stolte,

alvorlige, ubevægelige Hoved roligt over den vildtbrusende Kamp. Og Gudskelov, at hverken Orkester eller Sang eller nogetsomhelst levende Væsen forstyrrende blandede sig ind i det Hele“. Saaledes „Fædrelandet“.

Som Følge af, at Liszt selv var Orkester, delte hans Numre sig i dem, han havde komponeret, og dem, han havde arrangeret. Til de sidste hørte ogsaa de Sange, han omsatte for Klaveret, ja Webers „Aufforderung zum Tanz“, som han først maatte gjøre frygtelig svær, før han præsenterede den. „Robert le diable“ prangede naturligvis paa Plakaten, og „Galop chromatique“ sluttede af. Ikke mindst virkningsfuld maa Begyndelsen have været ved Modsætningen mellem de enkelte Nummere. Efter Ouverturen til Rossinis „Wilhelm Tell“, spillet som af et Kæmpeorkester, fulgte aandelige Sange af Beethoven og Ständchen af Schubert. Larmen, efterfulgt af Stilheden. Ingen uhildet Tilhører kunde Andet end føle, at han befandt sig overfor det Overordentlige. Det var „Fædrelandets“ Fortjeneste at fremhæve dette paa det Stærkeste, men Anmelderen tabte Vejret, undertiden Hovedet, ved at bestige Højder, som de Danske maatte svimle ved. I Tyskland blev en helt ny Begejstringsjargon skabt, og man veg ikke tilbage for at ligne Liszt ved et Mammuthdyr. Ogsaa „Fædrelandet“ fik Delirium af Begeistring.

De, der kom med „Kategoriernes Kræmmeralen“, sagde „Fædrelandet“, fortjente dermed at faa Nogle over Rygstykkerne! Liszt stod uendelig høiere end selve Prume, hvor mesterlig end denne var i sin lille

Sfære. Hans Fingre var lutter Dampmaskiner og Jernbaner. Man forstaaer, hvorfor og hvorledes Bastillen blev stormet, han er fredløs og excentrisk, men aner Forjættelsen om Verdens Frelse. Hans Geni er centrifugalt. Han kæmpede mod Revolutionens Hydra, ind i hvis Gab han strakte sin Haand, han seirede. For at tilintetgjøre den? O nei, for ordnet og befæstet at sætte den paa Verdens Trone! En vis Lighed med Napoleon fra hans yngre Aar, ogsaa i det Ydre, var vistnok ikke blot den begejstrede Anmelder paafaldende. Snart saae han ham i Spidsen for den italienske Armee, snart blev han til den ensomme Grubler paa Klippen ved Havet.

Man kan ikke sige, at Weyse sluttede sig til denne Panegyrik. Hans Kritik gik i den modsatte Retning og var ligesaa kort som fyndig. Hans gode Bekjendt Ludvig Tutein beundrede blandt Andet Liszts Bas-Passager med Pedal, hvorved en Qvasi-Torden fremkaldtes. Weyse førte ham „tout court“ hen til Fortepianoet og anviste ham „ad libitum at haandtere paa samme med sine flade Poter. Og for slige Tilhører-Grise er man nødt til at kaste sine Perler!“¹⁾

Imidlertid skulde Weyse efter Aftale for anden Gang spille for Liszt, men paa sit Orgel i Frue Kirke. Da Liszt traadte ind i Kirken, blev han uvilkaarligt greben af Beundring og Ærbødighed ved at se Kirken udelukkende prydet med Thorvaldsens Værker. „O hvor maa vi dog ikke bøie os for denne næsten uforgængelige

¹⁾ Brev til Müller ²¹/₈ 41.

lige Varighed, denne jordiske Udødelighed, hvortil Malernes og Billedhuggernes Værker ere ligesom indviede! Hvor trøstesløs er ikke vor Kunsts Afmagt til at skabe saadanne blivende Mindesmærker! Han stod hensunken i disse Betragtninger, da Kirken pludselig gjenlød af en lang og mægtig Tone. „Det var Orgelet, der paa sin Herres Bud opløftede sin høie, alvorsfulde Stemme ligesom for at bebreide mig min Tvivl, min Forsagthed. Taus og ydmyg lyttede jeg til dens Røst. Den, som vakte de stumme Mure til Live, var Weyse, hos hvem man gjenfinder Sebastian Bachs dybe Begeistring og høie Mod. Mere end een Gang var jeg ved at høre ham bevæget indtil Taarer; hans improviserede Fuga over to Themaer i fem Tempoer, som uden Overdrivelse varede henved en halv Time, henrev mig til Beundring. Aldrig havde Orgelet saaledes aabenbaret sig for mig i sin Storheds Glans og hele Fylde“.

Dette skrev Liszt til „Revue musicale“. ¹⁾ Tak og hjertelig Anerkjendelse overfor Weyse har det naturligvis ikke manglet paa, medens denne dog næppe fuldtud har anet, hvilket Indtryk han havde gjort, før end han senere hen fik at læse, at han efter selve Liszts Dom, kunde regnes til Kongens største Virtuoser. Han havde nu som Musikens fornemste Repræsentant gjort al Honneur, og for at undgaa videre Koncerter og Sammentræf flygtede han fra Byen. Han havde allerede en Tidlang tænkt paa at reise til Vallø

¹⁾ No. 51 1841. Det er Gjengivelse af et Brudstykke af et Brev til Leon Kreutzer. Oversat i „Fædrelandet“ for 14. Novbr. 1841.

og vilde helst have En med sig. Men Svendsen var forhindret, og Frantz Hansen vilde han ikke bringe med, „thi i to Dage havde han opædt alt Spiseligt i Actonias Gjemmer“. Saa reiste han alene.

Ved sin anden Koncert 21. Juli ofrede Liszt nærmest paa det Populæres Alter. Som Solist og Orkester spillede han Webers „Concertstück“, gav Tarantellen af Rossinis „Soirées musicales“ og en Mazurka af Chopin samt 3 Nummere, byggede paa Bellini, hvoraf et, „Hexameron“ kaldet, over et Thema af Puritanerne, med Variationer af ham selv, Thalberg, Hertz og Pixis. Thalberg og Liszt skyede altsaa ikke hinanden.

Lyksaligheden, som „Fædrelandet“ følte ved, at Liszt spillede ganske solo, blev dog forspildt ved den 3die og sidste Koncert; Liszt tog Prume, der ikke har kunnet bekvemme sig til at forlade Byen, op paa sin Triumfvogn, og de spillede en Duet sammen over Themaer af Bellinis „La sonnambula“. Dette var maaske Prumes allerstørste Triumf, og den vidnede om, at Liszt maa have sat megen Pris paa ham, eller ogsaa mente han, at et saadant yderligere Trækplaster ikke var at forsmaa. Prume synes dog ikke ret at være kommen paa Høide med sin Medspillende, uden naar han kunde udfolde al sin „sentimentale Ynde“. Iøvrigt spillede Liszt Scherzo, Orage og Finale af Beethovens Pastorsymfoni og glemte ikke sin Robert le diable, hvoraf han baade gav Kavatinen, Graces og Valse infernale. Han sluttede med en Improvisation over opgivne Themaer, men udbad sig, at Motiverne hertil skulde op-

gives paa Noder og derpaa henlægges i en Vase hos Billetkassereren ved Indgangen.

Denne Improvisation faldt meget fornøieligt ud. Guden steg ned fra Skyerne og underhandlede med Publikum. Man blev enig om, at 3 af de i Mængde indkomne Themaer skulde vælges til Motiver for een Fantasi, og Liszt spillede dem alle igjennem. Publikum viste Smag og vilde ikke vide Noget af forslidte Bagateller og et trivielt Originalthema at sige, men modtog Marseillaisen, som var indleveret af 5 Forskellige, med stormende Bifald og ligesaa „Kjølige Druer“ af „Don Juan“ og „Nu Løvsalen skygger“ af „Elverhøi“. Den af disse 3 Sange dannede Fantasi henrev, og han syntes med Forkjærlighed og størst Held at behandle det danske Thema, som øiensynlig var ham ubekjendt. Den Enthusiasme, som lagde sig for Dagen, bevægede ham til at tilbyde at spille til Slut Schuberts „Erlkönig“ i egen Bearbejdelse og sin „Galop chromatique“. „Erlkönig“ gjorde i den Grad Lykke, at det syntes at være det Herligste af, hvad han havde præsteret, og man mente, at endog den, som ikke kjendte Goethes Text, næsten vilde kunne læse den i Tonerne. Bifaldet endte ikke i Theatret. Efter Koncerten blev Liszt modtaget med Akklamation paa Gaden og ledsaget hjem af en stor Menneskemængde.

Det blev en dyr Koncert for Skuespiller C. N. Rosenkilde, der ikke blot maatte give sine 16 Mark, men erlægge en ret betydelig Betaling bagefter for at give sin Skuffelse Luft i et langt Inserat i Adresseavisen.

Han beklagede paa sin humoristiske Maade, at de Numre, som „Fædrelandet“ havde lovet i sin store Artikel, var udeblevne, som Bastillens Indtagelse, de ti Fingre som Dampmaskiner og Jernbaner, Revolutionens Hydras Skæbne m. m. Og han syntes ikke, at Anmeldelser, der kunde foranledige Udgifter, burde være skrevne hen i Veiret.¹⁾

Imidlertid var der bleven stor Alarm hjemme hos Weyse. Borchorst dukkede op, og da han fik at vide, at Weyse var reist, teede han sig helt vildt og erklærede, at det var en Klik paa Weyses Ære, som vilde gjøre ham uendelig Skade i alle Musikelskeres Mening, at han havde forladt Byen, saalænge Liszt var der. Karen blev saa forskrækket herover og saa bange for sin Herres gode Navn og Rygte, at hun nær havde modtaget Søsteren Trines heroiske Tilbud om strax at vandre paa sine Fødder til Vallø for at hente ham tilbage. Da han kom og hørte om det Forefaldne, brast han i Latter og bad Karen om engang for alle ikke at lade sig forbløffe af gale Folks forrykte Meninger, men tro, at han var gammel nok til selv at vide, hvad der passede sig eller ikke. Og saa fik Karen sit sædvanlige Pulver af Salmiak og Rhabarber og blev frelst fra „Jammer, Elendighed og Død. Sik'en Abekat og Dumbertel den Borchorst! Men han kan være vis paa at faa sin Lektie!“

Nu var den italienske Opera under Opseiling. Hvad var der ikke allerede i et Par Decennier bleven gjort

¹⁾ M. F. Sødring: Fru Julie Sødrings Erindringer.

fra det danske Theaters Side for den ny-italienske Kunst, uden at Kampens Løn just var bleven saa særdeles stor. Siboni havde slidt og slæbt for den italienske Opera, men maatte altid være belavet paa Udpibning, som var saa Manges største Fornøielse. Weyse synes i og for sig ikke at have været imod italiensk Musik. „Hvorfor det kjære Publikum har pebet Bellinis „Straniena“ („Den ubekjendte“) ud, begriber jeg ikke“, sagde han. „Thi jeg finder ret smukke Ting i Musiken, der vel i det Hele er italiensk, men dog meget simplere i Sangen og Instrumentationen, og hvori der tillige viser sig en Bestræbelse for at være dramatisk og udtryksfuld“. Men han kunde ikke mere holde det gamle Syngestykke af Gassmann, „De forlibte Haandværksfolk“, ud. Han gik efter første Akt. „Den Musik er altfor gammeldags“. At „Norma“ var ennuyant og kjedsommelig, troede han efter Kapellets Udsagn gjerne. Det faldt ogsaa paa Grund af den slette Udførelse til Jorden, for siden at faa en glimrende Opreisning.

I over 60 Aar havde den Nydelse at se og høre Italienere været Kjøbenhavnerne nægtet. Man længtes efter dem saa meget mere, som der idelig blev talt og skrevet om Italien som Kunstens og Skjønhedens Land. H. C. Andersen var nærved at forgaa af Længsel efter Italien, naar han var hjemme, og just som man troede, man havde Thorvaldsen, var han igjen reist til Italien. Italiensk Opera var et Stykke levende Italien for en billig Penge. Den maatte komme! Saa

meget mere som Kongen heller ikke kunde styre sin Længsel efter italiensk Opera.

Den kom da endelig og begyndte beskedent paa Vesterbros nye Theater (Novbr. og Decbr. 1841) med Donizettis „Gemma di Vergy“ for derpaa at ty ind under Hoffets Vinger og opslaa sit Paulun paa Hoftheatret. Og da Kongen først havde faaet italiensk Opera, vilde han aldrig miste den mere.

Det viste sig snart, at Publikum delte hans Smag. Begejstringen brød løs med uhyre Knald. Fru Tutein, Sibonis meget musikalske Datter, gav Møde i Theatret med Masser af Blomster, Primadonnaen Mad. Forconi blev overøst, og Alle vilde følge Fru Tuteins Exempel. Md. Forconi havde dramatisk Talent, der var dem, der mente, hun overgik Fru Heiberg. Damernes Yndling blev Tenoristen Rossi, der var den bedste, og som sang af sit fulde Bryst med Kraft og Varme, men megen Uddannelse havde hans Stemme ikke faaet. Bassisten Torre var ogsaa god. Nyheden strakte sig ogsaa til Musikken, da Donizetti var en nyere Stjerne, som først skulde læres at kjende. Hans „L'elisir d'amore“ tog Publikum med Storm.

Rigtignok lod ikke Alle sig rive med af Strømmen. Weyse fik fuldkommen nok af at se L'elisir d'amore og lovede aldrig at komme der mere. „De Danske“, sagde han, „er og bliver nogle Dumbertler og vide i Sandhed ikke, hvad de gjøre, ved at vise saadan excentrisk Enthusiasme for disse middelmaadige Udlændinge, høist af tredie Rang, der ialfald synge

falsk som om al Landsens Ulykke, mangle Stemme og Skole. Det skulde være Tilfældet med vore Sangere, da skulde vi høre en Skraalen i alle Blade!“ H. C. Andersen erklærede ogsaa, at Selskabet kun var af tredje Rang. Selve Mad. Forconi var ham saa lille af Statur, at han altid maatte tænke sig, at hun var i knælende Stilling for at faa et helt Menneske ud af hende. Men Folk hørte ikke paa sligt. De blev i nogle Aar under Fortryllelsen og fornøiede sig kosteligt. Senere da Selskabet blev fornyet med gode Kræfter, var Stemningen borte, og Kongen maatte punge ud for at han ikke skulde miste sin bedste musikalske Fornøielse.

Til de Jublende sluttede sig den unge Henrik Rung, der var bleven helt italieneret paa sin italienske Reise. Dog var det ikke nær saa meget Nutiden som Fortiden, der laa ham paa Sinde, især den gammel-italienske Kirkemusik. Medens de italienske Sangere ombrusedes af den første Saisons Bifald, lykkedes det ham at sætte en Langfredagskoncert op i Frue Kirke, som i Modsætning til den varmlodige Nutids Kunst i Italien gav i 4 Miserer et Billede af gammel-italiensk Askese. Men Seiren blev paa de Levendes Side. „Koncerten i Fredags“, skrev Weyse, „hvor Kirken var saa fuld af Nysgjærrige, jeg aldrig har set den før, har paa det Jammerligste ennuyet alle Mennesker. Nei! mine Herrer Palestrina, Orlando di Lasso, Allegri etc., gik hen og læg Jer med Jeres 300-aarige Musik; den smager os ikke mer. Clausen var den Eneste, som var henrykt derover som den ægte og eneste Kirkemusik,

og vi havde en lang Disput, hvorved han dog ikke vilde tage Fornuft“.

Nogle Dage forinden havde den 22-aarige Klaver-Virtuosinde Fru Dr. Clara Schumann, født Wieck, gjort Visit hos Weyse. Hun havde været paa en Tournée i Nordtyskland, ledsaget af sin Mand, den endnu ikke saa berømte, store Komponist Robert Schumann, og det var paa et hængende Haar, at han havde fulgt hende til Kjøbenhavn. Men han længtes efter sit Arbejdsbord og var noget flou ved, at han overalt blev betragtet som Fru Schumanns Mand og intet videre. Fruen kom til Weyse med en „Selskaberinde“, som hun kaldtes i Avisen, Fräulein Marie Garluhs, introduceret af Musikhandler, Kommerceraad Olsen. „Hun er ikke smuk“, skrev Weyse, „men har et behageligt, noget lidende Udtryk i sit Ansigt. Hun spillede for mig ein Lied ohne Worte med et pænt Anslag og en god Holdning i Hænderne samt med Udtryk, dog med det moderne affekterede Foredrag og en bestandig Bølgen op og ned af rallentando og accelerando, ledsaget af en do. Kropbevægelse. Hun bad mig ikke at spille, men jeg spillede alligevel og prøvede hendes musikalske Sans med min Fmoll-Etude“. Men denne Prøve havde ligesom hos Liszt et trist Udfald. „Etuden ragede hende kun saare lidt, og hun regalerede mig med et koldt: sehr hübsch! — og jeg vidste, hvad jeg vilde vide. Saadan for det rigtige Følelses- og Karakterfulde gaar de gode Tyskere aldeles tilgrunde i Liniedanser-Kunsten og deres indkjødede Tyskhed, hvorefter de kun goutere, hvad

Beethoven, Mendelssohn og de selv in propria persona have lavet. Ogsaa mit Klaver kunde hun heller ikke lide og har ytret sin Forundring for Olsen, at jeg spillede paa saadant et Hakkebrædt. Dumbertelinde!“

For ikke at tale om Klaveret, maa det ikke have været Weyse behageligt, at det ikke gik ham bedre med hende end med Liszt, hvad angik hans Fmoll-Etude, som han var vant til at høre hævet til Skyerne af den bundkræsnе Fröhlich, der ikke kunde høre den spillet tidt nok. Skade at Robert Schumann ikke var kommen til at udtale sig om denne Etude, som hørte til det sidste, ham ikke foreliggende Hefte.

Men hans Misstemning overfor Fru Schumann viste sig snart at have været aldeles momentan. Den slog om til ubetinget Sympathi og Beundring, da han først rigtig havde hørt hende. Den urolige Holdning ved Klaveret maa vel det slette Instrument have foranlediget, og om noget udpræget rubato-Spil synes ellers Intet at forlyde, ialfald har det ikke senere være Weyse paafaldende. Hun viste ham den Opmærksomhed at gratulere ham skriftlig strax om Morgenen paa hans Organist-Jubilæumsdag, og han ilede samme Formiddag hen til hende for at takke. Hans gamle Thaarupske Kantate blev opført første Paaskedag i Slotskirken, hvor hun var tilstede, og hun gav ham sit Bifald tilkjende. Til Hertz skrev han: „sig dog til Rektor Bloch, at han skulde paa Torsdag høre Fru Schumann her. Hun er den bedste, jeg har hørt. Hun reiser paa Mandag“.

Hun var den bedste! Og saaledes er hun vel i Tiden

bleven ved at staa for mangfoldige af dem, som hørte hende. Det Kvindelige savnede ikke al nødvendig Kraft og gav Spillet sin Poesi. Hun var den fuldkomne Fortolkerinde, hvis Jeg forsvandt for ene at lade Værkets Intentioner raade. Da hun kom til Kjøbenhavn, stod hun endnu den Periode nær, da hun væsentlig havde virket som poetisk Virtuosinde og var nærmest sammenstillet med Thalberg, hvis Værker hun længe yndede at spille. Gjennem Chopins og Henselts Kompositioner traadte da hendes romantiske Trylleri særligt frem. Den Tid nærmede sig nu, da hun lagde størst Vægt paa Bachs, Beethovens og Rob. Schumanns Kunst. Hun skal have været den, der først fremdrog den Beethovenske Sonate i Koncertsalen. Hendes Repertoire i Kjøbenhavn 1842 betegner en Overgangstilstand mellem de to Perioder.

Paa det kgl. Theater gav hun to Koncerter (3. og 10. April) til de almindelige Theaterpriser og derefter en tredie (14. April) i Hotel d'Angleterres store Sal til Billetter à 8 Mark. Hun benyttede paa sædvanlig Vis Orkester — dog ikke ved den sidste — og Sangere til at udfylde Tiden mellem hendes Nummere.

Mellem Liszt og Thalberg delte hun sig ligelig. Foruden en Fantasi over Donizettis „Lucia di Lammermoor“ af Liszt gav hun dennes Arrangement af Schuberts „Erlkönig“ med saadant Bifald, at den maatte gjentages ved den sidste Koncert. Karakteristisk for alle Klaver-Virtuoskoncerter og da ogsaa hendes og Liszts var den overmægtige Indflydelse, den italienske

Opera udøvede paa Programmet. Fantasier over Rossinis og især Bellinis og Donizettis Opera-Themaer var ganske uundværlige. Thalberg gav hun den fine Stilling at lade hans Værker slutte enhver af hendes Koncerter. Ved de to første var det Fantasier over Rossiniske Themaer, ved den sidste endog en helt selvstændig Komposition: „Caprice“. Men vægtige Ting kom ogsaa frem: Præludium og Fuga af Seb. Bach, Sonata quasi una Fantasia af Beethoven, 2 Notturmoer og 1 Mazurka af Chopin, Klaverstykke af Scarlatti, Etude „Wenn ich ein Vöglein“ og Variationer over Elisir d'amore af Henselt, Allegro af „Novelletten“ af Robert Schumann og endelig en Scherzo af hende selv. Med en Dilettantinde — formodentlig Fru Tutein — spillede hun en Duo af Moscheles for 2 Pianoforter. Sangerne benyttede hun til at fremføre, hvad hun særligt ønskede. Chr. Hansen sang foruden en Romance af Gebauer „Der Wanderer“ af Schubert og Md. Stage „Ave Maria“ af Schubert, „Widmung“ af Rob. Schumann og en Lied af Rückert af hende selv. Ved den anden Koncert assisteredes hun af Fru Heiberg, med hvem hun traf sammen i Selskaber, med et Deklamationsnummer „Ingen Deklamation“. Man fandt, at der var en vis Lighed mellem dem. Endelig blev hun assisteret af Gade, eller det var hende, der assisterede ham. Den første Koncerts anden Afdeling begyndte med „Ouverture til Oehlenchlægers Sankt Hans-Aftenspil af N. W. Gade (ny)“. Han besøgte Fru Schumann og spillede den Symfoni, han arbejdede paa, „so

gut es ging“ for hende, og i hende havde han vundet en forstaaende Veninde, som ikke undlod at afgive den gunstigste Beretning om ham ved Hjemkomsten.

Med stor Tilfredsstillelse saae Weyse Glæser ansat som Kapelmester og dermed al Slendrians Forsvinden. En Historie om den dygtige, men vigtige Violoncellist Fr. Funck morede ham. Glæser tilsagde ham til en speciel Prøve, hvortil Funck bemærkede, at det havde aldrig før været Tilfældet. Glæser sagde da: „saa bliver det altsaa nu første Gang, De møder paa denne Maade“. Glæser maatte bidrage til den høie Gunst, han nød hos Kongen, med et lille Martyrium. Operapersonalet havde Loge hos Italienerne. Her saa man uafsladelig Glæser sidde andagtsfuld paa første Række. Selv om Italienerne havde været meget bedre, end de var, vilde det have været haardt, og Operaerne havde han snart lært.¹⁾

¹⁾ Hvorledes Norma skulde udføres, lærte han ikke af Italienerne, men i det kgl. Theater ved Jenny Linds og Mad. Schrøder-Devrients Gjæstespil. Disse to geniale Kunstnerinder hørte til dem, der forherligede Chr. VIII.s Regering. Iøvrigt henvises til Notitser 8.

X.

En ung Ven.

Paa Folketællingslisten 1840 stod der som en af de Logerende hos Weyse: „Theodor Hansen, 24 Aar, ugift, stud. theol., lever af sine Midler“. Dette tog sig godt ud, men der kunde have været tilføiet, at disse Midler var svært paa Hellingen og om ikke lang Tid kunde ventes at ville efterlade et tomt Rum. Han var yngre Broder til Weyses tidligere Logerende Kofoed-Hansen og ligesom denne fra Roskilde Skole, saa Weyse havde alt længe kjendt ham, da han kom i Decbr. 1839. Han opdagede til sin Tilfredshed, at visse Særegenheder fra Lømmelaarene helt var afstreifede, og ytrede, at han ordentlig holdt af ham. „Han er uden alle Pretentioner, beskeden, artig og særdeles flittig, forsømmer aldrig hverken sin Manuduktør eller sine Kollegier, und so was mag ich leiden“. Dog blev Weyses Velvillie sat paa adskillige Prøver, som den glimrende bestod. Theodor Hansen havde sine store Dyder, men til Tider formørkedes de af Særhed og Lune-fuldhed.

Han var Karens Spisegjæst for en Mark daglig og spiste sammen med de Andre. Men en Dag faldt han paa at blive meget fornærmet paa Karen, fordi hun efter Sørenns Ønske havde udsat Spisningen et Kvarterstid. Han opfordrede hele Selskabet til almindelig Udskjældning og besørgede selv sin Del. Men Følgen blev, at Bordfællerne lo ham ud, saa han en Tidlang maatte spise alene. „Med Herligheden med Theodor“, skrev Weyse, „synes det at have taget en sørgelig Ende, han har i de sidste 8 Dage været fuldkommen saa mukken og uartig som i sine allerværste Lømmel-aar og været i Klammeri med hele Huset“. Dertil stødte noget Andet.

Weyse havde i Roskilde gjort Bekjendtskab med en Discipel i Latinskolen, Sophus Krohn, som sluttede sig til ham, og som han kom til at holde meget af. Krohn skrev til ham engang om Ugen og holdt ham à jour med, hvad der passerede i Roskilde. Han forstod altid at fylde sine 3 Sider. „Og skjøndt de ikke indeholder en Skat af Salomonisk Visdom og ovenikjøbet er beskrevne paa Grønlandsk Maner, at nemlig alle Ord hænger sammen, læser jeg det dog med Fornøielse, da det er skrevet naturligt og uden Pretention og jeg nu engang har en særegen Interesse for Alt, hvad der angaar Roskilde“.

Han lovede Krohn, som inderlig ønskede at se Kjøbenhavn, at han skulde komme og bo hos ham en Uges Tid. Han kom, og Alle i Huset syntes godt om ham, undtagen Theodor, der blev jaloux og sagde til

„Spisebrødrene“, at han ikke kunde begribe, hvad Weyse vilde med saadan En, der var baade dum og styg. „To Løgne i eet Aandedræt“, skrev Weyse. „Ikke ti Ord har han talt med ham, og naar Krohn lukkede Munden op, fik han en Grovhed“. Først da Krohn skulde reise, kom han ind med et venligt Ansigt og sagde ham Farvel. Men da stod i Stuen Søren Hartmanns Kjærestes Broder, som var hans fordums Skolekammerat, og som havde boet et Par Dage hos Søren. Dette Ophold var ham ikke tilpas, han ærgrede sig over hans floue Ansigt, og Følgen var, at han ikke tog mindste Notits af ham. Men nu lovede Weyse sig selv, at naar Paroxysmen var forbi, skulde Hr. Theodor faa at vide, at slig Opførsel for Fremtiden ikke kunde finde Sted, hvis han ikke vilde have Reisepas.

Lektien blev holdt og dreiede sig om det onde Lunnes fordærvelige Virkning i det menneskelige Selskab. Synderen blev meget rørt og fældede sine modige Taa-rer. Saa blev Weyse rørt, og de blev gode Venner igjen. Til Bevis paa Glæden over hans Omvendelse trakterede Weyse ham med et Glas Malaga og en „Mave-Mamsel“. „Han er i Hjertet god“, sagde Weyse, „men yderst opfarende og tirrelig og meget maadelig opdragen, hvilket er vanskeligt at rette i den modne Alder“.

Theodors Fødselsdag var forestaaende, og slige Mærkedage holdt Weyse ikke af at lade passere uændsede, tværtimod, dog skulde der helst være lidt Løier med i Spillet. Han vilde forære ham et pænt Barbærtøi i

mahogni Kasse. Aftenen forinden pakkede han den lille Nøgle ind i et Brev, lod Karen skrive Adresse og indvendig de Ord: „Pas vel paa den“, og Kl. 7 om Morgenen arrangeredes Ringning paa Gangdøren og Karen leverede ham Brevet. Han faldt i den største Forundring, og Weyse ytrede, at det formodentlig var Heibergs magiske Nøgle. Lidt senere ringede det nok engang, og han fik nu Presenten, som glædede ham høilig, og som han hjertelig takkede for. Kl. 10 blev der opvartet med Chokolade, Julekage, smaa Kringler, Kaffebrød og Stængler. „Og saadan skal det være“, ytrede Weyse, „saalænge Pungen slaar til, skjøndt somme Mennesker ikke kunne begribe, hvorledes man gider gjort saadanne Anstalter for at gjøre Livet lidt mere poetisk, da de dog mene, at det er det Bedste, at Alt daglig bliver ved efter Klokkeslet i sin ensformigt-kjedsommelige, trivielt-prosaiske Gang“.

Juleaftens Morgen havde han igjen travlt. Presenterne blev da uddelte om Morgenen Kl. 9, og Theodor fik alleslags Smaating. Weyse havde til Lessings Buste ladet Karen lave en paaklædt Mand med sorte Handsker paa, der sad paa Sofaen i Spisestuen og passede paa Presentbakken. Det ringede, og der blev sagt til Theodor, at der var en Mand, som vilde tale med ham. Herover blev han, da han ventede en Rykker, meget urolig, og han speidede forsigtig gennem Dørspærken, før han vovede at gaa ind. Over den uventede Julegave blev han overmaade glad, saa meget mere som sligt var aldeles nyt for ham, da det ikke

var Brug i hans Faders Hus. Kl. 12 ventede han Besøg af sin Søster og hendes Forlovede, hvorfor han rangerede Alt i sin Pult paa samme Maade, som det havde ligget paa Bakken, og skottede imellem saa smaat derhen med barnlig Glæde. Hans Fremmede trakteredes med Chokolade.

Alt gik nu ganske rolig af med den Undtagelse, at Theodors Jalousi havde faaet Svendsen til Gjenstand. Han stiklede, naar der spistes, idelig paa Svendsen. „Han er og bliver“, sagde Weyse, „en sær Praas, og Perlevenskab vil næppe etableres imellem os“.

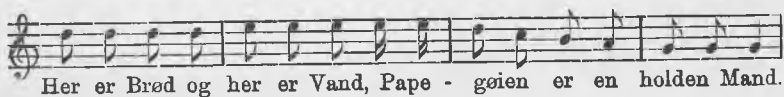
Men saa tog han sin theologiske Embedsexamen i Efteraaret 1841. Hans Fødselsdag faldt mellem skriftlig og mundtlig, og den feiredes med Presenter af Weyse, især Parfume, som han meget yndede; Chokolade med Søren og Niels manglede ikke. Om Middagen var Weyse ude. Theodor havde inviteret 3 fordums Med-disciple fra Roskilde, Lange, senere Præst ved Abel Cathrines Boder, som kom meget til ham, Vesterbo og Haar. Da Weyse kom hjem, fik Søren ham overtalt til paa staaende Fod at skrive en Vise til Ære for Fødselsdagsbarnet til Melodien „Vil Du være stærk og fri“, og den blev sunget til største Fornøielse. Den skriftlige Del af Examen var gaaet godt, den mundtlige forløb ikke saa heldigt, og han maatte lade sig nøie med haud.

Weyse holdt ikke af, at Müller og Actonia gjorde for mange Reiser til Kjøbenhavn. Det kostede for meget, og de maatte ikke efterligne Henriette Wulff, der

var et perpetuum mobile. Men han inviterede engang hele Familien fra Vallø hjem til sig. De kom 5 Mand høi. Han husede „le père, la mère, l'enfant, en tyk nourrice og en Pensionær. Vor Herre maa vide, hvordan de fik Plads hos den ensomme Ungersvend, men det gik, og nu er han igjen ene“. Det var ham drøit, at han maatte nedsætte sin maanedlige Understøttelse, 8 Rdl., til det Halve. Men han forsøgte at gjøre en Spøg ud af det og sagde: „jeg maa indskrænke mig paa alle mulige Maader, ikke lade det mindste Stykke Tøi sy hos Skrædderen, hverken spise eller drikke mere end der udfordres til at holde Legeme og Sjæl sammen, hverken reise til Roskilde eller til Vallø, selv koge min Mad og banke mine Klæder“ etc. Men i Vallø blev de rundelig betænkte paa Fødselsdagene, og han sendte Actonia Jordbærplanter fra Slotsgartner Petersen og en Pose af de „fortræffelige“ Tuteinske graa Ærter og „maaske tillige brune Bønner, thi det er vor Villie, at de skulle indføres i Vallø“.

Husstanden blev forøget ved Ankomsten af en ny Verdensborger, Christen og Karen Gravesens Søn, der efter Weyse blev døbt Frederik. Weyses Fryd over denne lille Fyr kunde dristigt maale sig med selve Faderens. Han agerede Barnepige, naar det behøvedes. Da Müller var paa Besøg, følte Karen sig noget stødt over, at han ingen Notits tog af Barnet; han vilde bøde paa det og tog Barnet paa Armen, men Weyse mærkede, at det trak op til et svært Uveir, snappede det hurtigt, og saa var Alting godt. Men en stor

Vanskelighed beredte hans Papegøie ham. I lange Tider havde Papegøien og andre Fugle hørt til hans Husstand. Nu havde han kun den ene, men den kunde være slem nok, naar den var ude af Buret. Søren havde en panisk Skræk for den, da den engang huggede ham et Hul i Hovedet. Men Weyse sagde rigtig nok, at det var hans egen Skyld, da han altid drillede den, naar den var i Buret. Men Barnet havde dog ikke gjort Papegøien Noget, og dog kunde den ikke udstaa det. „Papegøien“, sagde Weyse, „hader Barnet til det Yderste og anvender sin bedste Flid for at komme til at hugge det“. Dens Residens maatte derfor forlægges fra Spisestuen til Dagligstuen. En Morgen, da han satte den i Buret, skreg den frygteligt, men da Stemningen blev rolig, sang han til den:

og han kunde den hele Dag ikke blive af med den Sang igjen.

Müllers lille Pige blev opkaldet Ernesta efter Weyse. Da der derefter var kommen en Dreng, Ove, skrev Weyse til ham: „Til dit Livs Roser regnes da billigt den Glæde, Du har over dine Børns Fremgang. Har jeg dog som aldeles uvedkommende Karens Barn saa megen Glæde derover, som om Verden havde Ret i sin Paastand, at det var mit eget. Og i den Ulykke er

jeg selv Skyld, i det jeg har talt om Barnets Glæde over Musik. Det er jo meget naturligt, svarer man med et sarkastisk Smil, Æblet falder ikke langt fra Stammen. Dumbertler! tænker jeg og vender den bagtaleriske Flok Ryggen“.

Ved slige faderlige Følelser kunde Folk let komme til at beklage, at han ikke havde giftet sig, og der var dem, der mente, at det kunde ske endnu. Men han sagde, at han var og blev en urokkelig Kanelmester. Eller ogsaa: „jeg tror, det bliver det Bedste, at jeg indtil videre bliver ved at betænke mig i denne vigtige Sag“. Han var meget opfyldt af den megen Tale om almindelig Værnepligt, som laa i Luften og var ham i høieste Grad imod — fra et faderligt Standpunkt. „Var jeg Fader“, sagde han, „da vilde det harme mig endnu meget mere, at se mine Drenges Skæbne forud, at blive gemene Soldater, bo i Kaserne og leve i godt Kammeratskab med den mest raa Klasse af Mennesker. Jeg tror, jeg rendte da min Vei med alle mine Børn bort fra al Krig og Krigsfolk og det lige til Verdens Ende“.

Han arbejdede uophørligt. Han skrev til Hertz (1840), at en hel Bunke Forretninger ventede paa ham, navnlig Korrektion af hans Kæmpeviser og personlig Overbringelse af et Exemplar af dem til Kongen, hvem de skulde tilegnes, Fuldendelse af Klaverudtoget af hans Universitets Kantate, Udarbejdelse af en islandsk Korralbog. Han skattede altid Flid som en af de mest vindende Egenskaber hos unge Mennesker.

Men der var kommet et særegent, udenfor Kunsten liggende Arbejde til, hans Brevskriveri. Dette foranledigedes af Müllers Bosættelse i Vallø. Rigtignok havde han tidligere gjort sig selv Uret, da han skrev til Ingemann, at han var doven i epistolarisk Henseende. Det kan ikke mærkes Andet end, at han al sin Tid gjerne skrev Breve, hvad jo allerede Brevene til den unge Heiberg i Stockholm viser. Men nu gik det i Galop. Der foreligger omtrent 235 Breve fra hans Haand til Müller i Vallø, for Tiden 28. Juli 1839 til 30. September 1842. „Dette er, Gudskelov“, skrev han engang, „det fjerde Brev i otte Dage, Du faar fra mig, og det fjerde Bevis imod den Sætning, at af Intet kommer Intet, thi en Organists Levned er saa fattigt paa Begivenheder, at de fordetmeste knap levere Stof til et Brev i Duodez“. Brevene ere i Reglen skrevne paa et større Halvark, saa at de udfylde den ene Side, den anden Side har Underskriften. Enkelte Breve ere paa 3-4 Sider. Samtidig med denne Korrespondance løber en anden med Theodor Hansen, dog først ret efter dennes Examen, den er ganske vist ikke nær saa stor, men ret antagelig efter Tidsrummet. Til disse Breve skulle vi nu vende os, som belysende Weyses Karakter og deres indbyrdes Forhold.

Theodor Hansen havde efter sin Examen brugt sine „Midler“ op og mere til. Nu gjaldt det om at finde en passende Emploi. Foreløbig reiste han til sin Søster, der var gift med Forpagter Grave, Sorø Ladegaard, og speidede derfra i Ro og Mag efter, om der skulde vise

sig Noget. Weyse var imidlertid aktiv og henvendte sig til sin gamle Ven H. N. Clausen. Han begyndte Samtalen med at beklage den store Vægt, der ved Examen blev lagt paa det Mundtlige i Modsætning til det Skriftlige, og de kom i stor Desput. Da det var overstaaet, roste Clausen den unge Kandidat for gode Kundskaber og Evne til at skrive godt for sig og ønskede sluttelig at faa at vide, om han havde Lyst til at blive Hovmester hos Amtmand Neergaard paa Lindersvold ved Præstø for et Par Sønner, hvoraf den Ældste var 10 Aar. Hovmesteren skulde forstaa grammatikalsk grundigt Latin og Græsk og være istand til ogsaa at forberede Eleverne i de øvrige Skolevidenskaber. Konditionerne var: alt frit og 230 Rdl.

Weyse selv saa sig istand til at anbefale Amtmanden paa det bedste. Som Student var han kommen adskillige Gange i hans Hus med sin Perleven, Hans Hertz, og han var almindelig afholdt som en retskaffen og elskværdig Mand. Weyse havde ogsaa allerede været i Bevægelse for en Plads ved Kjøbenhavns Afteuskole og talt med Pastor Rothe som Medlem af Direktionen. Rothe havde været særdeles imødekommende og blot raadet til ogsaa at tale med Tryde, hvad Weyse ogsaa havde været rede til at gjøre. Men nu syntes dette ganske unødvendigt. Thi Fuglen Fønix var jo funden. Lykken selv havde grebet ind. Ilsomt gik han med Posen fuld af Efterretninger fra Clausen hjem og skrev. Hjertet bankede af Glæde. Hvilken Fryd vilde Brevet ikke berede!

Men det gik anderledes end ventet. Der kom intet Svar i en Uge, og da det endelig kom, lød det utroligvis afvisende. Han talte om ikke at være tilstrækkeligt inde i Skolevidenskaberne, at han maatte perfektionere sig i Tysk og Fransk, at Amtmanden rimeligvis vilde i Detail blande sig i Undervisningen osv.

Fuld af Forundring og Harme svarede Weyse følgende:

„O Corydon! Corydon! quæ te dementia cepit? Er Du da rent fra Forstanden, at Du saadan sidder paa den høie Hest og saa nonchalant kaster en Lykke fra Dig, Du i Sandhed ikke forstaar at vurdere. At komme i et Engagement som dette, i en Amtmands Hus, der er den bedste Vei til at gjøre Bekjendtskaber med en Mængde Adelige, hvoraf Mange har Kaldsrettigheder; en Amtmand, der er nær beslægtet med Stemann, hvilket jeg mener er for en cand. theol. af den største Vigtighed; og desuden i en Stilling, hvor Du er saa godt som din egen Herre, thi at en slig affaireret Forretningsmand ikke har megen Tid tilovers til at blande sig i sine Børns Opdragelse, det veed Du vel ligesaa godt som jeg, hvis Du vil vide det, ligesom Du ogsaa nok veed, at Du vil have Tid nok tilovers til at lære baade Tysk og Fransk og hvad Fanden Du vil. Og tror Du, at man vil gjemme den Post, der kunde være tilpas, saalænge til det allernaadigst behager Dig at modtage den? Non mon cher! De er ti for een, der nok ville komme Dig i Forkjøbet. Bare det ikke gaar Dig som Rebners alte Sprøde, der efter i sin Ungdom

og sine Velmagtsdage at have vraget de bedste og anseeligste Friere, i senere Tid forgjæves tilbød sine Yndigheders tristes débris til sin salig Faders Sekretærs-Skriverkarls-Drengs-Tjener. Det er saa yderst sjældent, at sligt et Tilbud sker til en saa ung Kandidat, at Clausen vist vil gjøre store Øine, naar jeg bringer ham dit Afslag, jeg virkelig ikke forstaar at motivere. Jeg vil derfor endnu opsætte min Visit hos ham et Par Dage, om Du ikke muligen betænker Dig. Men kommer der saa ingen Kontraordre, saa gaar jeg trøstigt til ham og udretter min Kommission paa den læmpeligste Maade, jeg da kan hitte paa som din forgjæves Dig advaret havende Ven

C. E. F. Weyse.

(Efterskrift: Hexametre af Frantz Hansen).

O Hansen, Hansen! er De da pinende gal, De?

Ravrusk — godeste Ven! Forstaar De — pinende ravrusk.

Tilgiv! Frikadeller — vor Weyses — fik jeg i gal Hals.

Amtmands-fæhig — Helvedes Karl! Olympisk er Gaven!

Sig — ha sig mig! svulmer en Bisp ei alt Dem i Maven?!

En dansk Jurist.

Den følgende Dag skrev Weyse atter et Brev, hvori han fortsætter sine Bestræbelser for at bringe Theodor Hansen til Fornuft. „Og saa skriver han mig et Brev som var han den store Mogul — „Thut er nicht so dick, als sei der grosse Hund sein Pathe“, siger Tysken — og forkaster det Hele som Noget, der er langt under hans Værdighed. „Er Mennesket da ravruskende gal?“ udbrød

Søren, der just var hos mig, da jeg fik dit Brev; det samme udraabte Frantz Hansen, der i samme Øieblik traadte ind ad Døren, det Samme udraabte alle Sørens Spisegjæster, hvem han ikke kunde dy sig at meddele det som noget ubegribeligt. Og det Samme tænkte jeg og skrev Dig derfor øieblikkelig til, skjændt i største Hast og Mørke“.

Efter nogle Dages Forløb gik Weyse til Clausen, der næppe vilde tro sine egne Øren. Weyse erklærede til Theodor Hansen, at nu var Sagen forbi, og han skulde ikke mere tale om den. Men han dyede sig dog ikke i et Brev Dagen efter for at komme tilbage til den. Thi hans Ærgrelse kom paa Kogepunktet, idet Christian Wulff gav Møde lige frisk fra Nysø og tilfældigt nævnede Amtmand Neergaards som en af de Familier, han der havde haft Omgang med. Weyse fik da at vide, at Wulff ansaae denne Familie for en af de elskværdigste, han kjendte. De førte et aldeles borgerligt Liv, kun to Gange om Aaret var der Stads-Selskab, ellers indskrænkede deres Omgang sig til endel af deres egne og Nabo-Familier. Da Wulff nu fik det passerede at vide, sprang han op og udraabte: „Han er gal! En ordentlig Huslærer havde det der som en Søn af Huset.“ Da han spurgte om Grunden til Afslaget og fik det paagjældende Brev at læse, sagde han: „Men det er jo det rene Sludder uden ringeste Menneskeforstand“. „Og jeg“, tilføiede Weyse ved at referere dette, „var alt for beskeden til at modsige en Kaptain-Lieutenant“.

Weyse fik nogle søvnløse Nætter ved Tanken om den Mand, han ikke længere turde nævne for Theodor, „men hvis første Bogstav var Amtmand Neergaard“. Muligt laa Noget af Forklaringen i, at samme Theodor havde fine Fornemmelser og ansaae Stillingen for vel underordnet.

Efter at Weyse havde beroliget Theodor, som troede, han var bleven vred, med at sige, at han jo ikke var hans Hovmester eller prætenderede at være det og „har Du andre Anskuelser end jeg, saa hav dem i Guds Navn, derfor kunne vi være gode Venner alligevel“, udslyngede Theodor et nyt Emne til Forundring. Han vilde tilbringe de fire første Maaneder af det nye Aar i Helsingør for at lære Tysk og Fransk af Kaptein Lemmich, som holdt en Skole der.

Saa installerede Theodor Hansen sig i Helsingør ved Hjælp af nogle laante Penge, og Korrespondancen var ret livlig. Weyse vilde have den indskrænket til et om Ugen, men Tallet kunde blive overskredet.

„Og dette er det tredie Brev,
Som Sapiens til Hansium
I een og samme Uge skrev.
Absonderlich! Hum! Hum!“

Det kan noteres, at „Sapiens“, den Vise, er = Weyse. Han spiller ofte paa sit Navn i denne Betydning.

Hansen havde meldt sig til Besøg i Paasken, men fik Skrupler, at han ikke til den Tid var velkommen, da Weyse havde meddelt, at han netop da ved Kirketjeneste og Invitationer var meget ude. Disse Skrupler

maatte med en vis Besvær ryddes af Veien. Iøvrigt vedblev Weyse troligt uden Hensyn til det Passerede at gjøre, hvad han kunde, for at stemme Hr. Theodor naadigt overfor Huslærerpladser. „I Henseende til din monomane Frygt for at blive Huslærer, da maa Du stræbe at aflægge den og med Resignation vente, hvad Skæbnen har bestemt. Du kan være forsikret om, at det dermed er som Jean Paul siger: Leider sind sie (nemlig Huslærerposter) wie Gewitterwolken, in der Ferne erscheinen sie schwarz, über uns kaum grau“. Og han glemte ikke at anføre det ene Tilfælde efter det andet, som han havde hørt om unge Huslærere, der følte sig i den syvende Himmel.

Ogsaa Niels Hartmann, om hvem han, siden han fik den lille og senere den store Sølvmedaille, ytrede, at han trods hans Cynisme syntes at være dygtig, lod han marchere op med et lille Bidrag til den gode Sags Fremme. „Han lader Dig hilse“, skrev Weyse, „og lader Dig meddele det velmente Raad, at Du skulde se at blive Professor ved Kunstakademiet, hvortil Du godt var skikket, eftersom Du var en af de kunstigste Fyre, han kjendte. Om han fordrister sig til at raillere over Dig, veed jeg ikke, thi ved slige Leiligheder eier jeg den passende Dumhed, saa jeg aldeles ikke forstaar mig paa Skoser og Gloser“.

Ligemeget hjalp det. Da de fire Helsingørske Maaneder var forbi, lykkedes det ham ikke blot at blive fri for Huslærerpladser, men ogsaa, da han knap rørte sig, for Lærerpladser i Aarhus, Sorø og Kjøbenhavn. Han

tyede foreløbig til Søsteren ved Sorø og til Weyse, der paa Grund af, at han havde sin Tid til Disposition, kunde have nogen Opmuntring af hans Ophold og en Stedfortræder i Huset ved en Vips til Roskilde i Sommertiden. Der var i Øieblikket god Plads til ham, da den tredie Logerende, hvortil Sophus Krohn var udkaaret, først kom som Student til Efteraaret.

Hans Vært, Brandmajor Blom, var død og blev begravet med et Følge af flere hundrede Personer, der alle vandrede tilfods med Kisten til Trinitatis Kirke. Weyse lod det bero ved at gaa ned til de Sørgende. Det tilfredsstillede ham, at det ved Tidens Knaphed ikke lykkedes Følget at drikke sig fulde. Men nu var det store Spørgsmaal, hvorledes det skulde gaa med Gaarden. „Det vilde dog ærgre mig forbandet, hvis jeg blev nødt til at flytte fra min elskede Kronprinsessegade“. Gaarden solgtes dog ikke, og Alt blev ved det Gamle, uden at Fru Blom flyttede.

„Dersom Du altsaa har Lyst“, skrev Weyse til Theodor, „for at faa Plads til dine Ideers Udvidelse at leie Stuen med Staldrum og Vognremise, da staar den til Tjeneste for 600 Rdl.“

XI.

Roskilde.

En stor Scene fandt en Dag Sted i et Konditori mellem Weyse og H. C. Andersen. Den Første bebreidede høilydt den Anden, at han havde sagt til Henriette Wulff Ordet om hende som et Perpetuum mobile, en stedse sig bevægende Perpendikel. Hans Anke mod Henriette Wulff var dog ubillig trods hendes idelige Reiser. Thi han selv var det sande Perpetuum mobile eller dog den mellem Kjøbenhavn og Roskilde svingende Perpendikel. Rigtignok var Vallø traadt til. Men Weyse afviste straks alt Haab om, at Roskilde kunde blive distanceret, og skrev til Müller: „nu maa Du ikke være misundelig over, at jeg er i Roskilde. De mange frydefulde Erindringer fra gamle Tider og den kostelige Domkirke kan Du ikke skaffe mig i Vallø“.

„Ak! Hvem der var i Roskilde igjen!“ Saaledes lød hans Suk efter et af de første Besøg, da Hans Hertz var bleven Præst der, og det gjentog sig bestandig fra Tid til anden. Han sagde, at det vist var bedst, han nedsatte sig som næringsdrivende Borger der. Thi Ros-

kilde bragte ham Sundhed. „Her er saa deiligt, saa jeg alt i et Par Dage er bleven et bedre Menneske“.

Hvad Under, at han endnu i sine sidste Aar trodse-
de Vinterkulden og, naar det skulde være, kjørte paa
aaben Vogn — Dagvognen — fra Kjøbenhavn til Ros-
kilde. Saaledes 9. Januar 1841 i Selskab med Niels
Hartmann. „Men jeg skal splintre mig nok tage mig i
Vare for at gjøre slig en Tur igjen paa en aaben Vogn
i saadan en Rageknivsblæst; uagtet min tætte Indpak-
ning var jeg tilmode, som om jeg sad paa Vognen in
puris naturalibus“. De bedede i Veirmølle Kro, hvor
Weyse til Værtindens Mishag satte et surt Ansigt op
til at skulle betale to halve Snapse, som om det var to
hele, desuden var Smørrebrødet slet. Da de atter sad
paa Vognen, faldt det ham ind at slaa Paraplyen op,
hvilket lunede mod den fæle Vind. Bundforfrossen kom
han til Roskilde. Et godt Traktement, en Boston om
Keiserens Skæg, som altid var Indsatsen, med Hertz,
Overlærer Friis og Jfr. Giessing, som varede til Kl. 11,
formaaede ikke at optø hans af Kulde stivnede Krop.
Først en Time efter at være gaaet til Sengs kom der
Liv og Varme og derpaa Søvn. Den næste Dag befandt
han sig fuldkommen vel.

Han lod sig ikke belære af den vundne Erfaring og
drog atter ud den 15. Marts paa aaben Vogn. Da hav-
de han rigtignok smigret sig med, at Foraaret var be-
gyndt, men han fik noget Andet at vide. Han fandt
Stadsgraven og Damhussøen tilfrosne og hele Veien
„paa det Juleligste“ broderet med Sne og Is. Det var en

Hunde-Kulde, om muligt endnu værre end forrige Gang. Den rageknivskarpe Sydvestvind blæste gennem alle Klæder, ja „gennem Marv og Been ligetil Sjælen“, saa Tænderne klappede i Munden. Fodposen holdt dog Fødderne varme. Imellem Hedegaarden og Roskildevile laa der paa Veien en Mængde opkjørte Sten, hvor det gik Skridt for Skridt, men alligevel stødte Vognen, saa „Lever og Lunge var færdige til at vandre ud i den vide Verden gennem Halsen“. Efter 3 Timers Kjørsel kom han til Roskilde Kl. 7¹/₂ og blev modtaget med Glædesudbrud. Den lille Betty vilde ikke tilsengs, før end hun havde set Onkel Weyse og kysset ham. Men al den Meen, han fik af den haarde Reise, var en dygtig Hæshed, som han haabede snart at kurere med Brystthe og en Strømpe om Halsen.

Gjaldt det Reisen tilbage, saae han i Reglen — thi Undtagelser var der — ikke Landevejen i Rosenskjær. Da kaldte han den grusom kjedsommelig og næppe meget bedre end den Ørk, hvorigjennem Israeliterne vandrede i 40 Aar. Een Gang glemte han den over en frygtelig Kval, som han besang. Det laa langt tilbage i Tiden, da han med Biskop Münter kjørte i lukket Karet til Kjøbenhavn.

„Jeg gav mig nu med Bispen saa smaat i Snak,
Da tændte han sig en umaadelig Pibe Tobak,
Og snart blev Vognen fyldt med saa fæl en Damp,
At jeg var ved at kæmpe Dødens Kamp.
Den Røgen og Smøgen og Dampen fik aldrig Ende,
Og tænk! af saadanne Fiber han røgte trende“.

Modbydelighed for Tobak forlod ham ingensinde. Skulde han i lukket Vogn med en Herre, gjaldt det om at se, om han gav Tegn til at ville ryge. Var det ikke Tilfældet — hvad kunde han ikke have gjort for den fortræffelige Mand! „Jeg for min Part“, sagde han, „vil aldrig komme til at begribe, hvad Glæde der kan være ved at leve ligesom de Evigfordømte i bestandig Røg og Damp“.

Udad mod Roskilde havde han det Sind, hvormed en Ung paa sin første Udenlandsreise drager ud. Modtagelighed for Alt og Alt har Interesse. Han var parat til at passiare med hvem det skulde være. Han kjørte engang med Billedhuggerne Bissen og Schroll, og de talte om Livet i Rom og Neapel, hvorhen Bissen agtede sig med det Første. Weyse bad ham om at hilse Lopperne og Væggelusene der og give dem den Forsikring, at de aldrig skulde faa fat i ham. Bissen ytrede derimod, at han aldrig havde mærket slige Kreaturer der, og at man kunde have det saa pænt der som i Kjøbenhavn, naar man havde ordentlige Tjenestefolk. Men de, mente Weyse, var ikke til at finde i hele Italien, og bragte man udenlandske med, saa fulgte de snart de indenlandskes Exempel, spiste Macaroni og lagde Hænderne i Skødet og lod Snavset skotte sig selv. Alle de Historier, som havde staaet i Aviserne, om Røverier og Myrden paa Gaderne, erklærede Bissen for Løgn. „Kort at fortælle“, skrev Weyse, „hvo, som stikker Næsen ind i Rom, bliver italienskgal og bilder sig ind at være i Himmerige“. Andersen skrev

fra Rom til Henriette Wulff: „Vil De hilse den originale, fortræffelige Weyse. Sig ham, at han maa hellere miste to Roskilde-Reiser end een til Rom. Men han tror mig ikke!“

Paa den Bissenske Vogn befandt der sig en Mand, som Weyse ansaae for „en hemmelig og ulykkelig Jøde, der ærgrede sig over at være kristnet, ergo talte jeg ikke et Ord med ham paa den første Station“. Men i Roskilde Kro viste han sig meget artig, ja, var Weyse behjælpelig med at bestige Vognen, saa at denne fik et helt andet Syn paa ham. Nu gik Konversationen og Weyse erkjendte, at selv den Vise kan tage feil.

Engang havde han en behagelig Passiar med en Jfr. Smidt. De talte om alt Muligt og tilsidst om Literatur. Hun fældede efter hans Mening ret fornuftige Domme om Marryat, Bulwer og de Svenske, men Grønkaal spiste hun helst hakket og opstuvet med Fløde. „Fi pour un eternal malheur! Min Kone kan hun aldrig blive, og var hun det, maatte vi snart skilles“.

Hertz var ikke bedre end Jfr. Smidt, han spiste Savoikaal „paa sin gamle Bondemanér“ istedetfor som de Andre stuvet i Bouillon. Man vilde saa gjerne lave Maden til paa den Maade, han anviste. Men uheldigvis forstod man ham ofte forkert. En Gang fik han den deiligste Grød fuldproppet med Kommen, og han kunde ikke døie Kommen! Man havde rent misforstaaet ham. Saa fik de Karudser saa store som han aldrig havde set dem, men der manglede Timian i Saucen. I Reglen fandt han dog Maden fortrinlig. Hvilke Krebs!

Den rare Præstefrue vidste godt at paaskjønne hans Dygtighed i Madlavning og vilde gjerne have ham til at blive, naar der skulde være stort Herreselskab, Det var heller ikke saa vanskeligt. Saa skrev han til En eller Anden hjemme, at Reisen var udsat og, da Humøret var straalende, paa Vers den 17. August 1840:

„Vel Organisten spaar,
Men Præstemanden raa'er.
Exempli gratia: idag C. E. F. Weyse
Til Kongens Kjøbenhavn sig agtede at reise.
Da sagde Præsten: stop! blev her til Løverdag,
Da bringer jeg dig hjem i egen Eqvipag,
Thi jeg skal sige Dig, jeg skulde invitere
Paa Fredag til en Smaus Biskoppen, Ørsted, flere
Honoratiores hid, Hr. Salicath, Tutein,
Dalstrøm etcetera, thi bliv, du gamle Dreng“.

Weyse kunde nu tænke paa sin Pynt, „saa jeg paa Fredag kan fremtræde for Selskabet wie ein Bräutigam aus seiner Kammer, saa Enhver forbauset man exklamere:

„Hil Dig i straalende Pragt, Weyseiandrio Christoforus!
Gid Saturnus maa slide sin Tand paa Dig, evige Yngling!“

Gildet løb fortræffeligt af, og Weyse gav betydelige Bidrag hertil. Han fortalte om det Rygte i Kjøbenhavn, at Stænderne var bleven anmodede om at indgaa med en Petition til Christian VIII om igjen at forene de tre nordiske Riger, hvilket opvakte megen Latter og gav Anledning til, at man for Løier delibererede om, hvordan Stænderne vel skulde te sig i slig Forlegenhed. Under den høinede Stemning saae Weyse en Herre,

til hvem han sagde, at han troede at have set ham før uden at erindre hvor; hertil knyttedes den Historie, at en Mand engang havde sagt til en Anden, at han troede at have set ham et andet Sted, hvorpaa den Anden svarede: „kan gjerne være, men idag ser De mig i Ansigtet.“

Med Hertz var Weyse ingenlunde altid enig. Han havde ligeoverfor Hertz noget af en fordringsfuld Onkel, der vil have Alt paa sin Maade. Han var vred over, at Hertz' Flegma gjorde, at han tidt ikke i rette Tid fik Underretning paa Forespørgsel, om han kunde faa sit eget Værelse, eller om han maatte lade sig nøie med Konfirmationsstuen, som han ikke kunde fordrage at ligge i. Han kaldte ham den dovneste af alle sine Korrespondenter. „Ieg kunde baade dø og blive begravet med Kirkesang og Klokkklang, saa det rungede gennem hele Sjælland, han hørte det ikke eller tog i det mindste ingen Notits deraf“.

Begge havde stor Interesse af Haven, men derved gaves Anledning til Strid og Uenighed. Rigtignok var Weyse utrættelig i at søge i Kataloger efter alle de Buskvækster og Blomster, Hertz ønskede; han tog den store Beslutning at ville forære ham en Del efter Kataloget fra Flottbæk, men da den første Side alene løb op til 100 Rdl., maatte det opgives. Saa skrabede han sammen fra gode Venner, hvad han kunde. Men deres Smag var uheldigvis forskjellig, kun at Weyse lovprieste hans Roser og kunde nævne en Mængde deraf ved deres specielle Navne. Syrener savnede han næsten

aldeles, og da baade Hr. og Fru Hertz satte den største Pris paa Georginer, en Blomst, som da var i sin Nyhed, men som Weyse ikke kunde lide, var dér allerede Stof til Strid, som dog blev værst, da Hertz imod Weyses Ønske vilde lægge en Del af Haven om.

Men naar Børnene blot viste sig, var alt godt. Den lille Betty var hans Øiesten. „Hun er lutter Liv“, sagde han. Faderen vilde, hun skulde sige Ribs, men efter nogle forgjæves Forsøg sagde hun: „Nej, det kan jeg ikke, men jeg kan sige Solbær“. Hjertelig lo han med alle de Andre, ligesom da hun rent overgivent dansede med sin Broder Michael, men pludselig standsede og sagde: „Bi lidt, jeg maa først tørre mig, jeg er saa svedt“. Han sendte Børnene Gaver, saaledes et kinesisk Spil med Figurer, der samtlige var opfundne af ham selv, til Michael, en Comediemand med Kone og Barn, til Jacob, der selv maatte digte Komedien, Sukker og brune Kager, der var lavede efter et Par gamle Recepter, han havde medtaget fra Altona. Stor Underholdning forskaffede han dem med sin *Lanterna magica*. En Mængde malede Glas hørte hertil, blandt andre flere, der naivt forestiller Scener af Weyses Liv, malede af en Ven af ham og første Gang foreviste paa hans Fødselsdag. Man saae ham stjæle Svedsker i Faderens Butik i Altona, Faderen kommer med Spanskrør for at straffe ham; han bliver konfirmeret, spiller saa deiligt paa Violin, at Forældrene græder af Rørelse; seiler paa et Skib til Kjøbenhavn, giver Undervisning til en fornem Dame paa Klaver i det Øjeblik, da Chri-

stiansborg Slot brænder 1794, han er sprunget forfærdet op; Damen formodes at være Grevinde Schimmelmänn. Enkelte Glas med fantastiske Ansigter, Djævle, Trolde, Døden o. s. v. skulle være malede af ham selv¹⁾

Med den latinske Skole stod han i stadig Forbindelse. Da han besøgte Rektoren og lod sig vise Planen til den ny Skole, bemærkede han ved første Øiekast, at samtlige vise Herrer havde begaaet den Bévúe at lade alle Klassens Vinduer vende mod Syd, saa at det om Sommeren vilde være umuligt at sidde dér og arbejde. „Da Columbus først havde stillet Ægget paa Spidsen, kunde enhver Hans Dumbertel gjøre det samme“. Rektor gav ham øieblikkelig fuldkommen Ret og lovede at ville se at faa det forandret. Friis kom hen i Præstegaarden for at takke for den fornuftige Bemærkning.

Han fulgte med Interesse alle Begivenheder i Skolen og var inde i det Hele. Disciplene drillede Adjunkt Agerup, og Friis vidste at hævne det paa forskjellig Maade. Weyses Yndling, Sophus Krohn, talte Disciplenes Sag. Der var meget at drøfte.

I Marts 1841 gjorde Weyse sit Testament; som det synes, maa det være bleven forfattet i Roskilde. Han gjorde en Dag en Spadseretur til Kirkegaarden og saae sig om blandt Gravene, hvor han snart fandt en halv Snes, „hvis stille Beboere han havde kjendt i levende Live“. Saa udtalte han i Skrivelse til Müller sit be-

¹⁾ Eiedes af nu afdøde Arkitekturmaler Jacob Kornerup, der var i Slægt med Pastor Hans Hertz.

stemte Ønske ogsaa i sin Tid at blive begravet dér. „Thi, som salig Graver M. sagde: „Paa de kjøbenhavnske Kirkegaarde ligger man slet ikke behageligt; der er altfor megen Uro og Spektakel“. Det koster da heller ikke al Verden at blive kjørt ud til Roskilde i Stilhed“. I August var han atter der. Den 1. September dvælede han længe i Domkirken. Han gennemgik nøie de foretagne Restaureringsarbejder, og fandt, at den ny Næse, Dronning Margrethe havde faaet, klædte hende særdeles godt. Tiden gik, og Aftensolen belyste Kirken herligt. Da opfyldtes han atter af de gamle halvveis forglemte, romantiske Følelser. Kirken viste sig for ham i hele sin Skjønhed, og han følte: „Den er og bliver dog Dronningen for alle mig bekjendte Kirker!“

Han kjørte hjem med Theodor Hansen, der undertiden viste sig derude, hvor han havde vundet Fru Hertz' Yndest ved sit artige og belevne Væsen. Weyse følte sig styrket og „kneisede med Hovedet som salig Fruetaarn“.

XII.

Den sidste Tid.

WEYSE havde tænkt paa at reise til Roskilde for at undgaa alle de Opmærksomheder, der kunde flyde af hans Organist-Jubilæum 4. April 1842 eller undgaa at servere den Frokost, Karen ansaae for nødvendig, og som var af en anderledes gediegen Art end den sædvanlige Chokolade. Men Slotsgartner Petersen forpurrede Planen og tog det Løfte af ham, at han hverken vilde reise til Roskilde eller love sig bort den Dag.

Den oprandt, og knap var han ude af Sengen og havde nydt sin Frokost, førend Instrumentmager Has-hagen og Musikhandler Olsen med en Fuldmægtig Petersen indfandt sig for at gratulere. Olsen forærede ham Morten Luthers „geistlige Lieder mit Melodien“, udgiven af Winterfeld, hvad han ret takkede for. Derefter klædte han sig paa i største Hast, da han var tilsagt hos Kongen Kl. 8½, og som han var færdig, kom Kapelchefen, Kammerherre Levetzau med sin Gratulation og tilbød at kjøre ham i sin Vogn til Amalienborg, hvilket skete. Kongen gratulerede ham, og Sølvkorset, der vel var bleven gjemt til denne

Leilighed, blev endelig hans. Kongen sagde endel smukke Ting om hans Paaskemusik. Det kneb med at komme hjem i rette Tid, da han skulde aflægge Fru Schumann en Visit.

Kl. 12 mødte en Vrimmel af Gratulanter, der beværtedes efter Karens Recept, deraf flere af Konsistoriets Medlemmer. Rektor magnificus overrakte ham Doktorringen og Doktordiplomet. Kl. 4^{1/2} afhentedes han af Slotsgartner Petersen til Festmaaltidet hos Vincent. Ialt var der 36 Personer. Biskoppen førte ham tilbords, Konferensraad Collin sad ved hans anden Side. Oehlschlæger og Heiberg var selvskrevne. Lægen O. Bang kreerede ham i en Sang til Medikus, roste ham som Mediciner og mente, det var det Bedste at give ham Lov til at slaa Folk ihjel. Paa Sange var der ingen Mangel. I. P. E. Hartmann og Gade havde hver givet sin Melodi. Da han kom hjem, stod der et engelsk taffelformet Fortepiano til 650 Rd., skænket af anonyme Velyndere, der vistnok var blevne opskræmte af Fru Schumanns Ord om det gamle „Hakkebrædt“.

„Sic slappabamus derfra“! skrev han til Müller. „Saaledes slap vi Gudskelov fra den saakaldte „Figaro eller den gale Dag“ totaliter helskindet og ublesseret“. „Ved denne Leilighed“, skrev han til Hertz, „har da nu Kongen, Universitetet og Publikum vist mig Opmærksomhed, men Theaterdirektionen, for hvilken jeg dog har været mest aktiv i de bortsvundne 50 Aar, har brugt sin Mund til at tie med og ladet som Ingen var hjemme“.

Det truede med Fortsættelse af Festlighederne. Prinsesse Caroline og Prins Ferdinand inviterede ham til The. Men det passede ham ikke at putte sine „asthmatiske Been“ i Silkestrømper og Sko, og alvorlig forkjølet var han blevet. En Reise til Roskilde opsatte han til Juni.

Geheimelegationsraad Brøndsted, der havde overrakt ham Doktorringen, gjorde ham Visit, og Weyse fantaserede for ham paa det nye Fortepiano. Han spurgte da, om det spillede var trykt, og da Weyse sagde ham, at det var Fantasi, blev han højst forundret over, at det var saa klassisk. „Over hvilken Forundring jeg da maatte forundre mig igjen“. Men da han ytrede, at han vilde komme igjen for at høre mere og selv spille Noget, tænkte Weyse: „det skal splintre mig aldrig ske, for han skal spille ganske skrækkeligt“. Han havde dog spillet fra Barndommen og gjaldt for at spille meget godt.

Dette nye Fortepiano, hvorpaa Weyse lod sig høre, havde kun en krank Lykke. Han kunde snart ikke udstaa det og rørte det aldrig, fordi Anslaget gjorde ham ganske beklemmt og Tonen gav ham Kvalme. Han maatte se at bytte det bort til Olsen og faa et af de fortræffelige nye Instrumenter af Rüdeckers Fabrik. Dette lykkedes ham, og med det nye Instrument var han fuldkommen tilfreds.

Det gamle Klaver var bleven anvist den fineste Plads, nemlig i Salonen, men denne Ære har næppe behaget det, især da det saae ud til at betyde, at dets

Tid i Huset snart var omme. Pastor Winding gjorde Mine til at ville købe det for 100 Rdl., men Weyse forlangte, at han snart maatte bestemme sig, for ellers vilde han sætte det i Aviserne og forlange 60 Specier for det. Det blev dog hverken til det Ene eller det Andet. Weyse har ikke kunnet faa sig til at skille sig ved det. „Jeg holder dog en Klat af det“, sagde han, „og kan ogsaa bedst komme afsted med det“. Han holdt trods det nye Instrument ved sin gamle Kjærlighed; Klaveret blev i Salen, hvor han sikkert tidt har aflagt det Besøg, og kom ikke ud af Huset, saa længe han levede.

Med Helbredet, som var gaaet ned ad Bakke i et Par Aar, stod det sig nu kun daarligt. Svindel, Snurren i Hænderne og Næseblod led han stadig af. „Og Resultatet bliver nok det“, sagde han, „som en meget venskabelig Person har ytret i en kristelig fattet Tone: han piller vist snart af ved en Apoplexi“. Dog truede Vattersot med Asthma særligt. Benene hovnede op, og han kunde ikke faa Støvler paa. Da Lægernes Kunst svigtede, vilde han være sin egen Læge, men han glemte at give sig selv diætetiske Forskrifter. Hos Haagens var han i Sommertiden en Dag i Vedbæk. Den store bakkede Have med sine smaa Skovpartier, Blomster, Frugttræer, med Udsigten fra Sneglebakkens Kaprifoliums-Lythus til Hveen, glædede ham meget. Men der vankede Champagne baade til Frokost og Middag, og da han stod af Vognen i Byen, følte han sig syg. Sagde man, at det var det store Traktements

Skyld, vilde han Intet høre derom. Upasseligheden var jo kommen længe efter! Han havde desuden spist meget moderat.

Blandt dem, der havde skrevet Viser til Jubilæumsfesten, var Frantz Hansen, der forherligede Weyses Musik. Men en Katastrofe i deres Forhold var nær. Hansens Skavank at være umættelig havde jo forlængst stødt Weyse. Nu traf det sig, at en Dag denne laa til Sengs og Hansen spiste alene, konsumerede han, skjøndt alt var godt sødet i forveien, over et Pund stødt Sukker. Sligt Fraadseri vilde Weyse nu ikke mere taale, og han satte ham alvorligt tilrette derfor. Hansen blev fornærmet og satte ikke sine Ben mere i Huset. Weyse ventede længe paa, at han skulde komme igjen.

Müller forandrede sig noget i legemlig Henseende. Han fik et herkulisk Udseende og tyk Mave. Dette Udseende tydede næppe paa Sundhed, da han plagedes af Bylder. „Tykkere maa du ikke blive“, skrev Weyse til ham, „ellers duer Du ikke til at blive Præst; en slig har i de første Aar ma foi ikke Raad til at anskaffe sig aarlig nye Klæder. Det var overalt det Bedste, at Du lod dem gjøre af Trikot, thi det udvider sig meget bedre efter Kroppen end Klæde“. Zart af Helbred var han bleven. „Ach Du barmherziger Strohsack!“ udbød Weyse til ham, „hvad er han dog for en ynkelig Pjalt! Altid har han ondt, snart i den ene, snart i den anden Ende. Og hvoraf kommer det? Deraf, at han forkjæler sig med den skrækkelige

Indpakning: Bomuld i Ørene, Bælte om Maven, 16 Par Strømper paa Benene og 32 Tørklæder om Halsen. Saa er det naturligt, at han ved det mindste Vindpust forkjøler sig“.

Korrespondancen med Müller gav undertiden Anledning til Reprimander, fordi denne ikke satte sig i den rette Rapport til, hvad det modtagne Brev indeholdt, men skrev, saa det blev, som „naar to Præster holder Prædiken samtidig i samme Kirke“. Da han kunde forstaa, hvor Weyses Sygdom bar hen, var det ham aabenbart pinligt, naar Weyse havde beklaget sig over sin Tilstand, at komme med intetsigende Trøst om snarlig Bedring o. desl. Og da han engang tav, bebreidede Weyse ham det, dog kun saaledes, at han, efter at have givet ondt af sig, citerede „Høstgildet“:

„Her er min Haand, Hans Smed,
Jeg er ei længer vred“.

Han talte engang om den mærkelige Følelses-Sympathi, der havde fundet Sted Nytaarsaften imellem dem.

Theodor Hansen, som var hos Søsteren ved Sorø, vilde han gjerne have hjem til August, for at Leiligheden, naar han selv reiste til Roskilde, ikke skulde staa ganske „mandfolketom“. Men Theodor betænkte sig foreløbig paa Hjemreisen af Hensyn til den Gjæld, han allerede havde til Karen, og som vilde blive forøget. Weyse sagde, at Karen havde saa meget tilgode hos sine Spisegjæster, at hun selv var nærved at sulte ihjel. I Juli havde han haft et Par Dages Besøg af

Krohn, der skulde gjøre forskjellige Indkjøb til sin tilkommende Studentereksistens. Men ved August havde han kun Niels tilbage, som maatte holde Karantæne paa Grund af en Upasselighed, han længe havde lidt af, og som han selv paany havde fremkaldet ved en altfor munter Tur i Dyrehaven. Han maatte være glad for sin Piquet med Weyse.

For denne saae Livet ikke synderlig lysteligt ud i hans Sygdom og Ensomhed. „Jeg taber daglig mere og mere Interesse for alt, hvad der passerer rundt omkring paa denne syndige Jord, saa jeg ikke engang var i Forgaars saa nysgjerrig til Trods for den brilante Herlighed i Kongens Have, en Illumination af 20000 Lamper, Fyrværkeri af bengalsk og kamschadalsk broget Ild, Instrument- og Vokalmusik“ ja Weyse har rigtignok gjort sig den Uleilighed at skrive hele Programmet, der aabenbart har ligget for ham, af med alle Artistnavne, „jeg var, som sagt ikke engang saa nysgjerrig at spendere 3 Mark for at nyde alt dette paa Vauxhallen“.

„Niels var der naturellement og Karen med Pigen fra Stuen og forresten næsten hele Huset. Men Christen passede paa Porten og Professoren paa sin Seng, hvor han Intet fornå til de 27 Kanonskud, hvormed Festen endte“. Det var Bladet „Figaro“, hvis Redaktør var G. Carstensen, der gav denne store Fest eller Vauxhall 3. August, en Forsmag paa Tivoli.

Niels havde sat sin sidste Skilling til i Kongens Have, men nu var han rask og skulde reise til Veirs-

løv, og han skyldte baade Weyse og Karen. Han stævnedede meget tidligt paa Reisedagen en Jøde op til sig og feiede ud alt, hvad der laa paa hans Klædeskab, ham tilhørende „og maaske mere til“, hvilket Jøden tog for en Sum af 7 Rdl. Derefter tog han glad afsted, og „Karen og Professoren erholdt nasum longum“.

„Saa meget synes at være en uimodsigelig og høist bedrøvelig Sandhed, at Etagen, kaldet anden Sal i Kronprinsessegade 392, med Rette kan tillægges det Epitheton ornans „den lurvede Etage“, thi Ingen af dets Beboere er, hvad man kalde en nogenledes velhavende Person, ja, selv Husfaderen har endelig lige med den Inskription paa den tilintetgjorte Ulfeldts Skamstøtte til evig Skam og Skændsel maatte bide i det snærpænde, sure Æble ved at modtage Christens honnette Tilbud at ville ad interim udlægge af sin Sparekassebog Pengene for de nødvendige 4 Favne Vinterbrænde, der alt nu er steget til 11½ Rdl. pr. Favn, og hvoraf det Bedste gaar bort i disse Dage“.

Weyse var nu mutters ene en 14 Dages Tid og maatte trøste sig med sin Liflandske eller sin Stjernekabale. Han havde saaledes Tid nok til at svare paa et Spørgsmaal af Theodor Hansen, om det er bedre at leve end at have levet. „Kommer an paa Smag og Behag. svarer jeg, og paa Livets Kvalitet selv. At have levet et Hundeliv er bedre end at leve det. Men ialfald gaar i Livet Præsens foran Imperfektum eller rettere Perfektum ligesom i Grammatiken; altsaa hjælper det ikke at stampe imod Brodden eller ønske

umulige Ting. „Lebe, wie Du, wenn Du stirbst, wünschen kannst gelebt zu haben“. siger gamle Gellert, og det turde være det Bedste. Rigtignok er dette forbandet vanskeligt, baade naar man har for mange og for faa Penge, item Glæder, Fornøielser og Distraktioner, thi i saa Fald, — særdeles i Medgang — taber man let sig selv, nemlig sit bedre Jeg, hvilket man, ma foi! næppe faar igjen ved at efterlyse det i Aviserne. Nei! medium tenuere beati! Det rigtigste Justemilieu turde ogsaa være det Bedste, altsaa lad os for det Første blive ved i vor tarvelige Tilstand at leve, saa vi kunne sørge ligesaaavel for det dødelige Legeme som for den udødelige Sjæl, men glemme alligevel ei ved Lastens tillokkende Sødme at tænke paa Dydens paafølgende Rødme.

Er Forandringerne i Livet ikke alletider behagelige, da er der ellers ikke Mangel paa dem, dette mærker man tilfulde, naar man er saa gammel som jeg og har levet saa længe paa et og samme Sted. Egentlig er det en sørgelig Følelse, naar man gaar gjennem Gaderne og ser her og der en Gaard eller et Hus, hvor man i fordums Tid har næsten været daglig Gjæst, og som nu er i fremmede Hænder, men endnu sørgeligere er den Formindskning i gamle Venners Antal dels ved den grusomme Hans Mors, dels ved den menneskelige Karakters Sommerfugleagtighed, saa at en Olding staar tilsidst saa alene i Livet, som en Vandrør i Storm og Uvejr paa en Bakke i Saharas Ørk — om der findes Bakker — hvor der for hans speidende Blik vidt og bredt ikke viser sig et levende, end sige deltagende

Kreatur“. Iøvrigt er denne Tale forsaavidt aldeles dunkel, som Weyse var omgivet af sande, deltagende Venner, og enkelte fra gammel Tid, som Fru Gyllembourg og Heiberg, ikke at tale om Hertz, levede jo endnu.

Han havde ingen Forlængsel efter Døden, men sagde, at man vidste, hvordan man havde det, ikke hvordan man fik det. Men han var tilfreds med, at han havde levet den længste Tid af sit Liv. „Thi galt er det nu, men galere vil det blive, Følelsens Tid er alt for længe siden forbi. Den nuværende Tid skal være Forstandens. Vil man kalde det Forstand, at Enhver praktiserer den krasseste Egoismus — for mig gjerne; men maa jeg bare være fri for den saa meget som muligt. Fornuftten kjender idetmindste ikke det ringeste til slig Forstand“.

Han skrev til Müller, øiensynlig greben ved en stor Sorg, en Bekjendt af denne havde haft: „Uagtet man fra Barnsben af med et opmærksomt Øie maa se deslige Begivenheder saa tidt omkring sig, at man burde blive vant til den Tanke, at ingen varig Lykke finder Sted her i dette Opdragelses Liv, og at Alt, hvad vi tro at eie, er kun givet os tillaans, er det dog derfor ikke mindre føleligt, naar Noget af det Laante bliver taget fra os, og den Trøst, i et andet og bedre Liv at faa Tabet dobbelt erstattet, forslaar kun lidt imod den trivielle Sætnings Virkning: en Spurv i Haanden er bedre end to Duer paa Taget“.

Søren Hartmann feirede Triumfer som Klaverspiller

ved Koncerterne i Roskilde og havde gjort Furore med Webers Koncertstück. Nu vilde han ogsaa optræde som Fagottist. Fagotten skulde jo have været hans egentlige Instrument. Weyse komponerede en Adagio for Fagot for ham, der skulde udføres ved en Koncert, Matthison Hansen vilde give i Roskilde Domkirke i den fjerde Uge af August, og det bestemtes, at de skulde reise sammen derned.

Lige inden Afreisen gav Weyse nogle Tillægsbestemmelser til sit Testamente af 19. Marts 1841. Ved dette blev Bankdirektør Haagen executor testamenti og Müller Universalarving. Mindegaver skulde af Boet gives til Haagen og Frue, Hr. og Fru Hertz, Svendsen, Christian Wulff, Frantz Hansen, Krohn, Christen Gravesen og Karen. Ved Tillægsbestemmelserne fik Theodor Hansen og Søren Hartmann Gaver, som Universalarvingen skulde bestemme, ligesom Gravesen og Kone fik yderligere Noget og en lille aarlig Sum skulde udsættes til deres Søn Frederiks Opdragelse.

Efter en Uges Ophold i Roskilde reiste Weyse hjem med Theodor Hansen, der var kommen fra Sorø for at ledsage ham. Det var bevægede Øjeblikke i Præstegaarden den 2. September. Med stor Kjærlighed havde Hertz' Familie bestandig omfattet ham, der nu forlod dem som den øiensynlig dødssyge Mand. Familien vilde ikke lade ham reise ene, selv med Ledsager, den vilde følge ham, repræsenteret af Fru Hertz og en kvindelig Slægting. Alle følte, paa ham selv nær, at nu havde han set Roskilde for sidste Gang.

„Hakon den Gamle“, som han kaldte sig i Brevne med Allusion til „Det gaar tilbage, Hakon,“, kom i Behold hjem til Kronprinsessegade. Allerede den 5. September gav han nogle nye Tillægsbestemmelser til Testamentet, hvoraf den første lød: „da Forholdene mellem Frantz Johannes Hansen og mig ere aldeles forandrede, udstryges hans Navn i Testamentet, og den ham til Erindring bestemte franske Tubus og Tiecks Shakespeare gives i mit Navn til Jens Michael Hertz, den ældste Søn af Pastor Hertz i Roskilde“. Dernæst bestemtes en Mindegave af to Kobberstik til „min Ven K. F. v. Jessen, Kammerjunker og Assessor i Postdirektionen“.

Theodor Hansen flyttede op paa „Gjæsteværelset“, „Antons“'s Værelse, da Krohn snart kom og skulde bo som egentlig Logerende. Weyse holdt ud med sit Orgelspil, men maatte, da han stadig ingen Støvler kunde have paa, kjøre til og fra Kirken. Han havde ingeniørlig opgivet Haabet om at komme til Roskilde igjen. Endnu 30. September skrev han til Müller — vel sagtens det sidste Brev — følgende:

„Hertz har maattet tage Bedstemoderen i Huset, hun faar de to Stænderkabinetter. Med mine Reiser til Roskilde er det altsaa nok saa temmelig forbi, i det mindste faar jeg det aldrig mere saa hyggeligt som før og aldrig saa ugenert. Medmindre han udfører min halv i Spøg ham gjorte Proposition ved den ene Ende af Loftet over Kjøkkenet at lade indrette et nyt Gjæste-

kammer for ham, der fremdeles per Raritet kun Leilighed faar til at reise

til Yndlingsstedet Hroars Væld,

Patienten

C. E. F. Weyse.

Aftenen før den Nat, han døde, aabnede han efter Sædvane Døren til Søren og Niels' Dagligstue for at sige Godnat. Da Søren ytrede, at han skyldte ham for forrige Maaned og vilde betale, sagde han: det kan vente til i Morgen. Hvilket var Søren ret paafaldende da han ellers strax var parat til at tage imod Penge.

Om Natten kaldte han paa Krohn, der havde Værelse lige ved Siden af ham og bad om Vand, som han ogsaa fik. Han vilde have Krohn til at gaa i Seng igjen, hvad denne dog ikke gjorde. Han opdagede det saaledes, da Døden, uden at der hørtes mindste Lyd eller Bevægelse, var indtraadt. Men Dødsmomentet kunde naturligvis ikke konstateres. I Huset var af de Unge i Dødsøieblikket, foruden Krohn og Søren Hartmann, Theodor Hansen og Niels Hartmann — alle fra Roskilde.¹⁾

Da flere af Ligfølget samledes i hans Leilighed paa Begravelsesdagen, forbausedes og foruroligedes man over at se ham lige som i en sød Slummer. Heiberg og Andersen kunde ikke tænke sig, at Døden var indtraadt, og Andersen udtalte Ønsket om, at Pulsaaren skulde skæres over. Men Oehlenschläger udbrød hæftigt: „Hvad er det? Vil De have ham sønderlemmet!“.

¹⁾ Meddelt af Søren Hartmann, da denne, fuldkommen aandsfrisk, var 90 Aar. Ham skyldes ogsaa flere andre Meddelelser.

Lægen erklærede efter den nøiagtigste Undersøgelse, at Døden var fuldkommen sikker. Den 13. Oktober blev han bisat i Frue Kirke. Stiftsprovst Paulli holdt en smuk og hjertelig Tale, en Kantate af Oehlenschläger til Musiken ved Frederik VI's Bisættelse og en Sang af H. P. Holst blev sunget. Den Afdødes udtrykkelige Ønske om at begraves i Roskilde skete Fyldest, han førtes derhen og jordedes paa Graabrødre Kirkegaard. En Komité i Kjøbenhavn indsamlede til et Gravmonument og lod det udføre, en mægtig Stenkiste med Laag, hvorpaa Navn, Fødsel og Død. Komitéen vidste næppe, at det sagdes, at Weyse havde udtalt, at han ikke paa sin Grav vilde have Noget, der trykkede og tyngede, saa han ikke kunde faa Veiret eller reise sig, naar Vorherre kaldte paa ham.

I Roskilde havde han skrevet de fleste af sine Morgen- og Aftensange, som Ingemann havde digtet i Sorø. De to havde sent fundet hinanden og lærte næppe hinanden synderligt at kjende, men Sympathien var stor, og Ingemann skildrede, længe efter Weyses Død, denne i sin Roman „Landsbybørnene“ som Professor X, der er tegnet som kun en sand Digter kan gjøre det, der ledes af Sympathi og vil Sandhed.

De to ældgamle, saa skjønt beliggende Byer forenedes ved de to store Kunstneres Baand, men Ingemann hørte hjemme i Sorø og Weyse var kun Gjæst i Roskilde.

Men den Sidstes Kjærlighed til denne By var og blev en Lidenskab, hvori hans Danskhed og Kunstbegeistring smeltede sammen. Og Roskilde fik en saa

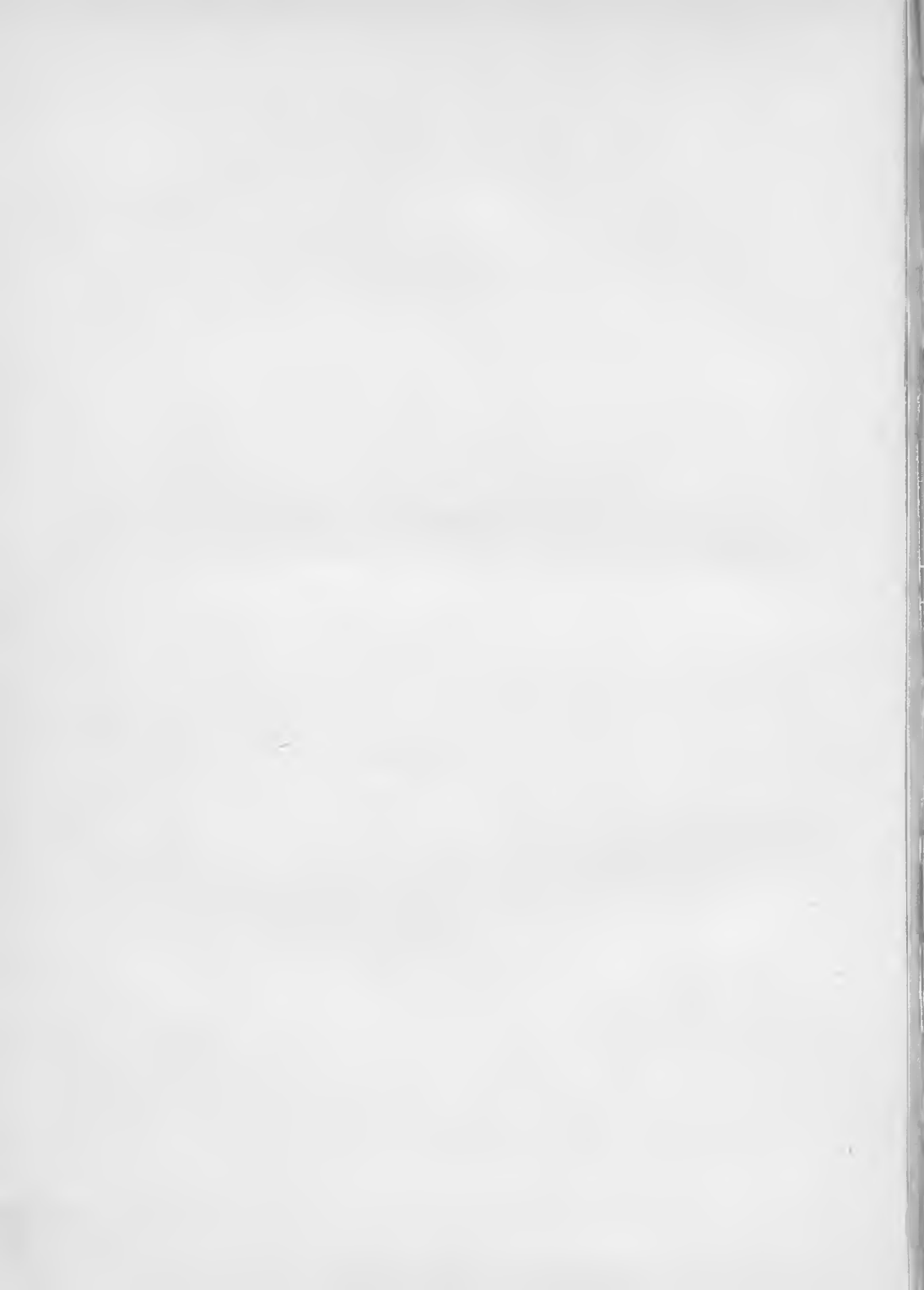
uhyre Nimbus ved Fraværelsens Magi. Det havde ikke høinet hans Kjærlighed, om han havde oplevet Jernbanen, der vilde have rykket Byen for nær til København. En ordentlig Skranke maatte der være, ikke for stor og heller ikke for lille. Akkurat passede de fire Mil og to Heste.

Men med København og hans elskede Kronprinsessegade var han i og for sig udmærket tilfreds. Og Kongens Have var jo som hans egen Have. Kjært Barn har mange Navne, og den Etage i Nr. 392 kaldte han snart „den lave Hytte“, snart „Dydens Bolig“, hvilket var den sædvanligste Betegnelse, snart „den lurvede Etage“. Her havde han, hvilket Navn han saa gav den, sit Arbejde, sin Beskæftigelse. Det var heller ikke langt at gaa til Vaisenhusets og Nyboders Skoler, hvor Børnene sang de deilige Ingemannske Sange for ham og gav ham Anledning til at skrive saa mange andre skønne Sange. „Julen har bragt velsignet Bud!“. Og i sin Bopæl, hvor saa mange kom, var han altid omgivet af Ungdom, som han ikke kunde undvære, om end Børn stod allerhøiest. Kom hans Nærmeste fra Vallø, ja da var der Fest, thi da stod han, hvad han saa gjerne vilde have været, som en rigtig pater familias.

Men en egen Glans kom der over „den lave Hytte“ ved Tanken om, Længslen efter Yndlingsstedet Hroars Væld. Den ulykkelige Elsker var bleven en lykkelig Elsker, der fandt sin Havn.

NOTITSER
OG
NAVNEREGISTER

Navneregister.

- Adler, J. G., Kabinetssekretær, 67.
Agerup, Adjunkt, 142.
Andersen, B., Valdhornist, 86.
— , H. C., 22, 38, 40—2, 50, 69, 101, 110, 112, 134, 137, 156.
Andresen, Hofbetjent, 78.
Auber, D. F. E., 34.
Bach, Seb., 12, 89, 99, 106, 115—6.
Baggesen, J., 16, 17, 20.
Balte, Skolelærer, 30.
Bang, O. L. B., 74, 145,
Bay, Rud., 88.
Beethoven, Ludw., 91, 107, 114 — 6.
Bellini, Vinc., 107, 110, 116.
Berggreen, A. P., 93.
Berlioz, H., 102.
Bissen, H. V., 137—8.
Bjerring, Fr., Student, 44.
Bloch, S. N. I., Rektor, 114, 142.
Blom, Murmester, 25, 47, 64, 66, 133.
Bluhme, K. A., 18.
Borch, Anders, 66.
— , Bolette, 28.
Borchost, C., Musiklærer, 56, 68, 109.
Borggaard, C. P., Forfatter, 76.
Boye, K. J., 77.
Bredal, I. F., 40, 72.
Bretzner, C. F., 5.
Brun, Frederikke, 60.
— , Ida, 60.
— , Joh. Kr. K., 12, 45, 60—2,
Brøndsted, P. O., Geheimelegationsraad, 146.
Buntzen, Johannes Jac., 28, 34—5, 37, 47, 57, 61.
Caroline, Prinsesse, 12, 72, 146,
Carstensen, G., 150.
Chopin, Fr., 102—3, 107, 115—6.
Christian VIII, 67—71, 74, 78,

- 108, 111—2, 117, 139,
144—5.
- Clausen, H. N., 15, 18, 80, 112,
127, 129—30.
- Collin, E. 51.
—, J., Konferensraad, 145.
- Courlænder, Bernh., Pianist, 103.
- Dannemand, Frederikke B., 63, 65.
—, Louise, 63.
- Donizetti, G., 111, 115—6.
- Elbke, Christiane, Husholderske,
52.
- Ewald, Joh., 55.
- Ferdinand, Prins, 72, 146.
- Forconi, Md., 111—2.
- Frederik VI, 63, 67, 96.
- Frederik (VII), Kronprins, 76.
- Freund, H. E., 47.
- Friis, Overlærer, 135, 142.
- Frydendahl, P. J., 79.
- Frølich, Joh. Fr., 30, 68—9,
72, 74, 76, 98—5, 114.
- Funck, Fr., 69, 72, 117.
—, P., 69, 72, 74.
- Gade, N. W., 93—4, 116—7, 145.
- Garluhs, Marie, 113.
- Gassmann, Th., 110.
- Gebauer, J. C., 116.
- Gellert, C. F., 152.
- Giessing, Jfr., 135.
- Gluck, C. W., 12.
- Glæser, F. J., 117.
- Goethe, J. W., 91, 97, 108.
- Grave, Forpagter, 126.
- Gravesen, Christen, Tjener, 25,
53, 123, 150—1, 154.
- Gravesen, Frederik, 123—4, 154.
—, Karen, 52—3, 65,
109, 119, 121, 123, 144—5,
149—51, 154.
- Guldbrand, Læge, 8.
- Gyllembourg, Thomasine, 10—12,
14, 83, 152.
- Haagen, Prokurator, 18, 28, 147,
154.
- Hansen, Chr., 116.
—, Frantz Joh., 38—42,
48, 64—5, 107, 129—30, 148,
154—5.
- Hansen, H. P. K., se Kofoed-
Hansen.
- Hansen, Theodor, 118—22, 126
— 33, 143, 149, 151, 154—6.
- Harder, Chr., Student, 44.
- Hartmann, I. P. E., 51, 69—70,
75, 99, 145.
- Hartmann, Joh. E., Siftskantor, 51.
- Hartmann, Niels, Murmester,
51—2, 132, 135, 150—1, 156.
- Hartmann, Søren, Musicus, 51—2,
68, 71, 119—20, 122, 153—4,
156.
- Hashagen, Instrumentmager, 144.

Hass, Actonia, 33, 46—8, 63,
65, 107, 122—3.
Haydn, J., 12.
Hegel, G. W. Fr., 80—2.
Heiberg, J. L., 9—14, 17—19,
27, 33—4, 57, 75—6, 80—3,
121, 126, 145, 153, 156.
Heiberg, J. L., Fru, 34, 83, 111,
116.
Helsted, C., 94.
— , Edv., 94.
Henriques, Juveler, 77.
Henselt, A., 115—6.
Hertz, Hans, Præst, 14, 15, 17,
21, 28, 39, 47—8, 60, 66,
92, 114, 125, 127, 134—6,
138—43, 145, 153—5.
Hertz, Henrik, Digter, 76.
— , Herman, Læge, 16, 17, 21.
Hertz, J. M., Biskop, 14, 15,
21.
Holm, Jusitsraad, 47.
Holst, H. P., 68, 157.
Holsten, Admiral, 70—1.
— , Baron, 63.
Hoppe, Fr., Kammerherre, 25.
Hornemann, Chr. F. E., 30.
Hummel, J. N., Komponist, 60,
86.
Høyen, N. L. A., 47.
Ingemann, B. S., 49, 55—6,
126, 157.
Ipsen, H., Præst, 81.

Ipsen, L. F. Krigsraad, Havne-
skriver, 81.
Irgens-Bergh, Charge d'affaires,
22—3, 57.
v. Jessen, K. F., Assessor 155.
Juel, J., Portraitmaler, 8.

Kalkbrenner, Fr., 89.
Kant, Imm., 80.
Kellermann, Chr. L., 72.
Kierkegaard, S., 44, 51.
Kirstein, C., 18, 53.
— , Edv., 18.
— , Konferensraad, 45, 58.
Kjærulf, Politidirektor, 88.
Koefoed, Karen, 52—3.
Kofoed-Hansen, H. P., Præst,
44, 50, 118.
Kornerup, Jac., 142.
Kratzenstein Stub, Chr. G., 8.
Krohn, S., 119—20, 133, 142,
150, 154—6.
Kuhlau, Fr., 12, 35, 61.
Kunzen, F. L. A., 5.

Lafont, C. P., 100.
Lange, Præst, 122.
Lemmich, Kaptain, 131.
Levetzau, G. G., Kammerherre, 87,
144.
Lind, Jenny, 83, 117.
Lindegaard, Præst, 49.
— , Slotsgartner, 49.

- Liszt, Fr., 87, 100—09, 113—5.
 Loreck, I. H., 51, 69—70.
 Lose, Forlægger, 35.
 Lund, Troels, 47.
 Luther, M., 144.
 Lyngby, Kantor, 45.
 Løvenskjold, H. S., Baron, 72—3,
 76.
- Malling, Ove, 92.
 — , Stadtbygmester, 58—9.
 Mariane, Prinsesse, 76.
 Marie, Enkedronning, 71—2.
 Martensen, H. L., 80—1.
 Matthison-Hansen, H., 94—5,
 154.
 Mendelssohn, F., 91, 97, 114.
 Moscheles, J., 34, 59, 86, 99,
 102, 116.
 Mozart, W. A., 7, 12,
 Müller, Ferd. Schauenburg-, 29
 — 33, 39, 43, 45—8, 53,
 62—5, 93, 105, 122—4, 126,
 134, 145, 148—9, 153—5.
 Mynster, J. P., 67.
 Münter, F. C., 136.
 Møller, Jens, Professor, 92.
 Neergaard, Amtmand, 18, 127—8,
 130—1.
 Nielsen, N. P., Skuespiller, 85.
 Nolcken, Baron, 57.
 Oehlschlæger, A., 5, 7, 8, 17,
 20, 67—8, 71, 74, 77, 79—
 80, 84, 116, 145, 157.
 Oehlschlæger, Charlotte, 31.
 — , Christiane.
 30—1, 79.
 Oehlschlæger, Johannes, 30—1,
 79.
 Olsen, Musikhandler, 113—4,
 144, 146.
 Overskou, Th., 50.
 Paganini, Nicc., 101—2.
 Palestrina, G. P. S., 112.
 Paludan-Müller, Fr., 38, 47.
 Paul, Jean, 132.
 Paulli, Stiftsprovst, 157.
 Petersen, P., Slotsgartner, 49,
 52, 123, 144—5.
 Pixis, Komponist, 107.
 Pott, Kapelmester, 72, 87, 89.
 Prume, Fr., 98—100, 104, 107.
 Pætges, J. L. (Fru Heiberg),
 34, 83, 111, 116.
 Rebner, Forf., 128.
 Redtsch, Kunstner, 65.
 Ries, Ferd., Musiker, 99.
 Rosenkilde, C. N. 108—9.
 Rossi, Pietro, Sanger, 111.
 Rossini, G. A., 19, 91, 104,
 107, 116.
 Rothe, Præst, 127.
 Rung, Henrik, 76, 112.
 Rückert, J. M. F., 116.
 Ryge, Joh. Chr. 79.

- Rørdam, P., 46.
- Scarlatti, A., 116.
- Schall, Cl. N., 30.
- Schroll, Billedhugger, 137.
- Schrøder-Devrient, Wilhelmine, 117.
- Schubert, Fr., 97, 108, 115—6.
- Schulz, I. A. P., 6, 12, 45, 84.
- Schumann, Clara, 113—6, 145.
— , Robert, 90—1, 97, 113—6.
- Scott, W., 40
- Sibbern, F. C., 81
— , C. M. D. C. L., f. Ipsen, 81.
- Siboni, G., 22, 36, 110.
- Smidt, Edv., 54.
— , Jfr., 138.
- Stage, Md., 116.
- Stampe, H., Baron, 18. 91.
— , Baronesse, 71, 87, 90.
- Steenberg. J. A., 97.
- Stein, G. H., Musiklærer, 16, 20, 23.
- Stein, Theodor, Virtuos, 86.
- Strak, tysk Maler, 62.
- Svendsen, Didrik, Dreier i Marinen, 43—4, 99, 107, 122, 154.
- Sødring, Julie, 109.
— , M. F., 109.
- Sørensen, A., Overlærer, 97.
- Thalberg, S., Klavervirtuos, 87, 100—1, 103, 107, 115—6.
- Thiele, Just M., 18—20, 47.
- Thorvaldsen, Alb., 71, 87—8, 90—1, 96, 110.
- Tryde, E. C., Stiftsprovst, 82.
- Tutein, Julie, 6.
— , Ludvig, 105.
- Tüxen, L. R., Præst, 44.
- Viborg, Departementsdir., 43.
- Vogel, Orgelvirtuos, 94.
- Voigt, O., Kaptain, 35.
- Vollweiler, Klavervirtuos, 85, 89.
- Voss, J. H., 45.
- Wagner, Klarinettist, 85.
- Weber, C. M., 23, 104, 107, 154.
- Wengel, Chr. Molt, Forf., 77.
- Wexschall, F. Th., 68—9.
- Willmers, Chr., Klavervirtuos, 85.
- Wimpfen, Frk., 93.
- Winding, Præst, 147.
- Winter, tysk Kapelmester, 23.
- Winterfeld, Musiker, 144.
- Wulff, Chr., Premierlt., 42—3, 71, 87, 91—2, 130, 154.
- Wulff, Henriette, 71, 122, 134, 138.
- Wulff, P. F., Admiral, 42, 68, 78, 87, 89, 90.
- Zachariæ, Ltn., 63.
- Zinck, L., Organist, 68.
— , J. A., Fru, 97.

Notitser.

1. Pleiesønnen *F. Schauenburg-Müller* forflyttedes fra Vallø Kantorembede og blev Præst for Enderslev og Vraaby 14. September 1846. Han blev angreben af Sukkersyge og tæredes hen i nogle Aar, indtil han døde i Embedet 17. August 1851. Der var 4 Sønner og 2 Døtre.
2. *Søren Hartmann*, f. 26. Mai 1815, blev, efter at have været Organist ved Garnisons Kirken nogle Aar, Kantor ved Roskilde Domkirke og efterfulgte saaledes Faderen. † Mai 1909.
3. *Niels Hartmann*, f. 14. Marts 1818, blev Murmester. † Septbr. 1868.
4. *Theodor Hansen* blev Adjunkt i Sorø, (Tysk og Religion), form. 1848—82. Han ægtede 46 Aar gammel Frk. Hagen, som heller ikke var ung. † 1898.
5. *Sophus Krohn*, f. 1823, Student med laud 1842, cand. theol. med laud 1849, personel Kapellan 1850, Kateket i Flensborg 1852, ved Nykirke, Flensborg Provsti 1854. 1858 entledigedes han.
6. *Christian Wulff*, f. 31. Juli 1810, Søofficer, Kaptajn 1851. R. af D., Sværdordenen, St. Anna. Ud gav Faderen P. F. Wulff's poetiske Arbejder 1844.

7. *Christian Gravesen* fulgte den Anvisning hans Kones Dygtighed i Restaurationsfaget gav ham, og blev Restauratør i Kjøbenhavn. Karens Mad behagede Folk. Det blev en velkendt, meget besøgt Forretning, „Gravesens Restauration“, af solid Art. Han døde 1860. Karen overlevede ham, men om hun fortsatte Restaurationen, kan ikke siges.
8. *Kristian VIII's Virtuoser*. Prume var lidt af en „Dumbertel“, da han i April 1845 vilde friste Lykken for anden Gang i Kjøbenhavn, hvor han gav en Koncert i Hoftheatret og en i Ridehuset. Publikums Begejstring havde faaet Tid til at sætte sig, og der havde været Violin-Virtuoser, navnlig den berømte Ernst 1843—44 (ogsaa 1847—48), hvis „Følelse, Foredrag og tekniske Færdighed fyldestgjorde de største Fordringer“ (A. Bournonville). Ernst opholdt sig længe i Hovedstaden med Pianisten Döhler. Det var næppe hans Ydre, der bedaaede. Han mindede om den i Fængslet uduhungrede Floristan i „Fidelio“. Hans „Elegie“ havde ialfald det Fortrin for Prumes „Melankoli“, at den ikke var forslidt. Endelig viste Liszt's Medbeiler Thalberg sig i Hovedstaden (Mai 1847).

Han gav tre Koncerter i Hoftheatret og fyldestgjorde sit Ry som Liszts eneste Medbeiler. Han medbragte selv et Flygel, der var konstrueret efter den saakaldte *mécanisme Erard à double échappement* og udmærkede sig ved en ualmindelig skjøn, fyldig og blød Tone. Slet saa overvældende som Liszt's var hans Optræden i en vis Henseende ikke. Han lod sig nøie med Hoftheatret, som langt lettere kunde fyldes end det kongelige Theater, og han indskrænkede sit Repertoire helt til egne Kompositioner. Kun ved 4de Optræden i Kasinos store Sal sammen med det kgl. Kapel — Koncerten var i et velgjørende Øiemed — spillede han Beethovens Klaverkoncert i Es. Mange — maaske Flertallet — vare tilbøielige til at foretrække ham

for Liszt. Der forekom endog i et Blad en Hentydning til, at Thalberg ikke trængte til Assistance af Charlata-nismens Kunstgreb. Liszt vakte Forundring, Thalberg Be-undring, denne virkede som Engel, hin som Djævel.

To Aar efter abdicerede Liszt som Klaverets Behersker, og med det samme nedlagde han sit Profetembede: Spaadommen var opfyldt.

9. *Til Billederne.* Portraitet S. 4 af Weyse som ung er efter Tegning af Kratzenstein-Stub (tilh. de Windingske Samlinger). Billedet S. 24 af „Weyses Minde“ er tegnet af Fr. Kraul. Portraitet S. 39 af Weyse er efter Maleri af C. A. Jensen. Interieuret S. 86 med Weyse ved Klaveret er efter Marstrands Maleri (Frederiksborg): Musikalsk Aftenselskab hos Waagepetersen. Personerne ere fra venstre til højre: Fr. Frølich, en tysk Kjøbmand, Weyse, I. F. Bredal, H. Matthison-Hansen og I. P. E. Hartmann. Portraitet S. 101 af Liszt er efter Maleri af A. Scheffer. Billedet S. 135 af Roskilde Domkirke er efter Maleri af Roed.
-

